

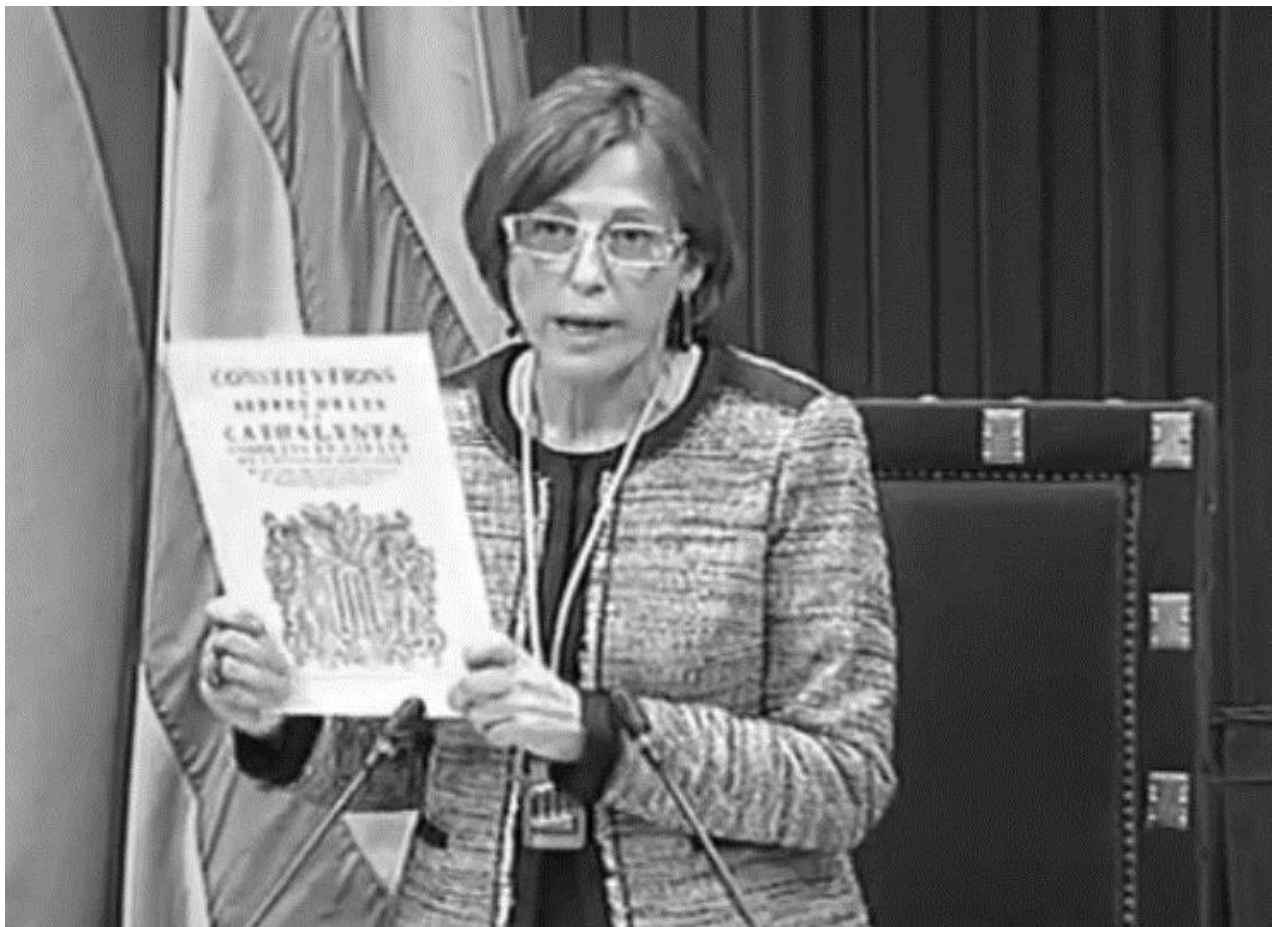
CONÈIXER I RETORNAR EL DRET CATALÀ, LES CONSTITUCIONS CATALANES I LES FORMES DE GOVERN CATALANES QUE VAN EXISTIR FINS 1714,

**i que no tenien res a veure amb les castellanes,
que són les que estem patint des de fa 301 anys
i que hi ha el risc que continuïn (escrites en català)
si Catalunya no passa de ser una ‘Espanya-Oriental’,
que és el camí pel que va el procés... per ara.**

“Volem recuperar les Constitucions Catalanes” (C. Forcadell al Parlament, 151026)	1
Cites del jurista Francisco Elías de Tejada (Madrid, 1917-1978)	1
Principis del Dret Català (Francesc Maspons i Anglès, 1872-1966)	1
L’esperit del Dret Català (Francesc Maspons i Anglès, 1872-1966)	16
Què cal saber del Dret Català (Ferran Soldevila, 1894-1971)	13
Resum de les Constitucions Catalanes (Miquel Manubens)	18
Epílogo de “Los fueros de Cataluña” (1878, Josep Coroleu i Josep Pella)	11
Insaculació. Un antídoto contra la corrupció social	3
Tres vegades menys corrupció a Catalunya que a l’Estat Espanyol	1
Per què no celebren l’11 de Setembre?	1
RECUPERAR LA LLIBERTAT. Reorientar el procés	2
Una raó qualitativa més per la independència de Catalunya	1
Declaració de Independència del USA, 4 de juliol de 1776	2
Recuperem i actualitzem la tradició constitucional catalana (Germà Capdevila, 151027)	1
Manipular un salmó en circumstàncies sospitoses+COMENT (Germà Capdevila, 151217)	3

75 pàg.

Parlament de Catalunya
Carmen Forcadell a la sessió d'apertura
26 d'octubre de 2015

**“Aquestes son les darreres Constitucions Catalanes que vam tenir
i ara volem recuperar-les”.**

**“Fem un país lliure, ple de ciutadans lliures.
Que siguem nosaltres el model a seguir”.**

Francisco Elías de Tejada (Jurista. Madrid, 1917-Madrid, 1978)

Algunas citas sobre el Derecho Catalán y las Constituciones Catalanas

FRANCISCO ELÍAS DE TEJADA Y SPÍNOLA (nacido y fallecido en Madrid, se define a sí mismo como “extremeño de sangre andaluza y educación castellana”) fue catedrático de Derecho Natural y Filosofía del Derecho sucesivamente en las Universidades de Murcia, Salamanca, Sevilla y Madrid, y autor de una veintena de libros y de cientos de conferencias y artículos sobre filosofía e historia del derecho de numerosos y variados países, así como sobre las ideas y ciencias políticas. Fue representante del Tradicionalismo hispano y del Iusnaturalismo europeo.

«Castilla labró a España a su manera, brutal y violentamente, a golpes de lanza y a cinturazos de milicia» (...) «Cataluña es la cuna de las libertades burguesas de nuestro tiempo.»

Francisco Elías de Tejada, *Las Españas. Formación histórica. Tradiciones regionales, Ambos Mundos, Madrid, 1948*

«Que en catalán habló por vez primera la idea de la libertad moderna por boca de Eiximenis, catalana fue la legión de juristas que trazó la primera doctrina con raíces sociológicas de una monarquía limitada, de Cataluña surgió con Ramón Llull y con San Ramón de Penyafort la idea de misión que substituye a la de cruzada superándola en el cerrado respeto a la dignidad humana. (...) El principado es la patria aborigen de ese *selfgovernment* que hoy se quiere presentar por los anglosajones como la feliz alianza que sintetiza al imperialismo con la libertad política.» (...) «Con tales elementos (((Principado, Cortes, Monarca, Brazos, Generalidad,...))) la ordenación constitucional de Cataluña alcanzó en el siglo XIV una modernidad que asombra y un sentido de respeto a la libertad humana que bien podemos anhelar en el siglo XX. [...] supo sacar desde las temáticas feudalistas los postulados de la libertad política, merced a corregir con tintes de mutualismo romano el juramento feudal, transformando la jerarquización férrea del derecho germánico en un diálogo entre jerarquías, en el cual el inferior no perdía su personalidad.» (...) «(En Catalunya) no hubo dictadores ni caudillos fundados en la fuerza de sus huestes» (...) «la civilización universal recibió, entre otras cosas, una aportación catalana digna del máximo relieve: la consecución de la fórmula de libertad política más perfecta de la Edad Media» (...) «una serie de circunstancias coincidentes en tierras catalanas congregaron los ingredientes precisos para el cultivo de la rara flor de la libertad política» (...) «Cataluña conoció las fórmulas más excelentes de libertad medieval.» (...) «De notar es que esta reciedumbre solidísima de la monarquía federal catalano-aragonesa de los Pedros y de los Jaimes no menoscaba en lo más mínimo la personalidad aparte de cada uno de sus componentes» (...) «Porque -nunca se repetirá lo bastante- la personalidad de Cataluña se mantenía claramente perfilada, con tanta nitidez, que en la perspectiva histórica en que me es hacedero considerarla resulta una de las más antiguas naciones de Occidente.»

Francisco Elías de Tejada, *Las doctrinas políticas en la Cataluña Medieval, Aymà editor, Barcelona, 1950*

«(...) es que las libertades eran tan catalanas, tan entrañadas en el alma colectiva, tan peculiares, que solamente las gentes de Cataluña podían entenderlas y guardarlas. » (...) «Al menos hasta donde llegan mis noticias, la primera vez que en la península se utiliza el vocablo “nación” con valor moderno de cuerpo político separado y no de simple comunidad de ascendencia etnográfica, se hace con aplicación a Cataluña y por escritores catalanes. Con la particularidad altamente significativa de que este hallazgo de la acepción moderna de nación no es labor de cualquier pluma de escritor ajeno a la vida cotidiana ni al bullir de los sucesos, sino decir del lenguaje usual de parlamentos y palacios.»

Francisco Elías de Tejada, *Historia del pensamiento político catalán, Sevilla, 1963*

ABANS D'ARA

Institucions catalanes a l'estranger

Maspons i Anglasesell (Barcelona, 1872 - Bigues, 1966), a *Revista de Catalunya* (20-II-1926).

Deia que en dret català i internacional -i no en el castellà- la justícia preval sobre la llei.

FRANCESC MASPONS I ANGLASELL 1926

Peces Històriques Triades Per **Josep Maria Casasús** Actualitzada el 23/11/2015 00:00

[...] Són principis elementals del dret català, que si una fórmula legal és rebutjada pels legíslats, perd la força d'obligar; que, si, en un cas concret, la seva aplicació consagra una arbitrietat, hi esdevé inaplicable; que tota llei és derogada en consolidar-se un costum en contra; que abans és la justícia que la llei; i que, per tant, la promulgació d'una llei perjudicial i equivocada és una inutilitat sense transcendència.

[...] Del 1714 als temps presents, han passat més de dos segles, i el 1714 representa el salt bruscat al predomini d'un sistema basat en fonaments precisament contraris a aquests; predomini sostingut, no sols sense defalliment, sinó amb continuïtat d'esforç per fer-lo surar, pel poder que d'aleshores ençà ha regit Catalunya, i ajudat, de manera impagable, pel superficialisme del segle dinovè. Es tracta de fets històrics que es poden enunciar sense entretenir-se a comentar-los; les compilacions legislatives castellanes, posant-hi al davant la verament monumental de "Las Partidas", estan basades en l'afirmació que sols el rei té facultat per fer la llei, i de decidir què ha de dir, i, com no pot ésser menys, les bases del sistema jurídic que se'n deriva són les contràries de les enunciadades; que ningú no es pot creure en el dret de rebutjar-la; que per sobre l'interès particular del cas judicat hi ha la intangibilitat de la fórmula legal; que el costum no té cap força sobre ella; i que, equivocada o no, la llei és llei obligatòria fins que al legislador li plagui canviar-la;

[...] On mena aquest criteri, i quina empremta deixa a l'esperit d'un poble, també ho diuen els adagis populars, i el més expressiu és, en aquest sentit, el prou conegut de "quien manda, manda".

[...] Res del que queda dit, però, per natural i planer que sigui, té la força d'evidència dels fets:

[...] avui sostenen vigents, i practiquen solucions nostrades, els Estats precisament dominadors del comerç mundial i de la indústria. Alguna cosa ensenya que, per iniciativa estrangera, un dels cabdals organismes de la Societat de les Nacions hagi adoptat el Consolat de Mar com a norma dels seus treballs de redacció del futur codi internacional marítim.

L'esperit del dret públic català

Francesc Maspons i Anglasesell (1872 – 1966)

1932, Editorial Barcino, Barcelona

NOTA PRELIMINAR

Donar testimoni d'un esperit, no és escriure una història ni explicar la contextura d'un organisme. Un esperit és una unitat sense parts ni divisions possibles, que no és fraccionable en capítols i no es pot ordenar en seccions, que sempre actua internament, i que, trobant-se en tant d'actes com anima, no té fórmules expresses per a exterioritzar-se; només és possible mostrar-lo per mitjà de les que, donant-ne més o menys amagada sensació, ofereixin la possibilitat d'entreveure'n les característiques.

Aquesta tasca, fàcil quan es refereix a un esperit classificable entre els que es poden anomenar, per excel·lència, autoritaris, esdevé plena de dificultats si es tracta d'un règim com el català les orientacions del qual convergeixen a l'extrem oposat, perquè les lleis per ell informades són la mínima expressió d'ordenació coercitiva; no presenten, en conjunt, un panorama arquitectònic, sinó un camí obert a la més ampla llibertat, i la llur excel·lència no consisteix a tenir una unitat d'emmotllament, sinó, precisament, a consagrar la facultat d'emancipar-se'n.

Per aquest motiu el millor mètode a seguir, per a donar-lo a conèixer, és aplegar, al volt de conceptes objectius, alguns textos que, relligant-se uns amb altres, delimitin, tant com sigui possible, el sentit amb què el poble que els ha produït els concep; i aquest és el mètode emprat en la present monografia.

Per a llegir-la, per tant, sense perill de confusió, cal tenir present la seva finalitat, i en conseqüència, essent aquesta

mostrar quelcom que és, en si mateix, una unitat indivisible, cal apreciar les següents pàgines conjuntament i completant-se; fins a l'extrem que la majoria de les cites que hi fem, tant serien encaixables a les pàgines on es troben, com en altres pàgines, perquè en totes expressen el mateix esperit.

Per aquesta raó, aquestes cites es refereixen indistintament a institucions de Dret públic i a algunes de les anomenades de Dret privat, perquè totes són, per igual, nascudes al seu escalf. I, per la mateixa raó també, les fonts utilitzades per a redactar-les són sempre fonts directes; això és, textos legals, i afirmacions dels juristes que els pogueren comentar autènticament, per haver contribuït a llur redacció, o haver-los aplicat quan els òrgans pels quals actuava la sobirania catalana podien lliurement rectificar qualsevol errada. Dues soles excepcions són fetes, a favor d'alguns parlaments a les Corts i del *Regiment de la Cosa pública* d'Eiximenis, que són justificades per llur contingut.

Es innecessari de dir, perquè el sentit natural ja ho preveu, que els fragments citats són una mínima part dels utilitzables; els principis cabdals que afirmen, àdhuc els cenyits a qüestions menys bàsiques, són repetits en lleis i estudis, en nombre llarguíssim de vegades, i, per a recollir-ne totes llurs manifestacions, caldria multiplicar-ne la transcripció en sèries, que arribarien a resultar enutjoses i alhora innecessàries.

Convé, en canvi, de recordar que la redacció d'un text sempre és la pròpia del seu temps, i que la majoria dels comentaris dels nostres juristes són redactats en un estil que obligava l'escriptor a multiplicar les cites, tenint en compte la quantitat abans que la qualitat. A causa d'això, entre paràgrafs en els quals l'espontaneïtat fa esclatar fulguracions de llum vivíssima, hi trobem els llocs comuns generals a la literatura de l'època, que era espiritualment l'antítesi de la concepció catalana.

D'aquest barrejament resulta que amb facilitat podria hom extreure d'aquestes cites un compendi de doctrina de sentit absolutista, el qual, però, no arribaria ni a tenir el valor d'un índex de contradicció, perquè, de fet, no hi ha ni una

sola de les seves bases que no sigui ferventment rectificadada, gairebé sempre amb una virior que omple les pàgines dels nostres textos jurídics de continuades rectificacions per aquest estil: «*nos uero, in Cathalonia...*»; «*in Cathalonia tamen...*»; «*nobis autem preferimus...*»; «*sed in hac patria utimur...*», etc.

XXXIV

RESUM

La nació catalana, que va deixar de tenir govern propi l'any 1714, en què el rei d'Espanya Felip V hi entrà com a dominador, per acció de guerra, no posseí mai una carta constitucional, però va ésser de fet, i invariablement, un Estat constitucional d'esperit democràtic.

Dins el nostre règim, el poder moderador no és un home que encarna l'autoritat suprema, ni tan sols una assemblea o conjunt d'homes, sinó uns principis superiors, als quals les Corts i el rei estan subjectes alhora.

La seva primera base, per tant, és la igualtat social, per la comú subjecció de tots els seus elements a unes mateixes normes infranquejables; la qual cosa equival a dir que ho és la llibertat, perquè la conseqüència real de la subjecció és impedir l'abús de facultats del més fort.

D'aquesta proscripció de l'abús, neix la segona base, que

és l'equitat, o sigui l'obligació de respectar la justícia en benefici d'altri; a la qual obligació correspon el dret d'ésser respectat.

Per aquest motiu, el nostre règim no es pot equiparar als règims doctrinàriament constitucionals del segle dinovè, puix que els supera en allò que constitueix precisament la seva essència. Perquè aquells es limitaren a canviar l'absolutisme de subjecte: el negaren al rei, però el traspassaren als organismes del poder legislatiu, i en definitiva el mantingueren; i el català, de bon antuvi, va negar-lo alhora a tots els poders de l'Estat, els quals sotmet, sense exceptuar-ne cap, a afirmacions superiors a llurs facultats respectives.

En el règim jurídic català, la missió del poder legislatiu no és dogmatitzant; no crea el Dret, sinó que es limita a donar-li forma externa de llei; l'essència del precepte no és d'incumbència seva, ans dels mateixos legislats, que li donen vida per mitjà de l'instrument que té garantit el màxim encert, que és la continuada aplicació prèvia, en mig de les dificultats i de l'experiència de la vida. I encara, de més a més, la forma és contractual, la llei és un pacte entre la representació de l'autoritat i la dels governats; ni internament és un lliure determini de la voluntat del poder, ni externament té les garanties d'una definició, sinó les d'un contracte.

Aquests principis ens mostren clarament com la finalitat catalana de la llei no pot consistir a imposar una norma coercitiva, sinó en la molt més noble d'ajudar la memòria a recordar les normes prèviament concretades per la llibertat d'actuació: la llibertat no en surt minvada, sinó garantida, perquè el seu prohibicionisme no va encaminat a enquadrar l'ús de facultats, sinó a fer-ne impossible l'abús, que és la seva deformació.

La categoria del poder executiu dins l'organisme general de l'Estat, és la del mandatari, no la del mandant; les seves facultats són concretades a través de la subjecció a límits predeterminats; àdhuc li són reconegudes les prerrogatives amb relació al compliment d'obligacions, com el domini dels camins de mar i terra, que li és atorgat amb la potestat única de defensar-hi la llibertat de trànsit.

Respecte al poder judicial, la institució del jurat, la intervenció dels setmaners en els jutjaments civils, l'encaix, dintre el procediment, d'un tràmit que obliga el jutge a compenetrar-se amb les fonts directes d'informació, i la recordança del deure de fallar «segons dret e raó» abans que segons llei, diuen prou quin és el seu caràcter.

Aquest concepte dels poders de l'Estat és impossible d'estabilitzar-lo artificialment; la seva persistència a través de vicissituds multiseulars, demostra la continuïtat d'un ambient que no és més que la manifestació d'una ànima col·lectiva; són poders concebuts d'aquesta manera perquè tota la constitució social catalana és informada per un mateix esperit. No s'esdevé, com en altres nacions, que hi hagi un antagonisme bàsic entre les institucions i el sentiment que les maneres exterioritzen, i que, aquestes essent eminentment cristianes, llur esperit resulti absolutista, amb aquella mena d'absolutisme que té per base la característica primordial de la ideologia pagana, que és la supremàcia de la voluntat del governant, sense altres límits que els establerts per les seves pròpies facultats definidores.

Quan es diu que el nostre règim és cristià, i que ho és l'esperit del nostre poble, no s'expressa un fet polític, sinó una identitat essencial. El cristianisme no els ve d'haver adoptat el Dret canònic com supletori del propi, ni d'haver donat participació als dignataris eclesiàstics en els organismes legislatius, ni de declaracions de submissió a preceptes religiosos, sinó d'haver informat la vida civil amb els mateixos principis de llibertat i de responsabilitat que són propis del cristianisme; és una identitat de fons que, precisament per ésser-ho, ha corsecat els intents d'empelt amb tendències que neguen l'una o l'altra, segons la categoria política de cadascun dels homes.

Ni la mixtificació, ni les inevitables fluctuacions a què empenyen les influències externes, hi han pogut arrelar, perquè la identitat ha trascendit a la manera d'aplicar els principis, amarrant de realisme llurs procediments.

El realisme li és una garantia perquè, relligant les fórmules legals i les funcions autoritàries a la humana veritat

dels fets, impedeix que en cap moment no assoleixin preeminència les abstraccions ideològiques que, essent filles de l'elucubració individual, prescindeixen fàcilment de l'interès d'altri i, en inspirar solucions, menen sovint a dogmatismes sadollats d'injustícia.

Són mostres de l'esforç per a assegurar al nostre règim aquest realisme: la inhabilitació per a exercir un càrrec com conseqüència del mal ús de les seves facultats, la preponderància de l'arbitri judicial, la normal invocació als experts al costat dels «savis» o tècnics en la teoria, la impossibilitat de legislar o de celebrar corts sense la presència personal del rei, la prevalença del «cap-major» o domicili real sobre el designat per simple declaració, l'obligació de descriure els béns per a l'assegurança dels possibles creditors, i fins el caient de la terminologia que designa els juristes amb el nom de «pràctics» i les demandes judicials amb el de «clams».

Es un realisme que amara d'espiritualitat les fórmules processals en què es manifesta, perquè no és, com elles, adjectiu, sinó un aspecte més de la unitat substancial del règim. Les condicions legals d'aptitud per als càrrecs públics comencen amb dues condicions d'ordre moral. El fonament de la ciutadania és l'exemplaritat dels qui encarnen el poder, i la majoria legislativa és moral, abans que numèrica; quantitativa i qualitativa alhora, no aplegant dins el mateix parer «la major part dels votants», sinó «la major e pus sana part d'ells». No és concebuda com un nombre que s'imposa per la força, sinó una coincidència d'opinió que té per aglutinant un factor espiritual.

L'experiència mostra que per arribar a aquestes afirmacions, altres règims han hagut de passar segles, si és que ja les han assolit, i aquesta prioritat de temps ensenya quin és el grau de civilitat de l'esperit català. El fet que unes Corts legislatives, per exemple, plantegin, com les nostres de 1632, la conveniència de derogar totes les lleis civils per substituir-les per una suprema norma d'equitat, té un valor inqüestionable; però si el fet es produeix en plena centúria dissetena, quan era major l'esclat de l'absolutisme reial, i de l'ambient

que el sostenia, la seva excel·lència creix en proporcions que ara no ens cal ponderar.

* * *

Però allò que posa més de manifest la vàlua del nostre règim, és, sense entrar en comparacions qualitatives, contrastar-lo amb un altre, que les vicisituds històriques fan que hom consideri el Dret comú de tot l'Estat espanyol.

En el règim espanyol, o més concretament castellà, el poder legislatiu és una facultat privativa del cap de l'Estat, fins al punt que si hi intervé algun altre element, és per delegació seva. «*Emperador o rey puede facer leyes sobre las gentes de su señorío, e otro ninguno no ha poder de las facer en lo temporal, fueras ende si lo ficiesen con otorgamiento dellos. E las que de otra manera fueren fechas, no han nombre ni fuerza de leyes, ni deben valer en ningún tiempo*» (*Las Partidas*, ed. Madrid 1789, part. I, tít. 1, llei 12).

La llei hi és definida d'aquesta manera: «*Ley tanto quiere decir como castigo e enseñamiento escripto que lega a ome que non faça mal e quel aduce a seer leal faziendo derecho*» (*Espéculo*, llib. 1, tít. 1, llei 12). Aquest concepte s'estabilitza i es va afermant amb el transcurs del temps i, per aquest motiu, la *Novísima Recopilación de las leyes de España*, inspirant-se en les lleis 2, 3 i 4, tít. 2, llei 1 del *Fuero Juzgo*, i les lleis 1 i 2, tít. 6, llei 1, del *Fuero Real*, diu que la finalitat de la llei és «*mandar, vedar, punir y castigar*» (*Novísima Recopilación*, llib. 3, tít. 2, llei 1).

Les fonts de la llei són de doctrina: «*Tomadas fueron estas leyes de dos cosas: la una de las palabras de los santos... la otra de los dichos de los sabios...*» (*Las Partidas*, part. 1, tít. 1, llei 6); i l'obligació de compliment per part dels legislats en fa impossible el desús: «*Todas las leyes del reyno que expresamente no se hallan derogadas por otras posteriores, se deben observar literalmente, sin que pueda admitirse la excusa de decir que no están en uso, pues así lo ordenaron los señores Reyes Católicos*» (*Novísima Recopilación*, llib. 3, tít. 3, llei 11).

El procés evolutiu de la potestat legislativa, el resumeix Domingo Ramon Domingo i Morató, en els seus *Estudios de ampliación de la Historia de los Códigos Españoles* (llib. 3, cap. 3, art. 2), recordant que, a les Corts de Briviesca, Joan I va atorgar que les lleis, els furs, les ordinacions, etcètera, no poguessin ésser revocats sinó en les Corts i amb llur aquiescència; que Joan II hi acudia per afrontar els moments difícils, i que al 1393, Enric III ordenà al municipi de Colmenar de Las Ferrerías de Avila: «Yo, de mi ciencia especial y expresamente, privo en este caso la dicha ley de Briviesca y todas sus cláusulas derogatorias e quiero que non empezca nin empecer pueda...» (Domingo y Morató, lloc citat).

Aquesta fórmula esdevé corrent, i es troba repetida als municipis de Madrigal, Olmedo, Carrión, Tordesillas, Sahagún, Simancas, etc., fins que és substituïda per la següent, que comença a estabilitzar-se en un document reial de 1433: «E quiero e mando que esta merced que vos yo fago sea firme e valedera non embargante cualquier leyes e fueros fechos e por facer e privilegios e usos e costumbres e estilos que en contrario desto sean o ser puedan; ca yo de mi ciencia cierta e propio motuo e poderio real absoluto e de mi deliberada voluntad, la cual quiero que haga fuerza e vigor de pacción e contrato fecho e inido entre partes, e así mismo fuerza e vigor de ley bien ansi como si fuese fecha e promulgada en Cortes... quiero e mando...» (Domingo i Morató, lloc citat).

La interpretació de la llei, i en conseqüència la seva reforma, es també de potestat exclusiva del rei: «Y porque al rey pertenece y ha poder de hacer fueros y leyes, y de las interpretar y declarar y enmendar donde viniere que cumple, tenemos por bien que si en los dichos fueros, o en los libros de las «Partidas» sobredichas, o en este nuestro libro o en algunas leyes de las que en el se entienden, fuere menester declaración e interpretación, o emmendar o añadir, o tirar o mudar, que Nos lo hagamos» (Novísima Recopilación, llib. 3, tít. 2, llei 3; tret de la llei 1, tít. 28 de l'Ordenamiento de Alcalà i de la llei 1 de les Leyes de Toro).

El concepte del poder executiu, i àdhuc la base de les seves relacions amb el legislatiu, les expressa el següent fragment del preàmbul que encapçala les lleis de l'*Espéculo*: «*El grant amor que nos avemos a nuestras gentes nos jaze pensar e trabajar...*»; i també aquest, de la mateixa compilació, la finalitat del qual és justificar les facultats reials: «*Mas el ome desto todo non puede aver nada por si, a menos de ayuda de muchos. Onde este ayuntamiento de muchos non pudo seer sin justicia, e justicia non pudo fazer ninguno sinon por los mayores. E estos mayores ovieron menester uno que los acordase e por quien se guiasen. Onde conviene por derecho fuerza que oviese rey*» (*Espéculo*, llib. 2, tít. 1, llei 3).

En ço que pertoca al poder judicial, pot donar idea del seu concepte el text del jurament dels jutges que prescriuen les *Ordenanzas reales de Castilla*, que és com segueix: «*Juramos a vos, el rey y la reyna... que así como vuestros oidores y jueces obedezcanos vuestros mandamientos que vos el dicho señor rey y reyna y qualquier de vos nos hicieredes por palabra, o carta o mensagero cierto; y que guardaremos el señorío y la tierra, y los derechos a vos los dichos señores rey y reyna, aquellas que nos mandaredes y enviaredes mandar que tengamos en secreto. Otrosí que desviemos vuestro daño en todas las guisas que nos pudiéremos o supiéremos. E si por aventura no hoviésemos poder de lo hacer, que vos apercibamos de ello lo mas aina que nos pudieremos. Otrosí que los pleitos que ante nos vinieren que los libraremos lo mas aina y mejor que pudiéremos, bien y lealmente, por las leyes de los fueros y derechos y leyes y ordenanzas de vuestros reynos*» (*Ordenanzas reales de Castilla*, llib. 2, tít. 4, llei 8).

L'esperit que donen a comprendre aquests textos fa la seva aparició dins la legislació de Catalunya mitjançant el *Decret de Nova Planta*, promulgat per Felip V el 16 de gener de 1716, el qual comença dient: «*Por decreto de 9 de octubre próximo fuí servido decir que... tocaba a mi soberanía establecer el gobierno en él...*» (art. 1), és a dir, al Principat de Catalunya. Del seu to ens donen una mostra les frases se-

güents: «*he resuelto que en el referido Principado*» (art. 1); «*mando que todas las peticiones...*» (art. 5); «*...mando que los términos...*» (art. 6); «*he resuelto que...*» (art. 7). I el seu darrer article diu: «*lo que no fuere contrario a lo mandado aquí...*» (art. 4) (*Novísima Recopilación*, llib. 5, tít. 9, llei 1).

El marquès de Castel Rodrigo, governador i capità general de Catalunya, nomenat per Felip V, publica decrets encapçalats per aquestes fórmules: «*Sabed que he tenido por conveniente...*»; «*He tenido por bien resolver*» (Campmany, Col·lecció diplomàtica, vol. 4, doc. 172, 173).

La doctrina que brolla d'aquest esperit és sintetitzada en les obres del doctor Antoni de Mujal, catedràtic de lleis de l'Universitat de Cervera, fundada pel mateix Felip V. Els paràgrafs següents que es refereixen al costum jurídic, en donen idea: «*En nuestro estado monárquico no pueden los súbditos introducirla legítimamente sin consentimiento del príncipe; y de ésta es bien clara y solidísima la razón: porque, como aquella tendría fuerza de ley, habríamos de decir que reside potestad legislativa en los súbditos...*». «*La costumbre para que valga ha de ser razonable, y de esto mismo se infiere y deja ver a todas luces que mucho menos pueden los súbditos introducirla contra ley sin consentimiento del príncipe, porque nunca sería razonable siendo contra ley*» (*Tratado de la observancia y obediencia de las leyes*, cap. 3). Les facultats del poder i la relació amb la llibertat civil queden expressades, dins aquest llibre, per les següents paraules: «*La verdadera obediencia ratiocina así: el superior aquí y ahora lo manda así. Luego, aunque me parezca probable lo contrario y que puede obedecerse, debo de practicamente así presumir del superior: que, por reservados motivos que yo no alcanzo o no llego a conocer, no sólo probable, sino evidentemente me manda; por consiguiente no ha de haber en mi tardanza ni duda, sinó propensión y presteza a obedecer*» (*ibid.*, cap. 2). Aquests conceptes queden completats per l'argument amb què aquest autor acaba el seu estudi de la definició de la llei. Examina les condicions que la llei ha de reunir per a ésser bona, i diu: «*De ellas se ve claramente*

que la ley manda, y que lo que manda es justo y honesto» (cap. 1). I perquè no pugui haver-hi dubte respecte al sentit de tals afirmacions, direm que aquest autor desenrotlla la seva argumentació per a rebatre un text de Mieres que diu que el príncep, en promulgar la llei, supedita tàcitament i per endavant la seva força d'obligar a l'acceptació dels legislats.

* * *

Coincidentment amb aquest contrast és interessant de remarcar-ne un altre amb l'esperit que informa les actuals orientacions del Dret públic a la major part d'Europa; si les orientacions i els textos jurídics de què fins ara hem parlat representen el passat, els que anem a considerar, representen l'esdevenidor.

Essencialment, aquest esperit queda sintetitzat en les següents paraules del professor Le Fur, de la Universitat de París. El Dret es transforma—diu—en «*un ensemble de règles objectives, antérieures à la volonté de l'homme et s'imposant à elle, constatées, et non créées par la raison*» (*Revue de Droit International*, n. 3). Això és, justament, la concepció catalana del poder moderador, superior a tota humana potestat.

La similitud queda encara més ben palesada en aquest altre paràgraf del mateix autor: «*Nous assistons à une renaissance quasi-universelle du Droit naturel chez les auteurs de tous les pays et dans la pratique même des Etats*» (*loc. cit.*).

Ofereix una mostra d'aquesta pràctica l'article 47 de la Constitució de Finlàndia, que és part del seu títol IV, relatiu al govern i administració del país, del qual són els següents fragments: «*Si le Conseil des ministres, ou un de ses membres, dans l'exercice de ses fonctions agit contrairement à la loi, incombe au chancelier de justice...*». «*Si l'illegalité est de nature à entraîner contre un ou plusieurs membres du Conseil une accusation devant la Haute Cour...*». «*Si le Président de la République venait à commettre dans l'exercice de ses fonctions des actes illicites, le chancelier de justice*

doit...» (text francès oficiós; Helsingfors, 1928). Aquests articles, com les constitucions catalanes, tenen per finalitat la subjecció de l'autoritat a les normes superiors de justícia.

L'òrgan de coordinació entre els poders de l'Estat instituït d'antic a Catalunya, és ara una de les bases de la carta constitucional de Txecoslovàquia. La seva llei preliminar, inserida amb el n. 121 en el recull oficial de lleis de l'Estat, diu al seu article 2^{on}: «*Un Tribunal Constitutionel decidera si les lois de la République Tchequeslovaque, et les lois du Parlément du territoire des ruthens au sud des Carpathes satisfont aux conditions de l'article 1er*»; i l'article següent diu: «*Le Tribunal Constitutionel se compose de sept membres. Les deux tribunaux suprêmes, c'est-à-dire la Cour suprême administrative et la Cour suprême de justice, y envoient chacun deux membres choisis parmi leurs...*» (Traducció de Jiri Hoetzl i V. Joaquim. Praga, 1920).

La força de l'actuació popular contra la llei, està legalitzada en la majoria de les Constitucions amb referència a les de Dret públic, o sigui, amb un reconeixement de virtualitat que ultrapassa externament els límits clàssics i fa que l'acte de rebutjar-ne una tingui procediment legal estès a totes les que el legislador pot arribar a promulgar, sense excepció.

La Constitució de Letònia ja no admet, a aquest efecte, els conceptes de referendum o de plebiscit emprats per alguns altres països, sinó que diu textualment: «*Article LXIV: Le pouvoir législatif appartient à la Salima (el Parlament) ainsi qu'au peuple...*». «*Article LXIV: Une loi adoptée par la Salima et ajournée de la façon indiquée à l'article LXXII, peut être annulée par le vote du peuple...*» (Traducció oficiosa. Riga, 1925).

La preponderància del costum ha estat consagrada fa poc a Itàlia per iniciativa del president del Tribunal de cassació de Roma i d'alguns professors de les Universitats, que s'emprenen la tasca de recollir les fórmules consuetudinàries per tal de tenir facilitat d'adaptar-hi els jutjaments.

A Anglaterra, un dels tràmits de la llei de procediments

civils és igual al legalitzat a Catalunya per la constitució de les Corts de Barcelona de 1564 (*Const.*, vol. I, llib. 3, tít. 3, llei 11) que obliga el jutge a cridar directament les parts pledejants i raonar amb elles la veracitat dels fets i la justícia de la solució. I el precepte del Codi Civil suís que més ha contribuït a recaptar-li el predicament que gaudeix, amb justícia, d'ésser el més avançat d'Europa, és el contingut al seu art. 2^{on}, que coincideix amb la doctrina catalana sobre la proscripció de l'abús: «*L'abus manifeste d'un droit n'est pas protégé par la loi*».

El principi de la igualtat social sobre les diferències d'estament i categoria, de qualsevulla mena que siguin, és una de les bases dels tractats de pau actuals i, en conseqüència, de les cartes constitucionals de gairebé tots els Estats, segons el sentit que ja va puntualitzar el Tractat de Versalles parlant de la protecció dels «*intérêts des habitants qui diffèrent de la majorité de la population par la race, la langue ou la religion*» (art. 93).

La concepció de l'Estat explicada per Mieres és actualment l'emprada per Alemanya per a refer-se després de la guerra. Edmond Verneuil, comentant-la a la *Revue d'Allemagne*, fa notar que «*il convient de dire que l'Allemagne est «le pays des organisations» et non «de l'organisation»*. *Ce n'est pas, tant s'en faut, la même chose*» (Verneuil, *La démocratie en Allemagne*; París, 1927); i Georges Scelle, en el seu estudi *La réforme du Conseil de la Société des Nations* (*Révue générale de Droit International Public*, novembre-desembre de 1927), sosté que el perfeccionament dels actuals règims públics, ha de venir d'estructurar la vida dels Estats a base de reconèixer els nuclis naturals que tanquen dintre llurs fronteres amples facultats d'organitzar-se ells mateixos; això és, en fer dels Estats una organització d'organitzacions, com preconitza la concepció catalana.

Aquest contrast es podria aprofundir molt més del que l'extensió a què cal cenyir aquest treball ens permet.

* * *

L'estudi dels fets demostra que l'esperit català, sense haver alterat les seves característiques, es troba avui en una posició inversa a la que va tenir al moment en què arribava a la seva plenitud. Aleshores el Renaixement va portar el predomini d'una ideologia absolutista essencialment contrària a les seves orientacions; per contra, l'estat de coses que ha derivat de la lliçó de la guerra, ha fet prevaldre al món una concepció que té els mateixos fonaments que la catalana.

El fet que el nostre esperit pairal hagi resistit l'asfíxia, diverses vegades secular, d'un ambient essencialment contrari, és inqüestionablement significatiu; però encara ho resulta més el fet que, després de la prova, els corrents actuals tornin a coincidir-hi.

La repercussió que l'antagonisme entre els dos esperits jurídics, el democràtic i l'absolutista, va tenir a Catalunya, portà un afebliment a la nostra Pàtria; el resultat no podia ésser cap altre. La coincidència actual, en canvi, haurà d'enfortir-lo.

Adhuc, però, deixant de banda aquesta natural conseqüència, els fets avui constatables demostren dues coses: en primer lloc, la seva alta qualitat; segonament, la seva garantida perennitat.

Aquesta perennitat és la mateixa de l'esperit cristià. L'espiritual llibertat de l'home, la responsabilitat per sobre les categories socials, l'hegemonia de les prerrogatives inherents a la personalitat humana sobre la voluntat del més fort, la justícia sobre les determinacions autoritàries, i el conjunt de principis que constitueixen l'essència del cristianisme, són les bases de la nostra civilització, de la que per antonomàsia s'anomena civilització europea. El dia en què el cristianisme s'extingís, caurien alhora aquesta civilització i l'esperit català; mentre subsisteixi, tindran la seva mateixa vitalitat.

Amb aquesta mesura, cal preveure les seves possibilitats de demà; i és mesura el tremp de la qual és massa conegut per haver-ne de dir res.

Els problemes jurídics, doncs, que té plantejats Catalunya, poden tenir una gran diversitat de solucions pel que es refereix a llur adjectivació; substancialment, només en demanen una, la més fàcil de realitzar i la més difícil d'impendir, perquè ve imposada per la naturalesa: és la que objectivament consisteix en la persistència en el mateix esperit, i subjectivament en servir-hi fidelitat.

INDEX

	<u>Pàgs.</u>
Nota preliminar	5
Bibliografia	7
El concepte d'Estat	9
La seva finalitat	10
Els estaments socials	11
L'esperit de llibertat	14
Els límits de la llibertat	15
El concepte d'autoritat	16
Els límits del poder	18
La missió de govern	20
Les normes de govern	22
La funció legislativa	23
El concepte de llei	24
La fórmula legal	26
Característiques de la llei	27
Finalitat de la llei	28
La llei com a pacte	30
Supremàcia del costum sobre la llei	33
Dret de rebutjar la llei	36
Dret de faltar a la llei	37
Innecessitat de la llei	40
El concepte de justícia	42

El concepte d'equitat	45
La proscripció de l'abús	47
Subjecció de l'autoritat a la llei	50
El poder legislatiu	52
El poder executiu	54
Relació entre els dos poders	57
L'òrgan de coordinació	60
El poder judicial	61
L'administració de justícia	66
Valor de la jurisprudència	68
Els títols professionals	69
Les qualitats ciutadanes	71
Les facultats de la ciutat	73
Resum	76

Ferran Soldevila

***Què cal
saber de
Catalunya***

ceversa més de la quarta part de la riquesa valenciana és d'origen industrial. Però és més: la varietat de vocacions i aptituds, i en conseqüència la de produccions, és precisament un caràcter —qui sap si el més vistent— dels països desenvolupats: pensem només en la riquíssima varietat de productes que fan de Suïssa, per exemple —amb un territori menor que el dels Països Catalans— un veritable microcosmos. Pensem, per contrast, en la sinistra monotonia de tal o tal país del “tercer món”, exclusivament dedicat a un sol producte: la canya de sucre, el petroli, el jute, el cotó.

La varietat de les nostres produccions no va pas contra la nostra unitat, ans al contrari, la reforça; només es tracta de prendre'n consciència i de saber actuar amb una clara percepció dels nostres legítims interessos.

VI

QUÈ CAL SABER DEL DRET CATALÀ

El 9 de febrer de 1968, el president del Banc Mundial, George D. Woods, parlant a la conferència de les Nacions Unides per al Comerç i el Desenvolupament aplegada a Nova Delhi, deia als representants de les “nacions subdesenvolupades” que en aquella conferència havien expressat amb insistència els seus ressentiments contra els “països rics”: “Caldria que els països subdesenvolupats s'esforcessin en primer lloc a esdevenir veritablement independents, no pas en el sentit d'un nacionalisme estret, sinó treballant de debò per treure el millor partit possible dels seus recursos. Ara bé, molts d'ells no ens han demostrat per ara que siguin capaços ni tan sols de satisfer el *test* més simplista d'aptitud econòmica: no són capaços de nodrir-se”. I tot seguit explicava què entenia per això: “Jo no vull pas dir que cada país hagi d'arribar a una autarquia agrícola; però prop de quaranta països subdesenvolupats són importadors de productes alimentaris i el món subdesenvolupat en conjunt importa anualment 4,5 milers de milions de dòlars en aliments. Mentre les nacions pobres hagin de despendre cada any, en importacions d'aliments, grans quantitats de les seves precioses divises, hauran de renunciar a la importació dels béns d'equipament necessaris al seu desenvolupament industrial. És perfectament clar que els països subdesenvolupats han d'assolir abans una major productivitat en el domini agrícola si volen modernitzar-se. Per banal que sigui això que acabo de dir, és una lliçó que molts dels països subdesenvolu-

pats encara no han après...” I a continuació posava de relleu que, amb unes poques excepcions, els “països subdesenvolupats” havien despès els importantíssims crèdits rebuts dels “països rics” durant aquests darrers vint anys, no pas a incrementar la seva agricultura per acabar amb la fam endèmica de les seves masses miserables, sinó a fer veure que muntaven fantàstiques indústries, i sota aquest pretext, “el que veiem en realitat”, digué, “són nombrosos exemples d’enriquiment personal, de dilapidacions, de despeses públiques ostentatòries i improductives. El que veiem són nombroses temptatives per defugir les responsabilitats criticant els altres; el que veiem és una incapacitat a proposar i a fer respectar les mesures necessàries quan porten un mínim d’esforç i de sacrifici. Un dels handicaps més seriosos de certs països pobres, són uns dirigents que no dirigeixen res; un dels resultats probables d’aquesta situació, és l’apatia i el cinisme de la població, en comptes de l’entusiasme dinàmic i del treball acarnissat que són necessaris per al progrés econòmic...” Resultat d’aquests vint anys d’insensata dilapidació dels crèdits concedits pels “països rics”, és que actualment els “països pobres” es troben, no sols igual o més aviat pitjor que vint anys endarrera pel que fa a la misèria, sinó a més amb la càrrega d’aquells crèdits acumulats, és a dir, endeutats per una suma que depassa els 40 mil milions de dòlars per al conjunt d’aquells països...

El que ara aquí ens interessa d’aquesta severa filípica d’una tan alta autoritat econòmica i financera és allò que es refereix a aquesta gran veritat tan sovint oblidada: que el desplaçament agrícola és previ al desplaçament industrial. Tots els països industrials han començat per ser països agrícoles; abans d’anar a l’avançada del progrés industrial, han anat a l’avançada del progrés agrícola. Han estat excel·lents pagesos abans d’esdevenir excel·lents fabricants. Anglaterra i els Estats Units, les dues màximes potències industrials, en són el millor exemple: la seva agricultura era, i segueix essent, modèlica.

Els nostres Països no són pas una excepció a aquesta regla. Sovint es parla d’una Espanya industrial, que com-

prendria els països catalans i els bascos, i d’una Espanya agrícola, que comprendria la resta; però el cert és que les zones agrícoles més avançades de la Península es troben també en territori català i basc. De les nostres no esmentarem més que el Pla del Llobregat, la Plana d’Urgell, el Delta de l’Ebre, l’Horta de València i la Ribera de Xúquer, comarques totes elles que admeten la comparació amb els famosos pòlders d’Holanda en quant a la quantitat i qualitat dels seus productes agrícoles, sense oblidar altres comarques que, si bé no arriben a la densitat de producció de les cinc esmentades (que beneficien del regadiu intens), també coneixen un bon nivell de prosperitat: l’Empordà, la Plana de Vic, el Maresme, el Vallès, el Penedès, el Camp de Tarragona, la Plana de Castelló, el Camp d’Elx i d’altres encara. A les Balears, és sobretot notable l’alta productivitat de l’illa de Menorca, aconseguida malgrat dures condicions naturals (clima sec i amb tramuntanes constants, terreny pedregós), com també, potser en menys grau, la d’algunes comarques de Mallorca.

La bona explotació de la terra catalana ve de lluny en el temps i està íntimament relacionada amb el dret de propietat; és en aquest aspecte on més clarament ressalta l’íntima connexió de l’economia amb la mentalitat jurídica. Per això comencem aquest apartat dedicat al nostre Dret amb l’evocació del nostre món agrícola, tan equilibrat.

No ens remuntarem a la Prehistòria i l’Antiguitat, per bé que els recents treballs de Miquel Tarradell i altres especialistes inclinen a admetre que certes característiques del dret de propietat en el món rural català ja es troben en aquelles èpoques remotes, sobretot la principal: la divisió de la terra en propietats mitjanes i petites, amb la seva transcendental conseqüència: l’existència d’una poderosa classe mitjana rural, és a dir, de nombrosos propietaris mitjans i petits. Sembla que en terra catalana no hagin existit mai aquestes multituds de proletaris rurals, sense res més que el problemàtic jornal a guanyar, que caracteritzen els “països subdesenvolupats”. Fins quan es dona la gran propietat, la tendència catalana ha estat de subdividir-la en “masoveries”, és a dir, de conrear-la, no pas

per mitjà de jornalers, sinó de parcers o arrendataris, autèntics empresaris autònoms que assumeixen els riscos de l'explotació. Conforme a la mentalitat "pactista" que, com sostenia Vicens Vives, caracteritza els catalans, els tractes entre propietaris i parcers han conegut a Catalunya una gran riquesa de variants i de matisos, segons les comarques i les circumstàncies. Molt difosa va ser en altre temps l'emfiteusi, figura jurídica que permet al parcer o arrendatari de considerar-se propietari de la terra mitjançant la distinció entre el domini "directe" o "eminent", propi del senyor, i el domini "útil", propi del pagès; aquest no sols conserva el domini "útil" durant tota la seva vida, sinó que el pot transmetre en herència, el pot vendre, hipotecar, etc.; en pot disposar, en una paraula, com d'una veritable propietat, mentre satisfaci al propietari "directe" la part de fruits o el cens en diners que hagin pactat aleshores de l'"establiment" o constitució de l'emfiteusi. Gràcies a aquesta figura jurídica, era en gran manera facilitada l'accessió a la propietat a tot pagès sense terra però amb ganes de conrear-ne. Els mateixos "pagesos de remença", que només existien a la Catalunya Vella, no eren en definitiva sinó una classe especial d'emfiteutes; eren, doncs, propietaris de la terra que conreaven en tant que en tenien el domini "útil", i tota la seva lluita es dirigia a alliberar-se de determinades càrregues, que consideraven abusives, tot conservant el domini "útil" de les seves finques. És molt significatiu que la redempció d'aquelles càrregues l'aconseguissin en definitiva mitjançant el pagament d'una indemnització als senyors "directes", és a dir, gràcies als seus estalvis; aquella "reforma agrària" que fou l'emancipació dels remences fou, doncs, promoguda i pagada pels interessats mateixos. Probablement les úniques "reformes agràries" viables i fecundes són les que es fan així, pels mateixos interessats, amb el seu esforç econòmic. Com que sobre els nostres antics "remences" s'han dit i es diuen encara moltes fantasies (fins s'ha arribat a oposar la "servitud" que regnava a Catalunya a la "llibertat" dels pagesos de Castella), ens plau de traduir un paràgraf de S. Sobrequés i G. Céspedes del Castillo en

Historia social y económica de España y América en què es veu prou bé en què consistia aquella "llibertat" dels pagesos de Castella la Nova i Andalusia: "La pagesia cristiana de la Península compregué dos grups fonamentals delimitats per la geografia i per certes circumstàncies històriques: el *masover* del nord i de les hortes valencianes i mallorquines i el *jornaler* del sud de la Meseta i d'Andalusia. Aquell pogué conrear terres de la Corona, i en aquest cas fou un petit propietari lliure, o terres senyoriales, i en aquest cas l'especial estructuració social i política de l'època el subjectà a determinades obligacions, molt variables segons les contrades, respecte al senyor del predi. El jornaler del sud pogué així mateix habitar en territori de *realengo* (de la Corona) o en terres de senyoria (dels Ordes militars, d'*abadengo*, o sigui eclesiàstiques, i *solariegas*, o sigui de senyoria laica). En aquests darrers casos també tingué determinades obligacions respecte al senyor, però la manca de terres pròpies va fer tals obligacions molt lleus i desdibuixades, merament personals i sense gaire transcendència social. Aquests dos grans tipus de població agrària tingueren, naturalment, interessos i mentalitat molt distints. La preocupació del *jornaler* fou de cobrir-se o assegurar-se de l'atur forçós i obtenir uns jornals tan alts com fos possible i inversament proporcionals al seu esforç, és a dir, guanyar el màxim treballant el mínim. La del *masover*, en canvi, fou conservar la seva llibertat, si era alodial, o bé, si era feudal, espolsar-se les gabelles, prestacions i obligacions que el lligaven al senyor del domini directe i convertir-les en un simple arrendament (tendència moderada) o eliminar-les en absolut (tendència radical), però sempre a base de conservar la possessió de la finca, la bona explotació de la qual constituïa la raó de la seva vida". Vet aquí per on la diferència d'estructura jurídica explica prou la diferència d'eficiència entre l'agricultura de les terres catalanes (i de les basques) i la de la meitat meridional de la Península.

Altres motivacions jurídiques hi han concorregut; entre elles, potser la principal, la institució de l'hereu. També és una de les coses en què es dona molt clarament la con-

nexió entre mentalitat jurídica i mentalitat econòmica i per això ens hi deturarem un xic. El nostre dret parteix de la idea de la llibertat, basada al seu torn en la idea de la plena autonomia dels homes i les dones (una altra particularitat del nostre dret és la igualtat dels dos sexes) un cop arribats a la majoria d'edat. Abans hem vist com aquesta llibertat, aplicada als contractes, va fer possible la rica varietat de "contractes de conreu" que caracteritzà per segles la nostra vida rural, amb la felicitat conseqüència d'una flexible adequació a la varietat de les circumstàncies reals. Ara en trobem una altra aplicació: la llibertat de testar. Els catalans —i les catalanes— poden disposar lliurement dels seus béns per testament, amb la sola limitació de la legítima (que és la quarta part del valor total de l'herència, a repartir forçosament per parts iguals entre tots els fills); a diferència del que passa en el dret francès i el castellà on l'herència —fora d'una petita part que es deixa a la lliure disposició del testador— ve regulada per la llei. Basant-se, doncs, en la llibertat de testar, els nostres propietaris rurals —grans, mitjans i petits—, que veien que si repartien la terra per parts iguals entre els fills a cada generació vindria dia que el bocí que tocaria a cada un seria insignificant, començaren ja des de darreries de l'Alta Edat Mitjana a instituir hereu, és a dir, a deixar a un dels fills, generalment el primogènit, tota la terra i amb ella la casa pairal. En el seu llibre *Les cases pairals catalanes*, publicat recentment, Joaquim de Camps i Arboix insisteix una vegada més en els avantatges d'aquesta institució; no sols avantatges per a l'agricultura, on ha assegurat la continuïtat dels patrimonis familiars de mides convenients i ha evitat l'aparició dels "minifundis", potser encara més nefastos econòmicament que els latifundis, sinó també avantatges per a l'ulterior desplegament mercantil i industrial de les ciutats. En efecte, com a conseqüència de la institució de l'hereu, els fills cabalers (els "fadris-terns", com es diu en algunes comarques de la Catalunya Vella) de cada generació havien de deixar la terra i campar-se-la pel seu compte en altres activitats, si no és que es casessin amb una "pubilla" o que prenguessin terres a

aparceria o arrendament. La casa pairal els havia de sustentat, segons les possibilitats de cada una, mentre aprenien algun ofici o estudiaven alguna carrera; a més, en el moment de casar-se, els satisfia un dot en anticip de la legítima. Ja Prat de la Riba havia assenyalat que l'aflux constant d'aquests cabalers a les ciutats i viles fou una de les causes que el nostre comerç i la nostra indústria es depleguessin tan precoçment; i recentment Pierre Vilar ha abundat en aquest punt de vista: "Més que mai, finalment, al segle XVIII el dret familiar català aplicat a les grans masies és ric en conseqüències per a la diversificació de l'economia: l'hereu únic inverteix en el domini agrícola una part dels beneficis d'explotació, però l'altra part és destinada a los demás hijos barones a los quales les procuran dar carrera u oficio embiándolos a Barzelona, donde no es extraño ver maestros de muchos oficios hijos de estas casas ricas y distinguidas y por lo mismo no es extraño que aquí estén en más auge los oficios que en el resto del Reyno". Aquesta cita és extreta del *Diario de viajes de Francisco de Zamora*, magistrat castellà de l'Audiència de Barcelona que recorregué el Principat entre 1785 i 1790 i quedà admirat de la prosperitat que hi trobà, en vigorós contrast amb l'atonía de les regions centrals i meridionals. Afegim que, segons Joaquim de Camps i Arboix en *Les cases pairals catalanes*, també el desplegament mercantil i industrial d'Anglaterra a la Baixa Edat Mitjana es degué en bona part a la mateixa causa, com sigui que també a Anglaterra per aquella època, i gràcies igualment a la llibertat de testar, s'estengué entre els propietaris rurals el costum d'instituir hereu. Sovint, tant a Anglaterra com a Catalunya, el capital inicial d'una indústria o una empresa mercantil fou aquell "dot" o legítima satisfet per la casa pairal al fill cabaler en el moment d'establir-se aquest pel seu compte.

Llibertat de contractar, llibertat de testar, igualtat jurídica dels dos sexes (en virtut de la qual, la dona casada catalana pot disposar amb tota llibertat dels seus béns sense necessitat de la "vènia marital" que exigeixen el dret castellà i el francès), són trets ben vistents del nos-

tre Dret civil. Resultaria impossible donar, aquí, un resum ni que fos molt sintètic de totes les nostres peculiaritats jurídiques en detall; però sí que podrem intentar de traçar-ne com un esbós de conjunt gràcies a un "petit gran llibre", *L'esperit del Dret públic català*, en què l'illustre juriconsult Francesc Maspons i Anglasell, traspasat no fa gaire, condensà les essències de la nostra mentalitat jurídica, i que ara seguirem de prop.

La interferència d'un altre Dret, obeint a unes altres característiques mentals, a una altra concepció de la vida i de les relacions humanes, ha causat i segueix causant profundes pertorbacions en el nostre comportament; enfront d'unes disposicions legals que ell sent com a absurdes (i ho són en relació a ell, en tant que no corresponen a les seves habituds mentals i als seus costums), el català reacciona buscant la manera de burlar aquelles disposicions: "feta la llei, feta la trampa", diu; i és en aquest mecanisme que podem trobar una de les causes, potser la principal, del nostre "anarquisme" i del nostre "individualisme", que tant se'ns han tirat en cara. L'examen aprofundit del comportament català en els segles en què una tal interferència d'un Dret foraster no es produïa, ens mostra, ben al contrari, un poble que sentia en grau extraordinari el respecte de la llei.

La llei, el Dret, dels nostres segles d'or, es basaven d'una part en els costums, d'una altra en la idea de "pacte" lliurement establert entre els governants i els governats. "Costumisme" i "pactisme" en feien un dret eminentment realista, vitalista, com sigui que naixia directament de la realitat i de la vida, elaborat com era pels mateixos que l'havien de complir.

La llibertat, l'esperit de llibertat, diu Maspons i Anglasell, "és indestriable del règim català i fonamental en totes les seves manifestacions". "En el règim català, els límits de la llibertat no són fixats per l'autoritat ni, per tant, per les lleis; la norma suprema no hi és donada pel poder moderador encarnat en un home, sinó per un Dret que està per damunt de les facultats de tal poder, o sia, el Dret natural. Allò que determina fins on pot arribar la

llibertat, i en què pot ésser cohibida, són els drets inherents a la natura humana, els quals avui s'anomenen drets de ciutadania. El Dret natural està per damunt de les prerrogatives del poder, i el governant *eas quae sunt iuris naturalis et gentium tollere non potest* (Càncer, part 2, capítol 2, n. 81): el poder no pot limitar allò que el Dret natural garanteix, car *quae enim iuris naturalis sunt, immutabilia sunt* (Fontanella, *Dec.*, decis. 429, n. 18): allò que és de Dret natural és immutable. També el Dret natural està per sobre la llei, per aquest motiu, *multa pro libertate contra ius rigorem statuuntur* (Mieres, col. 7, capítol 8, n. 6): sovint han estat estatuides prescripcions contra el rigorisme legal per tal de salvaguardar la llibertat. Fins el costum, que és l'instrument de la llibertat d'actuació, hi és supeditat; i, així, *consuetudo contra iure naturale non inducitur* (Peguera, *Decisiones*, cap. 34, n. 3): no és admissible que es consolidi contra allò que el Dret natural estatueix, o, com diu Socarrats, *quando contradicit ius naturalis* (p. 483, n. 46): quan s'oposa al Dret natural. Aquesta supeditació de l'autoritat, de la llei i del costum a una mateixa norma superior és alhora la garantia i el límit de la llibertat d'actuació, perquè és una garantia de respecte, superior a les decisions del poder, i un límit que està per damunt de les seves facultats" (pp. 17-18).

Pel que fa al concepte d'autoritat, és ben sabut com els catalans estaven lluny de l'absolutisme francès i castellà i en canvi prop de la mentalitat anglo-saxona; la concepció catalana es basava en allò que Vicens Vives anomenava "pactisme". *Rex in Cathalonia non utitur absoluta potestate*, "a Catalunya el rei no té una potestat absoluta", afirmava Fontanella (*Dec.*, decis. 530, n. 24) encara en el segle XVII, repetint paraules de l'antic juriconsult Tomàs Mieres, el qual havia precisat que a Catalunya no vigeix aquell aforisme d'altres bandes que diu que *quod principi placuit legis habet vigorem* ("allò que plau al príncep té força de llei"), i que un proverbi castellà diu pintorescament en vers: *¿Qué es ley? Lo que manda el rey.*

La concepció catalana "no atorga a l'autoritat poder per a instituir el dret, sinó tan sols per a convertir-lo en

fórmules legals que en siguin expressió. Quan, el 1413, les Corts de Barcelona prenen l'acord de compilar les lleis, ho fan per tal que aquestes 'sien pus manifestes e intelligibles', no precisament per als qui tenen l'ofici o l'autoritat d'imposar-les, sinó per als qui les han d'invocar: 'així lletrats com no lletrats e mers llecs, e, per consegüent, mills puixen saber llur dret e justícia' (*Const.*, proemi, llei I)". És el que el jurisconsult Joan de Socarrats expressava dient que les lleis escrites no fan el Dret, sinó que simplement el recorden. "El Dret i la justícia", segueix dient Maspons i Anglasell, "que el legislador expressa en formular la llei són anteriors i superiors a ella; la funció legislativa és l'instrument que els recull i els presenta en forma concreta i fàcilment recordable... En conseqüència, si la funció legislativa es justifica per la conveniència de formular el Dret en regles que en facilitin la recordança i ajudin a aplicar-lo bé, l'autoritat no pot crear el Dret, sinó únicament recollir-lo, o sia respectar-lo, sotmetre-s'hi, i mostrar-lo en normes clares i expressives. La funció legislativa, doncs, ha d'ésser usada solament quan una necessitat ho justifica: *Non nisi instante necessitate* (Xammar, *Of.*, part I, qüest. 16, n. 51); perquè *legum multiplicatio quoddam servitutis genus inducit* (ibid., n. 50): la multiplicació de les lleis ofega la llibertat del ciutadà imposant-li com una mena de servitud" (pp. 27-28). Sempre trobem, en els nostres antics jurisconsults, la mateixa idea: que les lleis només han d'ésser fetes a utilitat dels legislats, i que elles no són el Dret, ans solament una expressió externa del Dret. *Lex, proprie loquendo*, escrivia Tomàs Mieres, *non est ipsum eius, sed aequalis ratio iuris*: la llei, pròpiament parlant, no és el mateix Dret, ans només com una mena d'explicació del Dret.

El Dret pròpiament dit neix dels fets: *ius oritur ex facto*, deia Fontanella (*De pactis nuptialibus*, Barcelona, 1612, c. 4); és a dir, dels costums. El creen, doncs, constantment, els mateixos legislats. És el que expressava Eiximenis quan deia que les gents s'han de regir "per costumes e lleis de la terra, les quals saben e entenen així los pagesos com los lletrats". Aquest avantatge pràctic no és

pas el menor dels que presenta el Dret costumari enfront de tot sistema jurídic —com és el sistema de codis elaborats artificialment— que es faci prescindint dels costums; és el que explica l'excel·lent funcionament del Dret en els països anglo-saxons, que han tingut la sort de no caure en la mania codificadora ans de seguir guiant-se pels costums i el "seny natural" o "equitat".

"La raó per la qual la llei ha d'ésser *secundum naturam et consuetudinem patriae*", o sigui conforme a la natura i al costum de la pàtria, segueix comentant Maspons i Anglasell, "no és una raó política, sinó de Dret natural, perquè és la necessitat de fer-la eminentment intelligible i practicable als legislats. Per a assolir aquestes característiques cal que els textos legals siguin breus... perquè les lleis que mutipliquen els preceptes", diu Xammar, "i baixen a nimietats ocasionen el fastig i el menyspreu dels qui han de complir-les, hom les oblida aviat i són causa de transgressions i delictes".

La finalitat de la llei és sempre "la comuna salut dels ciutadans" (*pro communi civium salute instituta*), escrivia Peguera resumint el parer general dels nostres jurisconsults clàssics; i Eiximenis comentava: "Així com la medicina no és feta per profit del metge, ans és solament per procurar salut al malalt, així la llei no deu ésser feta per profit personal del príncep ne d'altre en particular, mas a profit de la cosa pública". "Aquí, com és freqüent en el llenguatge jurídic", diu Maspons, "el mot *princeps* designa en general l'autoritat, o, més concretament, l'Estat". I afegeix: "Aquesta concepció de les finalitats per les quals són formulades les lleis queda resumida en un principi general que forma l'essència del règim català, fins a l'extrem d'haver motivat que amb raó es digués que hi queda explicat i justificat completament: la finalitat de les lleis és d'assegurar la llibertat d'actuació i el predomini de l'equitat en l'ús d'aquesta llibertat. Fontanella arriba a dir: *Lex non procedit cessante aequitate, ut quia magis dilectus excludentur* (Font., *Dec.*, dec. 485, n. 19); o sia que una llei deixa d'ésser invocable quan no assegura l'equitat de la solució, perquè li manca allò que té de més

estimable. La seva finalitat d'ésser salvaguarda de les llibertats ciutadanes és demostrada per quatre característiques essencials, que són: el caràcter que la llei té d'un pacte entre l'autoritat i els governats, el predomini del costum sobre la fórmula legal escrita, el dret de rebutjar la llei i el de faltar a la llei" quan aquesta és contra costums o contra equitat (pp. 35-36).

"El principi que la llei és un pacte entre l'autoritat i els governats és un dels més elementals del règim català i una base essencial de la nostra doctrina jurídica, tant del legislador com dels juriconsults. Ripoll, repetint un concepte que tots els tractadistes exposen constantment, diu: *Leges paccionatas vivimus in Cathalonia* (Ripoll, capítol 31, n. 50): a Catalunya vivim les lleis paccionades." "Per aquest motiu... a Catalunya el rei, per ell sol, no pot legislar; legislen rei i poble plegats, i les lleis obliguen el rei tant com als altres, i el rei jura que les complirà. I obliguen, no solament a ell, sinó encara els qui tenen autoritat per ell." "La idea que la llei és un pacte apareix ja a la primera compilació legal catalana, els *Usatges*. Després, sense haver pres encara estat legal, segueix essent posada en pràctica pels reis, i dóna origen a les Corts catalanes, quan aquestes assemblees encara no existien en cap Estat d'Europa." "Les Corts catalanes funcionaren sense interrupció fins que Felip V sotmeté Barcelona amb la força de les armes i destruí les institucions pairals, és a dir, mentre Catalunya es pogué regir per ella mateixa" (pàgines 36-39).

Ara bé, la tendència catalana és a no legiferar gaire, a no posar massa lleis per escrit, a preferir regir-se per costums. "El costum és el Dret que estatueixen els legislats amb llur actuació", diu Maspons i Anglasesell; "això és, el fruit de la llibertat d'actuació dels ciutadans. La llibertat és tant la seva base, i és tan àmplia, que Socarrats, per donar-ne idea, diu: *Consuetudo non sempre rationalibus exigitur, modo sit tolerabilis* (p. 463, n. 60): al costum no se li exigeix sempre que sigui racional, n'hi ha prou que sigui tolerable." Segons el mateix Socarrats, el costum és el Dret no escrit, "estatuït pel poble o per la major part

d'ell, amb la seva recta manera de fer". I Tomàs Mieres afirma: "Des del moment que el poble hagués produït un costum contrari a la llei, aquesta no obligaria"; idea que és corrent entre els nostres juriconsults clàssics. Per a Jaume Callís, "el costum sempre s'ha de considerar llei"; perquè és una veritable llei, sols que no és escrita. "El costum es distingeix de la llei pròpiament dita només per aquesta particularitat", segueix Maspons; "així, en assolir aquesta vestidura externa, ja perd el seu nom i s'anomena llei. La identificació entre llei i costum va ésser ja consagrada als Usatges: *car longa costuma per llei és haüda*." Només amb aquest requisit, que sigui *llong*, que sigui arrelat, el costum deroga qualsevol llei que li pogués ésser contrària: *Lex de consuetudinem tollitur*, la llei es treu del costum, diu Tomàs Mieres; *Tollit legem*, diu Socarrats; *Ius consuetudinarium Cathaloniae corrigit et tollit dispositionem Usatici*, diu Jaume Callís; *Nullum ius est impositum quin consuetudinem non possit mutari*, diu Ripoll. La unanimitat dels nostres juriconsults clàssics sobre aquesta qüestió és total. Socarrats, enumerant les propietats jurídiques del costum a Catalunya, diu que "té força de decret i, repetit amb tenacitat, fins dóna el sentit de la justícia, atorga jurisdicció, supleix l'atorgament del mandat, confereix autoritat i limita les facultats del governant". Fontanella, ja en el segle XVII, arriba a dir que "el costum fa lícit allò que per si mateix no ho és". Aquí "lícit" s'entén, naturalment, en el sentit de "legal".

"El resum de la doctrina catalana sobre la força del costum", segueix dient Maspons i Anglasesell, "és concretat en l'adagi popular que diu *tractes rompen lleis*", adagi que ens fa veure així mateix la idea, també profundament arrelada a Catalunya, de la llibertat de contractar.

Conseqüència transcendental de la primacia del costum en el Dret català, és que els ciutadans poden rebutjar la llei escrita quan és contrària al costum. Una llei, perquè valgui com a tal a Catalunya, escrivia Fontanella, *necesse est quod ab inicio recipiatur*, "cal que sigui de bon principi acceptada" pels qui l'han de complir, ja que si l'ús no l'accepta, la llei no obliga; encara precisava que "pot ésser

acceptada en part i en part rebutjada". "Amb la qual manifestació", comenta Maspons, "no sols afirma, una vegada més, el dret dels legislats a rebutjar-la, ans la supedita completament a llur beneplàcit; la considera esquarterada i modificable per ells, segons a quines parts estenguin l'acceptació".

¿Què passa quan una llei no és acceptada per l'ús? Tomàs Mieres ho deia ben taxativament: ha de ser tinguda per lletra morta; i *quia quod ratione caret, extirpare necesse est* ("allò que manca de raó d'ésser, cal que sigui extirpat"), és a dir, una llei no complerta pel poble ha de ser derogada. Observem que aquest principi segueix en vigor als països anglo-saxons, tan admirables pel seu bon seny polític i jurídic; durant la darrera guerra mundial, per exemple, havent el govern dels Estats Units taxat el preu d'algunes mercaderies però seguint-se venent aquestes —en el mercat lliure— a preus més alts malgrat la taxa governativa, el govern decidí, no pas perseguir els comerciants, sinó derogar la taxa, "com sigui que una disposició que el públic no acata, vol dir que és errada".

També el nostre Dret propi tenia de comú amb l'anglosaxó el principi de l'equitat: "Pot esdevenir-se que una llei", escrivia Lluís de Peguera (*Decisiones*, cap. 51, proemi), "que en termes generals és justament aplicable, en ésser invocada en una qüestió concreta produeixi una injustícia; i en aquest cas, en què aplicada perdria la seva rectitud, i àdhuc fóra una iniquitat d'observar-la, és lícit de no servir-la". I en donava la raó: "Com que en aquell cas particular la llei no produeix el bé comú, no té cap força d'obligar" (*nullam habet obligandi vim*). I encara insistia: "La llei no té força d'obligar quan el mal que, aplicant-la, ocasionaria, fóra en perjudici d'un interès particular". Fontanella donava una altra raó en favor d'aquesta manera d'entendre les lleis: que es pot presumir que el legislador no volgué formular la llei per a aquests casos.

"La proclamació del dret de faltar a la llei", comenta Maspons (pp. 48-51), "és l'expressió, no solament d'un parer dels juristes, sinó àdhuc d'un íntim esperit popular de

justícia. Ho comprova un testimoni d'alta categoria, recollit per Xammar, professor de Dret canònic a l'Estudi General de Barcelona; és la discussió, a les Corts, d'una proposta que afirmava la innecessitat de la llei. La relació que en fa Xammar és d'especial interès, puix que es tracta d'un fet contemporani seu. Aquella proposició va ésser discutida a les Corts de Barcelona de l'any 1632, i l'obra en què ell l'extractava era impresa el 1639, o sigui gairebé coetàniament: la seva relació constitueix el capítol o qüestió 16 del seu estudi *De officio iudicis et advocati*. Vet ací què diu:

"Un diputat del Braç militar va presentar, per escrit, una proposició demanant que les Corts votessin una llei dient: 1^a, que totes les lleis fins llavors vigents quedaven derogades; 2^a, que es prohibís que des d'aleshores se'n promulguessin de noves; i 3^a, que les qüestions que en l'avenir es plantegessin, fossin fallades pels jutges *suo omnino sensui et naturale rationi*: segons seny natural. Aquesta proposició no es refereix, naturalment, a les lleis constitucionals de l'Estat, sinó a les que estatueixen les normes d'actuació dels ciutadans en les coses que fan referència al règim privat, o sia a les que afecten la llibertat civil. Les Corts es dividiren de parer en apreciar l'oportunitat de tal proposta; però aquest dissentiment va donar-li un singular relleu, perquè els qui no la defensaren no allegaren que fos absurda, sinó simplement que era innecessària a Catalunya, on no es podia promulgar cap llei sense l'expressa i concreta aprovació de les representacions populars a les Corts.

"En aquella discussió hom va recordar que Jaume I ja havia promulgat una llei en el mateix sentit de la proposta. És, en efecte, una llei de l'any 1251; datada a Barcelona, que diu textualment: 'Estatuim, ab consell dels sobredits, que lleis romanes, o gòtiques, decrets o decretals, en causes seculares no sien rebudes, admeses, judicades ne allegades, ne algú legista gos en cort secular advocar sinó en causa pròpia; així que en la dita causa no sien allegades lleis o drets sobredits, mas sien fetes en tota causa secular allegacions segons los Usatges de Barcelona e se-

gons les aprovades costumes d'aquell lloc a on la causa serà agitada, e, en defalliment d'aquells, sia proceït segons seny natural. Los jutges, encara, en les causes seculars no admeten legistes advocats, així com dessús és dit' (*Const.*, vol. II, llib. 1, tít. 8, llei 1) ¹.

"Després d'aquell debat, fou en definitiva admesa la innecessitat de la proposició, perquè *in Cathalonia leges fiunt in curiis generalibus sub pacto inter dominum regem ex una et ipsam universitatem, id est, totam provinciam* [perquè a Catalunya les lleis són fetes en Corts generals, això és, sota pacte entre el senyor rei i la mateixa universalitat, o sia tota la província]. I d'això prové el fet que no siguin impositcions autoritàries, ans expressió del 'seny e saber de la Cort', segons paraules de l'Usatge *Juí donat en Cort* (*Const.*, vol. I, llib. 50, tít. 14).

"La raó cabdal, no obstant, i la que tanca el comentari de Xammar, va ésser que a la fi, quan la llei esdevé injusta, no s'ha d'aplicar, ni tan solament el jutge té el dret d'imposar-la, perquè davant la necessitat de mantenir la justícia *cedunt omnes leges et conventiones humanae et, exigente necessitate illius, licitum est recedere a legis dispositiones*: han de cedir totes les lleis i humanes convencions, i és lícit d'apartar-se de la disposició de les lleis; és a dir, perquè primer és atorgar justícia als ciutadans que imposar-los implacablement una llei."

Remarquem nosaltres pel nostre compte que això s'esdevenia el 1632, i que com Joan Pau Xammar també Joan Pere Fontanella, que hem esmentat tan sovint, era un jurisconsult del segle XVII; és a dir, que la nostra peculiar mentalitat jurídica, basada en la idea de la llibertat d'actuació dels ciutadans i en la seva conseqüència: la primacia del costum sobre la llei, es mantenia, doncs, amb tot vigor àdhuc en els segles de la nostra decadència i en ple

¹ Per comprendre bé la prohibició d'admetre "legistes advocats" en les causes seculars, cal tenir present que aleshores per "legistes" entenien només aquells advocats que, havent fet estudis aprofundits de Dret romà i canònic a les grans universitats de l'època, volien imposar les regles d'aquests dos Drets en substitució dels costums de la terra.

triomf del cesarisme a França i Castella. No fou fins que el Decret de Nova Planta, imposat per la força de les armes ("*Haviendo pacificado enteramente mis Armas el Principado de Cathaluña...*"), trencà violentament les nostres institucions seculars que fou introduïda, coactivament, en terra catalana, una altra mentalitat jurídica, una altra manera d'entendre el Dret.

¿Com podríem caracteritzar, sense estendre'ns gaire, aquesta altra manera en contrast amb la nostra? Maspons i Anglases, en l'obra que anem seguint de prop, en recollí un florilegi d'exemples veritablement suggestius en el capítol final (*Conclusiones: Comparació amb altres règims*):

"Allò que posa més de manifest la vàlua del nostre règim és, sense entrar en comparacions qualitatives, el seu contrast amb un altre, que les vicissituds històriques fan que hom consideri el Dret comú de tot l'Estat espanyol. En el règim espanyol històric, o més concretament castellà, el poder legislatiu és una facultat privativa del cap de l'Estat, fins al punt que si hi intervé algun altre element, és per delegació seva: *Emperador o rey puede hacer leyes sobre las gentes de su señorío, e otro ninguno no ha poder de las hacer en lo temporal, fueras ende si lo ficiessen con otorgamiento dellos. E las que de otra manera fueren fechas, no han nombre ni fuerza de leyes, ni deben valer en ningún tiempo* (*Las Partidas*, ed. Madrid 1789, part. I, tít. 1, llei 12).

"La llei hi és definida d'aquesta manera: *Ley tanto quiere decir como castigo e enseñamiento escrito que lega a ome que non faça mal e que el aduce a seer leal* (id., part I, tít. 1, llei 12). Aquest concepte s'estabilitza i es va afermant amb el transcurs del temps i, per aquest motiu, la *Novísima Recopilación de las leyes de España*, inspirant-se en les lleis 2, 3 i 4, tít. 2, llei 1 del *Fuero Juzgo*, i en les lleis 1 i 2, tít. 6, llei 1 del *Fuero Real*, diu que la finalitat de la llei és *mandar, vedar, punir y castigar* (*Novísima Recopilación*, llib. 3, tít. 2, llei 1).

"Les fonts de la llei són de doctrina: *Tomadas fueron estas leyes de dos cosas: la una, de las palabras de los santos... la otra, de los dichos de los sabios* (*Las Partidas*,

part. I, tít. 1, llei 6); i l'obligació de compliment per part dels legislats en fa impossible el desús: *Todas las leyes del reyno que expressamente no se hallen derogadas por otras posteriores, se deben observar literalmente, sin que pueda admitirse la excusa de decir que no están en uso, pues así lo ordenaron los señores Reyes Católicos (Novísima Recopilación, llib. 3, tít. 3, llei 11).*

"La interpretació de la llei, i en conseqüència la seva reforma, és també de potestat exclusiva del rei: *Y porque al rey pertenece y ha poder de hacer fueros y leyes, y de las interpretar y declarar y enmendar donde viniere que cumple, tenemos por bien que si en los dichos fueros, o en los libros de las Partidas sobredichas, o en este nuestro libro o en algunas leyes de las que en él se entienden, fuere menester declaración e interpretación, o enmendar o añadir, o tirar o mudar, que Nos lo hagamos (Novísima Recopilación, llib. 3, tít. 2, llei 3; tretra de la llei 1, tít. 28, de l'Ordenamiento de Alcalá i de la llei 1 de las Leyes de Toro).*

"L'esperit que donen a comprendre aquests textos fa la seva aparició dins la legislació de Catalunya mitjançant el Decret de Nova Planta, promulgat per Felip V el 16 de gener de 1716." "La doctrina que brolla d'aquest esperit és sintetitzada en les obres del doctor Antoni de Mujal, catedràtic de lleis de la Universitat de Cervera, fundada pel mateix Felip V. Els paràgrafs següents, que es refereixen al costum jurídic, en donen idea: *La costumbre, para que valga, ha de ser razonable, y de esto mismo se infiere y deja ver a todas luces que mucho menos pueden los súbditos introducirla contra ley sin consentimiento del príncipe, porque nunca sería razonable siendo contra ley (Tratado de la observancia y obediencia de las leyes, cap. 3).* Les facultats del poder i la relació amb la llibertat civil són expressades, dins aquest llibre, en la forma següent: *La verdadera obediencia raciocina así: el superior, aquí y ahora, lo manda así; luego, aunque me parezca probable lo contrario y que puede obedecerse, debo de prácticamente así presumir del superior: que, por reservados motivos que yo no alcanzo o no llego a conocer, no sólo probable, sino evidentemente me manda; por consiguiente no ha de haber*

en mi tardanza ni duda, sino propensión y presteza a obedecer (ibid., cap 2). Aquests conceptes són completats per l'argument amb què aquest autor acaba el seu estudi de la definició de la llei: examinant les condicions que la llei ha de reunir per a ésser bona, diu: *De ellas se ve claramente que la ley manda, y que lo que manda es justo y honesto (cap. I).* I perquè no pugui haver-hi dubte respecte al sentit de tals afirmacions, direm que aquest autor desenrotlla la seva argumentació per rebatre un text de Mieres que diu que el príncep, en promulgar la llei, supedita tàcitament i per endavant la seva força d'obligar a l'acceptació dels legislats."

Amb el triomf de l'absolutisme a Espanya i a França, semblà que aquesta altra concepció del Dret, tan oposada a la nostra genuïna, era la que es posava a l'avançada dels nous temps. Aquesta falsa perspectiva fou confirmada un segle després per un altre absolutisme jurídic, el que, nascut de la Revolució francesa, encarnà sobretot Napoleó Bonaparte: aleshores nasqué la mania codificadora, de què es pot dir que gairebé només se salvaren els pobles anglosaxons. Durant més d'un segle calgué sentir-se dir que el vell Dret català era una antigalla; però mentrestant els pobles anglosaxons, regint-se per uns principis de Dret ben semblants als nostres d'altres temps, assolien d'esdevenir el model mateix d'una societat ben governada. Vet aquí un fet que per força havia de semblar paradoxal als maníacs del Dret codificat i absolut.

En els nostres dies, els teòrics més il·lustres del Dret fan plena justícia al sistema basat en el costum i el seny natural; els codis rígids, immòbils, s'estan desacreditant: "Nous assistons à une renaissance quasi-universelle du Droit naturel chez les auteurs de tous les pays et dans la pratique même des Etats", escriu el prof. Le Fur, de la universitat de París, a la *Revue de Droit International* (núm. 3). Si un jurista francès ho reconeix, també il·lustres juristes castellans han expressat, en ocasió de la recent promulgació de la Compilació del nostre Dret civil, el desig que almenys algunes de les institucions jurídiques catalanes siguin imitades pel Dret civil castellà com sigui

que la pràctica les ha demostrades molt més fecundes que les equivalents d'aquest. Pensem només com el nostre desenvolupament econòmic-social està lligat, com dèiem al principi d'aquest capítol, a la nostra mentalitat jurídica, per comprendre la transcendència pràctica que pot tenir un sistema de Dret. No sabriem acabar aquesta ràpida visió del nostre Dret civil amb paraules més expressives que les finals de Maspons i Anglasesell en el seu llibre tan-tes voltes esmentat: "Els problemes jurídics que té plantejats Catalunya poden tenir una gran diversitat de solucions pel que es refereix a llur adjectivació. Substantialment, només en demanem una, la més fàcil de realitzar i la més difícil d'impedir, perquè ve imposada per la natura: és la que objectivament consisteix en la persistència en el mateix esperit, i subjectivament en servir-li fidelitat".

CONCLUSIÓ

A través dels capítols precedents hem intentat esbossar una síntesi dels aspectes que considerem essencials per formar-se una idea del que ha estat i del que és Catalunya: la terra, la llengua, la història, la literatura, l'economia, el dret. A fi de no fer interminable aquest llibre, concebut com un llibre breu, d'iniciació, haviem de limitar-nos a uns quants temes, considerats per nosaltres com a més representatius de la nostra personalitat.

Ara, arribats al final, voldriem que el lector no n'hagués tret cap conclusió pessimista. Moltes esperances són possibles si un poble sap mantenir-se fidel al seu esperit multiseccular —que s'ha expressat principalment en aquells aspectes essencials— i si, fidels a aquell esperit, sabem sempre actuar amb seny, la virtut suprema per a un poble com el nostre —virtut en mala hora bescantada.

Catalunya, al llarg de la seva història, ha sabut superar crisis terribles que potser haurien abatut per sempre un altre poble: la crisi politico-social del segle XV, la guerra dels Segadors, la de Successió. És sobretot la virtut del treball la que ens ha salvat cada vegada; així un autor escrivia el 1780: "Concluidas las turbaciones y guerras del siglo pasado [guerra dels Segadors] y las que continuaron en el principio del corriente [guerra de Successió], dexaron a esta Provincia [el Principat] en la mayor miseria, pero la industria y porfiada fatiga de sus naturales se dedicó con un esfuerzo increíble al cultivo de sus tierras desmontando las fragosas y beneficiando las yermas, con tanta felicidad que a pocos años se miraba a Cataluña con muy diferente aspecto, ya poblada, amena y deliciosa". "Paralelament a aquest increment de l'agricultura catalana", escrivi el nostre inoblidable amic J. Ernest Martínez-Ferrando comentant aquest text, "tenia lloc aleshores

el desplegament industrial de la regió barcelonina, tan magistralment estudiat per Pierre Vilar en La Catalogne dans l'Espagne moderne, desplegament sense parió en cap altra contrada de la Península (l'impuls industrial basc és tardà); d'aquí que els viatgers recalquessin la semblança del Principat amb altres contrades europees, singularment Holanda". Així Catalunya havia sabut refer-se del desastre que li havia infligit Felip V. I escrivia encara l'illustre historiador valencià amb paraules que ens fem nostres: "És aquesta qualitat —l'aptitud econòmica feta de bon sentit i d'aferrissament en el treball—, la que en definitiva ens salva de les conseqüències dels nostres defectes: després de cada guerra desastrosament perduda, al llarg dels segles de la nostra decadència política persistent, els Països Catalans —i d'una manera més especial el Principat— sabran refer-se gràcies a una vigorosa represa econòmica, tant més admirable que ha de tenir lloc enmig de les circumstàncies més desfavorables..." (Història dels catalans, volum III, p. 1282).

En la vida d'un poble, com en la d'un home, pot haver-hi alts i baixos, èpoques brillants i moments d'abatiment; res, però, no s'haurà perdut mentre no es perdi la fe i l'esperança —ni tampoc la caritat, que vol dir amor: recordem que al nostre insigne bisbe Torras i Bages li plaia més de dir "caritat de pàtria" que no pas "patriotisme".

ERRADES IMPORTANTS

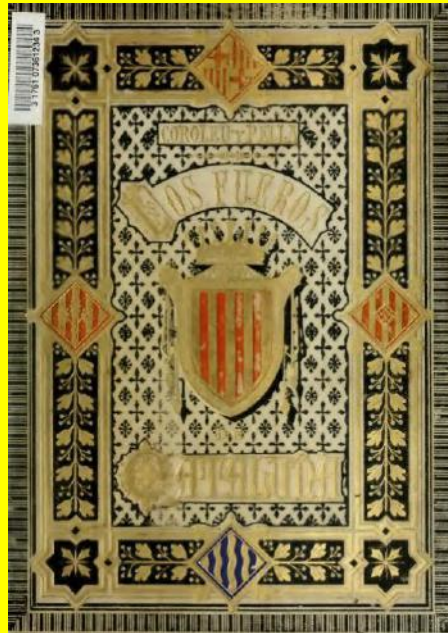
On diu "sant Alfons Martínez" ha de dir "sant Alfons Rodríguez"
On diu "Casimir Giralt" ha de dir "Casimir Martí"

Í N D E X

RAÓ I OBJECTIU D'AQUEST LLIBRE	7
I. QUÈ CAL SABER DE LA TERRA CATALANA	9
II. QUÈ CAL SABER DE LA LLENGUA CATALANA	19
<i>El nom de catalans</i>	28
<i>¿Idioma o dialecte?</i>	31
III. QUÈ CAL SABER DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA.	57
<i>Elogis i altres opinions sobre Catalunya</i> <i>i els catalans</i>	83
<i>Altres aspectes de la història de Catalunya:</i> <i>artistes, sants i guerrers</i>	113
IV. QUÈ CAL SABER DE LA LITERATURA CATALANA	135
V. QUÈ CAL SABER DE L'ECONOMIA CATALANA	169
VI. QUÈ CAL SABER DEL DRET CATALÀ	223
CONCLUSIÓ	243

UNA CONSTITUCIÓ CATALANA DE 1878

Resum de les Constitucions Catalanes

Extret del llibre

“Los Fueros de Cataluña”

de Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas

Associació Recerca Històrica
i de la Llibertat Catalana

Patriotes per la Devolució

www.devolucio.cat

UNA CONSTITUCIÓ CATALANA DE 1878

Us presentem un treball molt interessant. Es tracta d'un resum constitucional de les Constitucions Catalanes, escrit el 1878.

Sota el títol “Los Fueros de Cataluña”, els juristes Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas van escriure un assaig que recopilava les Constitucions Catalanes de 1283 a 1705 ordenades com una Constitució nova per capítols temàtics. A més en cada apartat apuntaven, no només en quina Cort s'havia aprovat, sinó que també s'esplaiaven explicant en quins usos o en quina jurisprudència basaven la redacció de cada capítol. Podeu trobar el llibre íntegre al nostre web a <http://www.devolucio.cat/constitucions/1878furscat.pdf> (826 pàgines).

Segurament aquest resum a ulls d'algú poc coneixedor de la nostra història podrà semblar-li antiquat i deixarà de llegir-lo. Tanmateix, no és la lletra el més important d'aquest resum, sinó l'esperit. La lletra sempre és modificable i adaptable.

Actualment és possible que un petit nucli territorial d'un partit domini la totalitat d'aquest, i després que aquest partit domini la totalitat de l'Assemblea, i és així com alguns països han canviat una monarquia absoluta per una Assemblea absolutista, on una minoria d'un partit d'un territori pot tenir el control absolut de totes les lleis. I li diem democràcia a l'existència de dos partits amb els mateixos funcionaments interns i externs que desemboquen en l'exercici del poder quasi absolut, i que per exemple canvien les lleis de l'ensenyament cada cop que consideren oportú, només pel fet que tenen una majoria absoluta al Parlament.

En els sistemes d'Usatges (Customs en anglès) és la gent qui crea les lleis a través dels costums, i després les Corts generalitzen els drets, i finalment el Rei (o el President en el cas de les repúbliques presidencialistes) és l'encarregat de fer-les complir, és el jutge màxim. En el cas anglès la Reina no té cap més atribució ja que la de llegir el programa

Se li diu Antic Règim al vell sistema, mentre que per Nou Règim s'entén aquella organització on el Rei ja només té la representació pública però sense cap poder executiu. Catalunya va fer aquest canvi en les Corts de 1413, 300 anys abans que molts altres països europeus sovint considerats pioners.

El Nou Regim creà la divisió de poders: Executiu, Legislatiu i Judicial. Això funciona amb més o menys èxit a algunes repúbliques occidentals del nord. En el cas espanyol, l'Executiu té un control ferri dels altres dos poders, creant-se així una dictadura amb votacions cada quatre anys, però on mentrestant, cada divendres l'Executiu legisla com li plau.

Si un cop aconseguida la independència ens guiéssim per aquests criteris de Nou Règim, no estaríem recuperant Catalunya, sinó que estaríem creant una Espanyeta del nord-est amb el

territori actual de les quatre províncies de l'actual Comunitat Autònoma anomenada Catalunya.

Els legisladors catalans no inventaven noves prohibicions ni obligacions com fan contínuament els actuals espanyols i europeus, sinó que bevent dels Usatges, dels Costums, generalitzaven les llibertats a tota la ciutadania. A títol d'exemple algunes d'aquestes Llibertats, de les quals no gaudim totalment ara, eren la inviolabilitat de la llar, i per tant la prohibició de detenir cap català a casa seva, o la prohibició d'embargar el contingut d'una llar, les eines de treball o els medis de transport per part de la hisenda pública. Com haguessin evolucionat aquestes Constitucions en 300 anys? Això és el que ens hem de preguntar, i és aquí on hem d'arribar.

En aquest resum constitucional trobareu ben poques obligacions pels ciutadans. Hi trobareu, per als ciutadans Drets i Llibertats. Trobareu prohibicions, controls i topalls per als governants i administradors. I és així com hem de fer una Constitució Catalana, bevent de les antigues Constitucions, modificant el que calgui, i resumint-les com van fer Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas per a facilitar-ne la seva difusió i coneixement. Però sempre que existeixi un dubte, les Constitucions vàlides han de ser les aprovades inventades copiant dels espanyols, com si nosaltres mateixos ens féssim una Nova Planta per a esborrar la pròpia memòria d'un VELL estat amb més de 1000 anys d'existència i amb una feina constitucional de més de 400 anys.

No sempre és millor el modern respecte de l'antic. I això es fa evident en el cas d'una Constitució moderna de quatre províncies segregades com una entitat nova. Comptant que segons les Constitucions Catalanes la Franja i la Catalunya del nord eren part del Principat, quan Balears i Pitiüses tenien dret a delegats a les Corts Catalanes i quan als valencians se'ls reconeixia el dret a la nacionalitat catalana, nosaltres no podem crear una cosa nova privant dels drets als ciutadans de la resta de la Nació Catalana.

Igualment, retornar a les Constitucions Catalanes, al nostre antic estat, ens habilita d'immediat per a exigir reclamacions dels 300 anys d'ocupació. D'altra manera som nosaltres qui marxem de casa de la mare Espanya.

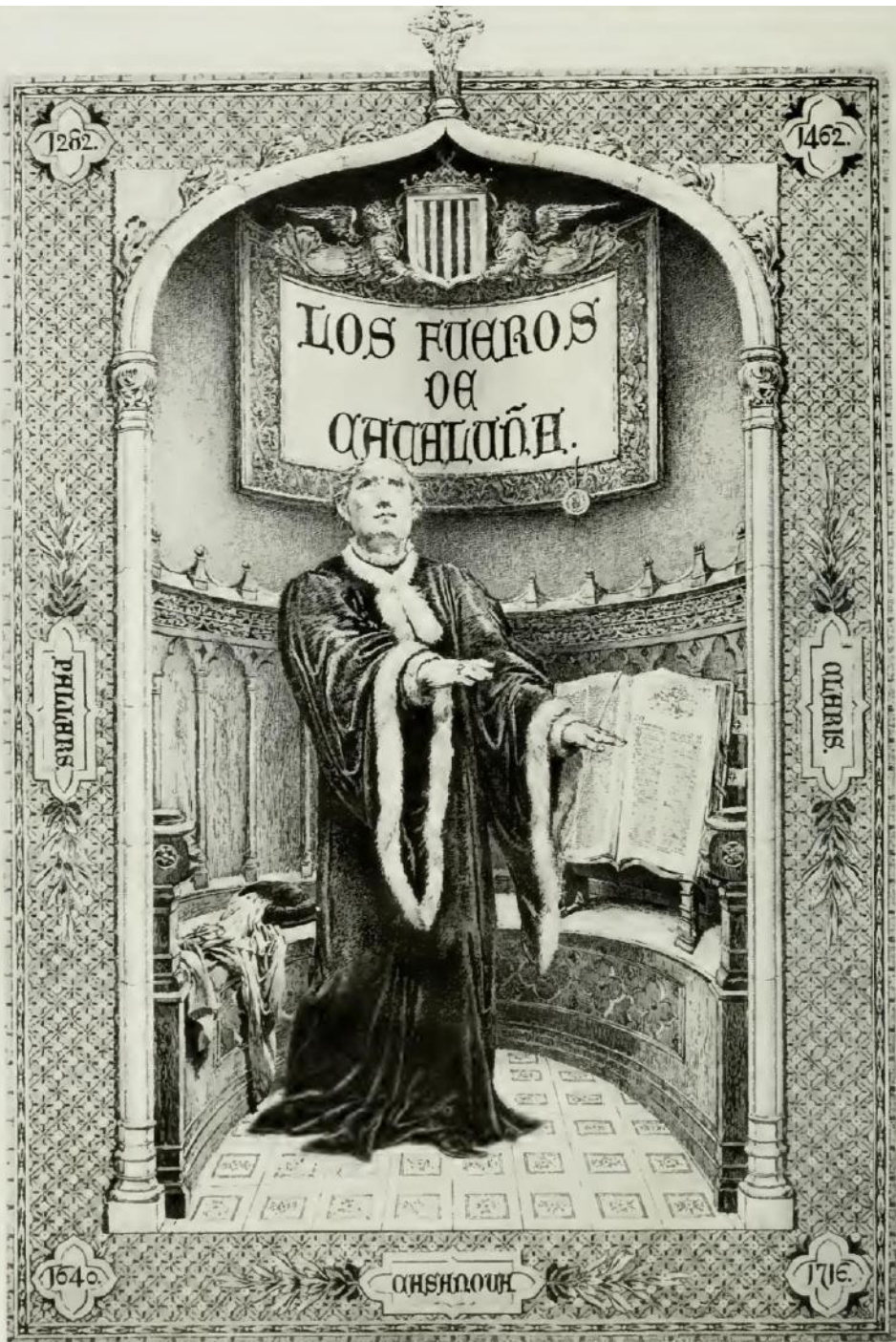
Les Constitucions Catalanes eren inderogables sense acord de Corts, i per tant si no estan en vigor només és degut que els catalans portem 150 anys creient que Espanya algun cop serà federal i ens reconeixerà els nostres drets nacionals, i és només aquesta amnèsia col·lectiva el que les té adormides.

DESPERTEM, I REINICIEM el nostre sistema: DEVOLUCIÓ

Miquel Manubens

Associació Recerca Històrica i de la Llibertat Catalana
Patriotes per la Devolució www.devolucio.cat

Podeu consultar el llibre a <http://www.devolucio.cat/constitucions/1878furscat.pdf>

1262.

1462.

LOS FUEROS
DE
CACHUÑE.

PHILIBERT

OLIVIER

1640.

CACHUÑE

1716.

W. J. ...

EN NOM DEL NOSTRE SENYOR
DÉU JESUCRIST
COMENÇA LA CONSTITUCIÓ POLÍTICA
DE CATALUNYA,

Formada d'acord amb els Usatges, Constitucions, Capítols, i altres Lleis antigues de la Terra que van sancionar les Corts Catalanes reunides a la ciutat de Barcelona l'any de 1702.

TÍTOL I.
DE LA TERRA CATALANA I ELS CATALANS.

Capítol I.

Article 1

La nació catalana és la reunió dels pobles que parlen l'idioma català; el seu territori comprèn: Catalunya, amb els comtats de Rosselló i Cerdanya; el Regne de València i el regne de Mallorca.

Article 2.

Els tres pobles que formen la nació catalana tenen la seva constitució política i estan confederats entre si i amb el regne d'Aragó, mitjançant certes condicions que són objecte d'una llei especial. Catalunya és l'estat polític format dins de la confederació pels catalans del principat i els comtats de Rosselló i Cerdanya.

Article 3.

El principat de Catalunya és lliure e independent i per cap concepte pot trencar-se la seva unitat ni alienar-se.

Article 4.

El dret d'establir les lleis fonamentals de l'estat competeix al príncep, juntament amb les corts generals, en les quals resideix la representació de tots els estaments de Catalunya,

Article 5.

Tota autoritat es constitueix i exerceix a Catalunya mitjançant el pacte jurat entre el governant i els governats, de complir i fer complir al peu de la lletra les constitucions i usatges, al empar de qui estan la propietat, les llibertats i altres drets dels catalans.

Capítol II

Deures polítics dels catalans.

Article 6.

Són catalans tots els nascuts a Catalunya, encara que de pares no catalans, amb la condició que es trobin domiciliats en ella.

Article 7.

Tots els catalans estan obligats no solament a obeir les Lleis i respectar les autoritats establertes, en força del pacte fonamental del dret polític català, sinó també a contribuir en proporció dels seus havers per a les despeses de l'estat.

Article 8.

Està així mateix obligat tot català a defensar-la Pàtria amb les armes solament dins del territori de Catalunya, quan sigui convocat per cartes, per missatgers o per una altra manera acostumada.

Capítol III

Dels drets polítics dels catalans, Amb referència a la família i la propietat.

Article 9.

La casa catalana és el fonament de les llibertats i el seguríssim refugi dels catalans. Com a domicili de la família natural, la corporació, la comunitat, la casa catalana és inviolable, i el que entra en ella sense permís, comet dos delictes: un de privat d'injúria al cap de família i un altre públic, de violació de la pau i treva o pertorbació de l'ordre.

Article 10.

Si un delinqüent perseguit pel sometent es refugia a casa catalana o castell, els capitans del sometent requereixin públicament al cap o administrador de la casa el lliurament del perseguit i en cas de negar-se allí la presència d'aquest, puguin els capitans més antics, amb homes del sometent que el seu número no excedeixi de 10, registrar la casa, intervenint entre el requeriment i el registre 12 hores de termini. Cap individu del sometent no triat pels capitans pot entrar a la casa sota pena d'una multa o 30 dies d'arrest.

Per a la captura d'un delinqüent refugiat en una fortalesa podrà procedir-se al registre per l'oficial perseguidor, un notari i dos testimonis.

Sigui responsable l'alcaid i castiguis amb la privació del seu ofici si negués l'entrada al tribunal o facilités la fugida del delinqüent. No siguin perseguits per procés de fautoria, sinó per procediment ordinari, els habitants en les cases solitàries, o llocs menors de 20 cases del principat si s'han vist obligats a donar menjar a bandolers i facinerosos,

Article 11.

La casa catalana està exempta d'allotjaments. Quan al poble no existeixin casernes o forteses suficients per als soldats, comissaris o altres empleats, estarà obligat el cap de família a cedir la tercera part de la seva habitació als soldats, i la meitat als capitans, mes no gratuïtament, sinó mitjançant un dret de posada que assenyalin de comú acord l'aposentador reial i els regidors de la població.

No està obligat el cap de família a prestar als seus allotjats cap cosa mes que l'habitació.

Article 12.

Els animals domèstics, els instruments de llaurança, i tota sort d'eines per al treball, les armes i cavall per a ús o defensa, els vestits, les robes del jaç, i el cofre, no poden ser embargats per contribucions, deutes ni per cap concepte, doncs no ho permet la Constitució de pau i treva.

Els empleats que contravinguessin aquesta disposició, a més de la perdua perpetua del seu ofici seran condemnats a l'arbitri de la jurisdicció real .

Article 13.

La propietat és inviolable a Catalunya i ningú, sigui quina sigui la seva condició o estament, podrà ser despul·lat sense coneixement de causa de la possessió o quasi possessió d'aquelles coses que tingui, posseeixi o quasi posseeixi; ningú, ni àdhuc amb just títol, pot expel·lir a una persona de la possessió en què es trobi sense precedir sentència judicial, sota pena de restitució si la causa és legítima i del doble si

il·legítima. La propietat és respectable, de tal manera que el que desafí al seu posseïdor, ora sigui de paraula, ora per escrits o per tercera persona, o bé s'atreveixi a col·locar creus u altres senyals en els camps que denotin amenaça o de qualsevol manera infonguin temor, se li considera separat de la pau i treva.

Article 14.

Està expressament prohibida la confiscació de béns a Catalunya en pena de tota classe de delictes, a excepció dels crims de lesa majestat i heretgia declarada per jutge eclesiàstic.

Article 15.

Respectis la voluntat del testador en la disposició dels béns mobles e immobles que lliurement li pertanyin, quedant salva la part legitimaria i altres càrregues legals que en ells hi hagués.

Article 16.

La caça i la pesca són lliures a Catalunya.

Capítol IV.

Drets polítics dels catalans amb referència a la llibertat individual.

Article 17.

Hi hagi a Catalunya completa llibertat d'anar i venir per mar i terra, de dia i nit, per tota classe de camins, sense passaport ni cap document. Sota l'empara del Príncep Comte de Barcelona, de qui són tots els camins, estan els viatjants i les seves coses; tota violència que en aquests es cometi sigui castigada com a delictes de lesa majestat.

Article 18.

Ningú a Catalunya pot ser detingut o pres sense mèrits suficients de culpabilitat i solament per mandat escrit de tribunal competent. Cometre el delictes: presenti-ho en aquest cas immediatament al jutge. Castiguis tot abús d'autoritat amb la multa i la privació de l'ocupació.

El detingut sense les formalitats legals podrà al·legar excepció de mala captura o guiatge: i el jutge respon en aquest cas amb el seu salari del retard a proveir.

Article 19.

Quedi exempta de presó tota persona que donés fiança suficient per respondre dels danys i perjudicis, á no ser culpada d'homicidi o un altre delictes que mereixi pena corporal aflictiva. En cas de ser detinguda a la nit no serà portada a la presó sinó presentada en casa del fiador.

Als pobres no se'ls exigeixi fiança, per a la llibertat provisional, tan sols jurament.

Article 20.

Ningú pot ser condemnat a Catalunya a perdre la llibertat sinó per sentència ferma donada dins del territori, pels jutges i per les lleis del principat.

No surti causa alguna de Catalunya ni s'executi sentència de tribunal foraster.

No es pugui sentenciar á un absent si no és reu de lesa majestat,

Les causes de cada vegueria o batllia han de tractar-se en les mateixes vegueria o batllia.

Article 21.

Tota persona refugiada en una església, convent, hospital, cementiri o un altre lloc religiós o bé en el Palau del Comte de Barcelona Príncep de Catalunya, gaudi del dret d'asil en la següent forma: 1r No sigui extreta del seu asil sinó pel sometent. 2n En aquest cas no sigui condemnada a pena de mort o una altra corporal aflictiva. 3r Si fos extreta d'una altra manera que no per sometent, com per sola autoritat d'un jutge ordinari o extraordinari o bé mitjançant engany, observi's el costum català per la qual queda lliure de tots els delictes que fins al dia en què fou violat el seu asil hagués comès. Exceptuant-se dels anteriors beneficis els assassins, taladors nocturns dels camps i lladres públics.

Article 22.

Són les presons per a custòdia i no per mortificació dels detinguts; els jutges sota la seva responsabilitat cuidaran que els presos no estiguin en calabossos foscos, estrets o humits

Article 23.

Ningú sigui castigat juntament en persona i béns.

Article 24.

Els correus a Catalunya estan sota la salvaguarda del Príncep i no poden ser detinguts. És inviolable la correspondència.

Article 25.

Cap llei prohibeix a Catalunya la publicació i circulació sense prèvia censura de tota classe d'impresos en els quals no es tracti dels dogmes religiosos. Ni l'entrada d'obres estrangeres, previ el pagament dels drets aranzelaris. Ni la llibertat de fundar i tenir establiments d'ensenyament.

Correspon, no obstant això, exclusivament a les Universitats Literàries l'ensenyament del dret civil i canònic, la medicina i la filosofia, així com el nomenament i investidura dels doctors. Està prohibit tenir la Bíblia traduïda en idioma vulgar,

Capítol V.

Drets polítics dels catalans amb referència a la ciutadania.

Article 26.

La qualitat de ciutadà català s'adquireix de quatre maneres: Per la filiació, naixent de pares catalans allà on es trobin. Pel lloc del naixement, si és dins de Catalunya, encara que els pares siguin estrangers. Pel domicili, després de deu anys de residència al principat. Per carta de naturalesa donada per les corts, o per privilegi. Per als beneficis de la ciutadania no hi ha distinció entre catalans i mallorquins.

Article 27.

Per a l'exercici dels drets polítics amb referència a la ciutadania, a més de la qualitat de ciutadà català, es requereix la de ser major d'edat o cap de família i tenir el seu domicili a Catalunya o Mallorca d'una manera constant i certa; a falta del citat bastarà la possessió al territori de dominis o baronies.

Article 28.

Solament els catalans nascuts al Principat i no els naturalitzats per privilegi que es trobin en el ple gaudi de la ciutadania, podran obtenir beneficis i oficis eclesiàstics a Catalunya, i exercir jurisdicció, ofici públic, ocupació o comandament militar a Catalunya i regne de Mallorca. Exceptuant-se els càrrecs de Cancellier i Vicecancellier del Rei, els quals poden exercir-los els naturals de qualsevol estat de la Corona d'Aragó. Queden per aquest article exclosos tots els estrangers del govern, les armes i administració de l'estat català. Siguin nuls i sense cap valor i efecte els actes que executessin els empleats no catalans i castiguen-se segons dret.

Article 29.

Els catalans poden portar i posseir armes ofensives i defensives de dia i de nit sense cap impediment.

Article 30.

Els catalans estan exempts del servei de les armes si el Príncep en persona o el seu Lloctinent no es posen al front de l'exèrcit. No poden ser obligats a servir de guarnició en destacaments militars o en el resguard de les fronteres.

No han de servir en guerres fora del Principat ni en les Armades pel sistema de matrícules de mar u altre forma d'enganxi forçós. La redempció del servei militar, quan és permesa en els casos de convocatòria general, ha de fer-se en proporció de la posició social de cadascun i no sota un tipus general i uniforme.

Article 31.

La qualitat de ciutadà català es perd:

1r Per sentència en què s'imposi pena aflictiva o infamant, com les de galeres i desterrament a perpetuïtat.

2n Per sentència d'excomunió que no s'hi hagués aixecat transcorregut el període d'un any.

Aquestes penes porten igualment afegides la mort civil del condemnat.

Capítol VI.

Garanties dels drets dels catalans.

Article 32.

El respecte als Drets i Llibertats dels catalans està garantit per la responsabilitat civil i criminal dels qui violen aquestes llibertats i drets, podent el perjudicat usar a la seva elecció dels procediments judicials comuns o dels extraordinaris de la pau i treva o en força dels usatges de Barcelona.

Qualsevol ciutadà català o resident a Catalunya pot instar en virtut del procés de Pau i Treva que sigui declarat pertorbador de l'ordre i perseguit com a tal l'individu o corporació, que requerit per esmenar una injúria davant jutge competent es resistís a fer-ho.

Article 33.

Tota infracció de qualsevol de les Constitucions, Usatges, Lleis i Llibertats així generals com a especials fets pels empleats de la corona, els tribunals de justícia, l'administració, els seus subalterns i delegats haurà de ser reparats a instàncies de la Diputació General al càrrec de la qual està la defensa de les llibertats de la terra. Les infraccions comeses pel Príncep o la seva família o pels seus oficials no esmenades, són d'exclusiva competència, i objecte del Memorial de greuges de les Corts.

TÍTOL II DE LA RELIGIÓ I GOVERN DELS CATALANS.

Capítol primer.

De la religió.

Article 39.

Sent la religió dels catalans la catòlica, apostòlica i romana, no li és lícit a cap laic discutir públicament ni privadament sobre els seus dogmes.

Capítol segon.

Del govern de Catalunya.

Article 40.

El govern de la nació catalana és una monarquia hereditària i paccionada.

Article 41

La potestat de fer les lleis resideix en les Corts amb el Rei.

Article 42.

La potestat de fer executar-les lleis resideix en el Rei.

Article 43.

La potestat d'aplicar les lleis en les causes civils i criminals resideix en els tribunals establerts per la llei o per especial privilegi de la Corona.

Article 44.

Quan el Rei, per absència o per malaltia, no pogués atendre l'exercici de la seva autoritat, ho farà en el seu nom i representació el Lloctinent General, delegat a aquest efecte per la corona, amb arranament al que es disposa en les Constitucions de Catalunya amb referència a aquest càrrec.

TÍTOL III. DE LES CORTS I ELS PARLAMENTS.

Capítol primer.

De la manera de formar-se les Corts.

Article 45.

Les Corts Catalanes són la reunió dels representants de totes les classes socials per tractar amb el Príncep del bon estat i reformació de la terra.

Article 46.

Tenen el dret personal d'assistència a Corts: pel Braç o estament eclesiàstic: l'arquebisbe de Tarragona i els bisbes tots de Catalunya, els priors de les ordes militars, dels convents que tinguin capítol i els abats dels monestirs amb dominis de grandesa: tots els barons o propietaris de feus i homes de paratge, que tinguin 20 anys complerts.

Article 47.

També podran assistir a Corts en cas de ser convocats pel Príncep: els consellers de la Corona, els Governadors generals, el Virrei, els Almiralls, el Senescal, els veguers i batlles, el Vicecanceller, els promotors, auditors i jutges de la cúria real.

Fora dels nomenats no podrà assistir a Corts cap empleat.

Article 48.

Si alguna de les persones convocades es trobés justa i legalment privada d'assistir personalment a corts, podrà fer-se representar per mitjà de procurador idoni de la mateixa classe i condició socials, nascut, domiciliat o beneficiat a Catalunya.

Solament als individus del Braç militar els serà permès assistir a les sessions en representació de diverses persones de la seva classe. Els procuradors presentaran poders atorgats en escriptura pública, en la qual constarà, per jurament del mandant, l'impediment que motivés l'otorgació, la legitimitat de la qual decidiran el Príncep i les Corts al principi de la legislatura.

Article 49.

Tenen el dret d'assistència a Corts per delegació:

Ir els síndics o diputats triats per les ciutats, viles i llocs que constitueixen com a municipis lliures l'estament real o popular. 2n els síndics triats pels capítols catedralicis.

Article 50.

L'assistència a les Corts és un deure: els convocats que faltessin no estan exempts del compliment de totes les ordenacions dictades en la legislatura a pesar de la seva contradicció, no podran queixar-se de greuges i el Príncep no podrà fer-los gràcia d'aquestes penes ni àdhuc amb el consentiment unànim de les Corts.

Article 51.

Per a l'elecció dels síndics o Diputats del Braç real o popular se seguirà el costum o privilegi de cada vila i en defecte d'això com a regla general, el sistema mixt d'elecció i d'insaculació, nomenant a la sort una comissió de dotze veïns, els quals juntament amb el consell municipal triaran per majoria i en votació secreta els síndics o diputats.

Aquests han de ser naturals de la població i tenir en ella el seu domicili.

Per als efectes expressats entenguis que les votacions o sorts son per llars, i per tan solament tenen el dret de nomenar i ser nomenats els ciutadans caps de família, mes sense distinció d'edats, de professió ni de fortuna.

Els consells de les viles o una comissió especial fiscalitzaran i dirigiran els actes dels seus diputats i podran revocar-los els poders en cas de negligència o desobediència greus.

Capítol II.

De la celebració de les corts.

Article 52.

S'ajuntaran les Corts dins de Catalunya cada tres anys el primer diumenge de quaresma, tret que per necessitat de la terra o per súplica de tota la Generalitat de Catalunya d'una altra manera s'acordés. Correspon solament al Rei la convocatòria.

Article 53.

No podran reunir-se les corts en lloc menor de dues-centes llars. Quan es reunixin les Corts Generals de Catalunya, Aragó, València i Mallorca per tractar dels interessos comuns a tots aquests estats, celebraran les seves sessions en un lloc fronterer e intermedi que per la seva situació pugui convenir a tots igualment.

Article 54.

En arribar els diputats al punt en el qual hagin de celebrar-se les corts presentaran al protonotari real les credencials que acreditin el seu caràcter de representants, i la validesa legal dels quals decidirà en començar la legislatura la comissió d'habilitadors, formada pel Príncep i les Corts d'individus de tots els estaments. Les sentències d'aquesta comissió són inapel·lables.

Article 55.

A mesura que els diputats vagin aconseguint habilitació prestaran jurament que donaran el seu lleial consell a les Corts pel bé de Catalunya, que guardaran secret sobre les deliberacions que siguin de caràcter reservat i no revelaran el que es digui en les corts i pugui redundar en perjudici de les mateixes, que no revelaran cap cosa que es tracti secretament en elles a persones estranyes, això és, que no siguin del seu braç o admeses a les deliberacions d'aquest, en aquest cas els exigiran el jurament de guardar el secret, finalment que no admetran a cap que no hagi prestat aquest jurament.

A més els síndics dels municipis i els procuradors dels absents juraran que abans de revelar als seus principals el que en secret es tracti en les corts els faran jurar que no comunicaran a ningú el tractat.

Article 56.

Cada braç procedirà al nomenament d'un notari i escrivà per als càrrecs de secretaris. Serà secretari general de l'assemblea el protonotari del monarca.

Article 57.

El Comte de Barcelona obrirà la legislatura pronunciant o llegint, precisament en llengua catalana, el discurs del tron i un prelat en nom de l'assemblea o els presidents dels tres braços contestaran al discurs del tron; advertint que si les Corts son generals de tots els estats confederats i cismarinos aquesta contestació serà precisament en llengua aragonesa.

En cas de guerra, absència o una altra justa causa podrà obrir la legislatura la real consort, o el príncep hereu, si les corts aproven la delegació.

Article 58.

Després de la sessió règia els braços deliberaran per separat, formant tres càmeres, i nomenaran cadascun d'ells, igual que el propi que el rei, els seus delegats per a la comissió general de tractadors.

Els tractadors cuidaran:

1r De posar acord i servir d'intermediaris entre les pretensions del rei i les dels braços.

2n D'iniciar les noves lleis necessàries al ben general de la pàtria, sense perjudici de les proposicions que qualsevol diputat pot presentar en una de les tres càmeres.

3r De proposar el subsidi que hagi de donar-se a la corona després de discutir la conveniència v causes que el motivin.

4t De presentar als seus respectius braços les proposicions degudes a la seva iniciativa perquè aquests les discuteixin i votin.

Article 59.

La discussió de les proposicions serà verbal en cadascuna de les tres càmeres o braços, els qui es comunicaran les seves resolucions per mitjà d'un diputat intermediari o promovedor triat en cada braç.

Posats d'acord els tres braços presentaran els seus dictàmens o informes parlamentaris escrits i degudament raonats al rei, llegint-se en sessió general dels tres braços reunits.

En aquestes sessions generals dels tres braços reunits està terminantment prohibit pronunciar discursos i els vots particulars i les protestes es presentaran per escrit.

Article 60.

Tota dissensió o empat entre els tres braços o entre els diputats d'un mateix braç la jutjarà el Rei fora de Corts, si fos entre un Braç i ell mateix, el Rei jutjarà aquest litigi, però juntament amb les Corts mitjançant una comissió d'aquestes.

Article 61.

Per a la redacció de Constitucions i Capítols de Cort es nomenarà una comissió composta de diputats dels tres braços per iguals parts, la qual es reunirà i deliberarà per separat.

Article 62.

En les votacions s'atendrà a la qualitat dels vots i no a la majoria numèrica.

Article 63.

Citarà el Rei als tres Braços per al solemne jurament de les noves lleis, després de la cerimònia de les quals els Presidents dels Braços presentaran al Rei el capítol del donatiu que les Corts li atorguen estenent-se acta del mateix.

Article 64.

Tots els documents expedits per les Corts han d'anar segellats i signats pels tres Presidents. La Diputació de Catalunya guardarà els segells major i menor de les Corts. Els processos o actes generals es guardaran en l'Arxiu de Barcelona, els de el braç ecleslástic en el del arquebisbat de Tarragona, els del militar en el de la Diputació i els de el popular en el municipal de Barcelona.

En les votacions s'atendrà a la qualitat dels vots i no a la majoria numèrica.

Capítol III.

De les facultats de les corts.

Article 65.

Correspon a les Corts:

1r La facultat de proposar les lleis, aprovar les presentades pel Rei, suspendre i derogar les establertes.

2n La d'interpretar la legislació quan la interpretació donada pel rei assistit de quatre persones de cada braç necessiti esmena. 3r El dret de rebre del rei i del successor immediat de la corona el jurament de complir i fer complir els usatges, constitucions i altres lleis de la terra.

4t Intervenir en l'administració de la casa reial i conducta dels consellers de la corona.

Article 66.

No podran imposar-se a Catalunya noves contribucions, serveis i tributs sense consentiment i aprovació de les corts.

Article 67.

Sense perjudici de les Constitucions, franqueses i llibertats de la terra, per mera i franca liberalitat les Corts votaran els subsidis que la Corona necessiti per sufragar les despeses de guerres o altres urgents necessitats, sempre que anessin declarades justes i raonables.

La Diputació General de Catalunya aportarà el donatiu usant del recaptat de l'impost anomenat drets del general i el producte de l'arrendament de les duanes; si no bastés, nomenaran les Corts una comissió d'esmerçadors composta de Diputats dels tres Braços amb poders per prendre a préstec la quantitat oferta.

Article 68.

Tot atropellament, iniquitat u opressió que el Rei, la seva família o els seus empleats ordinaris o delegats haguessin comès, així en l'ordre polític com en l'administratiu i civil privat a algun habitant de Catalunya, deurà el rei desfer i esmenar el greuge inferit amb consell i assistència de la major i més sana part de les Corts. De la mateixa manera repararà la captura d'un Diputat o la coacció que se li fes.

L'esmena de danys i perjudicis causats pels empleats de la Corona la satisfaran aquests dels seus propis béns.

Article 69.

Les corts catalanes no votaran subsidi ni cap donatiu fins que el Rei hagi donat satisfacció dels greuges inferits al Principat.

Article 70.

No es consideraran greuges:

1r Els actes resultants de l'exercici just i directe de les regalies de la Corona o de les seves prerrogatives.

2n Les sentències errònies o injusts però no les innòcues. 3r La falta de pagament dels deutes civils que en virtut de contracte entre particulars tinguin el Rei i els seus oficials o empleats.

Article 71.

Per als efectes dels tres anteriors articles s'apuntessin els greuges a un memorial que haurà de presentar-se al Rei, nomenant-se de seguida per les Corts el tribunal suprem de provisors de greuges, el qual assessorat per una comissió de jurisperits tindrà les atribucions i deures següents:

1r Prestar els seus individus laics, jurament i homenatge, i solament jurament els eclesiàstics y escoltar tots sentència preventiva d'excomunió per assegurar que obraran amb diligència i equitat en el seu càrrec.

2n Celebrar dues sessions diàries en les quals sentiran a les parts interessades i sentenciaran els processos de greuges. 3r Donar les seves sentències summariament i de pla, segons les lleis de la terra, abans de llicenciar-se les corts o dins del terme de deu mesos a comptar des del dia de la seva conclusió. 4t Despatxar les seves sentències, provisions i altres actes, francs de segell. 5e No delegar per cap motiu els seus poders. No intervindran de cap manera en tot el referent al memorial de greuges els consellers i empleats de la Corona que assistissin per gràcia especial a Corts en virtut de l'article 47.

Article 72.

Les Corts en ple entendran de la nul·litat i reposició de les sentències injustes.

Article 73.

No podrà el Rei canviar el lloc que va assenyalar en la convocatòria per a la reunió de les corts, sense avisar-ho amb anticipació bastant, ni després de reunides traslladar-les a un altre punt sense exprés consentiment.

No podrà tampoc el Rei dissoldre les corts mentre no hagin donat per completament acabades les seves tasques.

Algunes hores després de tancada la legislatura podran continuar les Corts deliberant per ultimar els negocis que bé els semblassin.

Capítol IV.

Dels parlaments.

Article 74.

El Príncep o el Governador General per causa d'alguna singular necessitat o utilitat del tron o de la cosa pública si manifesta que vol conferenciar amb els prelats, barons i homes de les ciutats i viles, o part d'aquests, els pregarà que assisteixin a parlament en lloc determinat dins de Catalunya perquè li prestin consell o auxili. Entenent-se que no pot reunir-se Parlament sinó per a un cas particular.

TÍTOL IV DEL GENERAL DE CATALUNYA

Capítol I.

De les facultats del General.

Article 75.

La Generalitat o general de Catalunya és la representació dels tres Braços sense el Rei per sostenir, quan no estan reunits en Corts el Pacte entre el Príncep i la Nació, i les llibertats de tots els catalans.

Article 76.

Correspon al general de Catalunya:

1r Cuidar que es compleixin i respectin a Catalunya les lleis i costums de la terra. Els drets Generals i particulars, oposant-se a tota infracció. Requerint, protestant i procurant es peni en la forma establerta als infractors que no siguin el rei o la seva família per ser les faltes d'aquests d'exclusiu judici de les Corts.

2n Arribada notícia als diputats d'una infracció de les llibertats, sortiran ells al cap de tres dies o abans si el retard ocasionés perjudici a defensar les Constitucions i Usatges, gastant del fons de la Diputació el necessari.

Tots els habitants al principat poden instar judici d'infracció de les llibertats.

Incorreràn els diputats negligents en les penes dels infractors o pèrdua de salari.

Article 77.

Resolguin-se els judicis de contrafur sense sortir de Catalunya pel Regent de la Cancelleria, els dos magistrats més antics de l'Audiència, els tres Presidents dels Braços i segueixi's l'actuació aprovada a les Corts de 1702.

Article 78.

Correspon també a la Generalitat de Catalunya:

Conservar la pau i defensar la nació, tenint i armant esquadra amb el nombre de naus necessari per a protegir els mars i les costes del Principat. I publicant pregons per procedir a la captura dels facinerosos pertorbadors de l'ordre i lladres existents al territori, segons relació dels seus noms i crims que cada quatre mesos li comunicuessin l'advocat i promotor Fiscals.

Solament mitjançant bones fiances podran prestar-se al Rei, al primogènit o als seus delegats que desitgin córrer en cors contra els seus enemics o els de Catalunya, els bucs de l'esquadra, artilleria i pertrets, i això tal com es trobés. Sense que per prestar-los sigui permesa la reparació o nova compra.

Solament en profit de la Diputació es canviarà o repararà el material de l'esquadra.

Article 79.

Correspon tanmateix al General de Catalunya:

Instar i rebre dins del tercer dia, del Lloctinent General, del governador virrei, del Canceller i de tots els empleats de la nació, ordinaris o extraordinaris, de qualsevol classe que fossin, el jurament d'observar i fer complir al peu de la lletra les Constitucions i Usatges, fins i tot en el cas que el mateix rei manés el contrari.

Article 80.

Correspon també al General:

La impressió de les Constitucions sancionades en cada legislatura. Guardar els segells de les Corts i aprovar el donatiu. Pagar els salaris del Canceller, Vicecanceller i magistrats de la Real Audiència. Gaudir de la franquesa de segell en les provisions reals que per a ell es donessin. Reparar els edificis de les presons generals.

Article 81.

Finalment correspon al General:

Aclarir i interpretar les Constitucions, reformes, actes i capítols de Corts, per les quals es regeix amb assistència dels assessors ordinaris, en el terme de quatre dies.

Article 82.

Per a sufragar les despeses que ocasioni el compliment de les anteriors atribucions la Generalitat vendrà censals, repartirà i cobrarà la contribució de Drets del General i tindrà duanes a les fronteres de França, Aragó, València i a la costa, amb subjecció a una llei especial.

Ni el Rei, ni la seva família estan exempts del pagament dels impostos de la Diputació.

Treguin-se a pública subhasta cada tres anys i entreguin-se al major licitador l'arrendament de tots els Drets del General i les Duanes.

El producte dels arrendaments serveixi en garantia i pagament dels interessos dels deutes i censals del general.

Les Corts fixaran el sobrant que es destini a extingir aquelles i a reduir les contribucions. Extinguin-se amb preferència els censals i deutes estrangers, les de menor quantitat i les més antigues.

La Generalitat no prengui diners a mes del 5 per cent d'interès.

Article 83.

El General, per a tot el referent a les seves atribucions, lliure i franca administració dels seus béns, té jurisdicció pròpia civil i criminal i ningú, ni el mateix Rei, pot intervenir en ella sense permís o instància.

Aquesta jurisdicció s'estén als eclesiàstics i religiosos pel diputat Eclesiàstic com a delegat de la seu apostòlica.

Cesi aquesta jurisdicció, excepte en el cobrament de contribucions, quan estiguin reunides les Corts.

Capítol II.

De la Diputació del general de Catalunya.

Article 84.

Cada tres anys les Corts nomenaran tres bones i idònies persones, una de cada estament per a Diputats de la Generalitat i altres tres d'igual procedència i qualitat per a Oïdors de comptes. Aquestes sis persones constitueixen la Diputació General i resideixen a Barcelona o en un altre lloc si ho creuen convenient. Hi haurà també diputats locals en les altres viles i ciutats de la Nació.

Article 85.

Correspon als Diputats i Oïdors del General l'exercici de les atribucions d'aquest, en quin càrrec són inviolables.

Article 86.

Els tres diputats de la Generalitat tenen les facultats i deures administratius següents:

1r La de renunciar al seu càrrec.

2n Prestar jurament i homenatge en la forma establerta al entrar en la Diputació.

3r Administrar els béns de la Generalitat, sense prestar-los, donar-los ni transferir-los per cap concepte a persona alguna sense acord de les Corts o Parlament general de la Nació.

4t Cobrar un salari fixat per les Corts i assegurar l'import de tres anys del mateix amb bones i complertes fiances per estar a les penes al fet que es fessin creditors.

5é No pactar deute algun per la Generalitat ni prorrogar el pagament per més temps que el del Trienni del seu càrrec.

6é Assistir diàriament al consistori, no absentant-se sense prèvia llicència de la Diputació.

7é Donar a pública subhasta totes les obres que hagin de fer-se en el Palau de la Diputació o en les Drassanes el cost de les quals no excedeixi de 100 lliures i no gastar en festes ni banquets sinó la quantitat assenyalada.

8é No poder triar-se mútuament ni cobrar salari per anar d'ambaixada i comissions fora de Barcelona a no ser per a la defensa de les Constitucions i llibertats de la terra o coronacions Reals celebrades de çà mar.

9é Inquirir sobre l'administració dels diputats anteriors i executar justícia a ells amb consell d'advocats.

10é Presentar els seus comptes dins el termini de quinze dies acabada la seva diputació.

11é Nomenar, destituir i vigilar als empleats de la Diputació, no admetent renúncies d'empleats deutors fins a haver pagat. Les ocupacions no vendibles no es donin per diners.

12é No interessar en l'arrendament dels Drets del general. 13é Suplir l'absència dels oïdors.

14é No poder ser reelegits durant els 12 anys següents al final del seu càrrec.

Finalment els diputats de la Generalitat tenen lloc preferent en les cerimònies i festes públiques i no reben documents sinó en forma de súplica.

Article 87.

Les facultats dels Oïdors de comptes son les mateixes dels diputats mes les següents especials:

1r Sentir, examinar, aprovar o reprovar tots els comptes dels diputats i dels administradors comissionats per la diputació.

2n Rebre consell o auxili dels diputats en el compliment del seu càrrec.

3r Suplir als diputats absents.

4t Visitar cada tres mesos el banc de Barcelona per veure si la comptabilitat de la Diputació concorda amb el compte del dipòsit.

Article 88.

No siguin triats Diputats o Oïdors de la Generalitat: 1 Dos parents per consanguinitat o afinitat.

2 Els que no siguin catalans.

3 Els oficials o empleats reals o del Sant Ofici. 4 Els deutors de la Generalitat.

5 Els que en algun temps haguessin torbat la jurisdicció dels diputats impetrant o aconseguint per fur especial sostreure's d'ella.

Article 89.

Les resolucions del Consistori de diputats i oïdors es prendran per majoria de la meitat mes un dels vots. El diputat eclesiàstic com a President signarà les comunicacions i aquestes es posaran en nom de tots els diputats.

Els lliuraments dirigits al banc hauran d'anar signats de puny propi i amb el segell de l'anell de cadascun dels tres diputats.

Article 90.

Els diputats i oïdors, en concloure el seu càrrec triaran per a la propera diputació, els diputats locals a les ciutats i viles que més convingués per a l'administració de la Generalitat. Siguin aquests només dels estaments militar i popular de bon nom i fama i tinguin els següents drets i deures:

1r Cuidar de l'exacte compliment i defensa de les lleis de la terra com els diputats generals.

2n Fer pregonar la subhasta de l'arrendament triennal de les contribucions i duanes.

3r Residir a la ciutat, vila o lloc per al qual siguin nomenats.

4t No poder ser reelegits en els tres anys següents al seu càrrec.

5é Rendir comptes de la seva administració, sota pena del seu salari i dins de dos mesos en acabar el seu càrrec, als Diputats Generals i Oïdors.

6º Cobrar les penes dels defraudadors de duanes en el seu respectiu lloc sense fer gràcia ni dispensa alguna i vendre els gèneres confiscats, la valoració dels quals faran i també la de tots els que passin per duana en cas de no conformar-se els interessats amb la feta pels arrendataris.

A més les facultats i deures 1', 2, 4 i 12 dels diputats generals i oïdors.

Article 91.

Hi haurà en la Diputació les ocupacions amb el salari fix que determinin les Corts i no cap altre.

Article 92.

Tots els empleats de la Diputació tenen les mateixes prerrogatives que els de la Corona.

Article 93.

Les culpes i excessos dels diputats generals i locals, dels oïdors i dels empleats subalterns de la diputació, coneguin-se al finir la seva administració per judici de vista públic per un jurat de nou persones de cada estament, tretes a sort, les quals assistides de dos assessors, un d'ells advocat fiscal, i un escrivà incoïn els processos i sentenciïn dins de nou mesos.

Article 94.

Sempre que estiguessin en perill les llibertats de la terra convoquin-se els diputats per mitjà de públics pregons o despatxos als individus dels braços o estats generals de Catalunya, Rosselló, Cerdanya i sempre que es necessités consell o ajut prenguis dels individus dels tres estaments que immediatament puguin reunir sigui quin sigui el seu nombre.

Aquestes són les Ordenacions i Capítols que les Corts van sancionar per al bon règim i govern de la Generalitat i compleixi's en tal manera que en el seu dany i perjudici i dels seus béns no atorguin els notaris escriptures sota pena de privació del seu ofici.

TÍTOL V DE LES UNIVERSITATS O MUNICIPIS

Article 95.

Les Universitats o Municipis que en virtut de privilegi atorgat per la Corona a la seva fundació, o per haver redimit la seva dependència del senyoriu feudal estan sota la immediata jurisdicció del rei, formen l'estament real o popular de Catalunya.

Article 96.

Solament aquestes Universitats tenen el dret de nomenar Síndics que les representin en les Corts i Parlaments, conforme al preceptuat en el títol III.

Article 97.

Per al seu règim, govern i administració local, hauran de temperar-se aquestes Universitats al que es disposa en els Privilegis que respectivament els hagi atorgat la Corona i als preceptes continguts en les Constitucions de Catalunya i en el Dret comú.

Associació Recerca Històrica i de la Llibertat Catalana
Patriotes per la Devolució www.devolucio.cat

3 1761 07361234 3

COROLEU Y PELLA

LOS FUEROS

AYUNTAMIENTO

EPÍLOGO.

LOS FUEROS DE CATALUÑA SUBSISTEN DE DERECHO.

Con mayor buena fé y recta intencion que con perspícuo talento hemos dado cima á la empresa que tomamos á cargo de exponer las antiguas y famosas instituciones políticas de Cataluña de una manera, en cuanto nos ha sido dable, clara, precisa, metódica y hasta cierto punto popular por lo variada y amena. Sin aficion á las disquisiciones políticas y á la forma doctrinal y académica hemos explicado las libertades tradicionales de nuestra tierra, procurando fijar los principios que en el orden político y administrativo imperaron por espacio de siglos en ella y aun en los estados de la Corona de Aragon y comparándolos de paso, por medio de compendiosas notas, con los que han proclamado las principales constituciones políticas del mundo.

El impertinente orgullo con que se trata de la historia de España, que se pretende sea solo la de Castilla, ha sido parte á que nos hayamos expresado con sobra de entusiasmo al dar á conocer nuestros vilipendiados ó mal comprendidos anales políticos en un sin número de episodios históricos, anécdotas, biografías de personajes ilustres, tumultos y alborotos populares: que todo esto era necesario sin faltar á la imparcialidad para que la exposicion de nuestro antiguo sistema político fuese mas animada y vigorosa, mas extensa la vindicacion y mas brillante y atractivo el ejemplo.

No es poca la enseñanza práctica que de este ejemplo resulta. En cuanto se refiere á los deberes de los ciudadanos mucho de lo que en su lugar explicamos fuera en su aplicacion un notable progreso en nuestros días, pues bastara que recordásemos en este punto el sistema catalan del servicio de las armas; en los derechos políticos con referencia á la familia y propiedad admírase lo tocante á alojamientos y

restriccion de las confiscaciones; en los derechos políticos referentes al individuo, sobresale nuestro admirable procedimiento criminal, nuestras cárceles, las famosas máximas de no proceder contra los ausentes, y sobre todo la de no condenar juntamente en persona y bienes con muchas otras mas, dignas de encarecimiento, porque á su eficacia unian la rara cualidad de ser sola y exclusivamente conocidas en la nacion catalana; en los derechos políticos con referencia á la ciudadanía, cautiva la admirable justicia que presidió en los populares juicios de visita y correccion de los empleados públicos; nótese luego en la llamada *base religiosa* la mas recomendable caridad y sensatez; en las atribuciones y cortapisas de la realeza, lo que no se halla en otra constitucion alguna; en las Córtes y sistemas electorales, los únicos medios de curar el estropeado sistema representativo de los pueblos modernos; en la Generalidad de Cataluña, la independencia y el poder del mas poderoso directorio de la República romana; en los municipios independencia y equidad; en las Universidades literarias grandeza, y en suma, en todas esas libertades, córtes, concejos, triunviratos, armas, letras y comercio la imágen de un pueblo sencillo pero digno y altivo, y si bien expansivo y emprendedor á su vez independiente y grave.

De la rara combinacion de tan poderosas virtudes fueron abundantes frutos así la gran prosperidad mercantil como la vigorosa dominacion política que hicieron envidiable el estado de la Corona de Aragon. Hoy se ha restaurado su historia y por ello ocupa un lugar proeminente en los anales de Europa; mas el gran monumento de sus libertades estaba reservado á muy pocos el apreciarlo en su grandeza y en la sabiduría de sus bien trazadas y robustas bases; mas ahora quien quiera que haya tenido la paciencia de leer este libro, podrá haberse convencido que si fueron incontrastables nuestros ascendientes en la diplomacia, las armas y el comercio, fueron en el gobernarse el pueblo mas libre del mundo; así que bien merece que en punto á libertades sea considerada nuestra nacionalidad en el lugar preferente que ocupan Inglaterra y otras naciones en la memoria y en el estudio de los que se consagran á la ciencia del derecho político y aun de los pocos á quienes reserva la fortuna el encargo de dirigir el gobierno de los Estados.

Pero nuestro libro sin embargo de dirigirse á los políticos y eruditos va dedicado especialmente á nuestros compatriotas.

Para cuantos llevan en sus venas la ardiente sangre de la raza de la España oriental, la España antigua, la propiamente Iberia, ó los que en esas variadas comarcas que son el solaz de propios y extraños conservan la vetusta casa solar de su familia, la exposicion de las libertades é instituciones que un día hicieron la prosperidad de la antigua patria significa algo mas que un curioso ejemplo. Para el político ó el jurisconsulto el inventario de los principios de la constitucion de Cataluña es asunto de sola enseñanza, y así nuestro derecho moverá á igual aficion que el de cualesquier otro pueblo antiguo ó moderno, mas para nosotros y nuestros compatriotas será en cambio el inventario de una herencia política inicuamente arrancada de nuestras manos por las múltiples y encontradas maneras que en el postrer capítulo de este libro hemos explicado.

Por este motivo nosotros que en todas nuestras obras históricas hemos dicho que deseábamos levantar el velo que encubre á nuestros ojos las grandezas de lo pasado para enseñanza y provecho especialmente de nuestros hermanos de todas las escuelas y partidos, ya que considerábamos superior á ellas el espíritu inmortal de la nacionalidad á que pertenecemos, al terminar la fatigosa tarea de este libro y dar por finido el inventario de los títulos que señalan la grandeza de la herencia de libertades que nuestros antepasados nos legaron, debemos en complemento de la obra emprendida terminar con la exposicion de los motivos jurídicos que abonan la existencia legal de los Fueros de Cataluña. Llamados para estudiar los títulos de la casa solariega de la raza catalana, con la imparcialidad prometida en el prólogo de este libro, nos hemos resignado á encontrar lo que se encontrara en el fondo de los archivos patrios y hemos ya dado cuenta de ello; y en este punto á fuer de cumplidos abogados apuntamos los extremos principales de un alegato, que otros con mas saber y prestigio jurídico podrán componer para enseñanza y reivindicacion del pueblo legítimo heredero del extenso y riquísimo patrimonio inventariado ó descrito en este libro.

Y porque el estudio de la historia no lo tomamos como la satisfaccion de una curiosidad pueril ni la descripcion de los derechos de nuestro pueblo para dar pábulo á la vanidad nacional, consideramos que no debemos terminar esta obra sin protestar de la espoliacion de nuestros fueros, ante todos los que la leyeren y en satisfaccion de nuestros compatriotas á quienes no hemos llevado á seguirnos en la reseña de tantas grandezas perdidas, de tanto poder olvidado y de tan preciosas libertades por el inocente empeño de excitarles una indignacion estéril ó el pesaroso desconsuelo de una desgracia justa y por lo tanto irreparable.

Nuestro libro no tuviera razon de ser, ó cuando menos no traspasara los límites de un trabajo arqueológico, si no añadiésemos una palabra mas despues del anterior capítulo en el cual se repasan muy aceleradamente los anales de la pérdida y ruina de nuestra independencia. Callar á la vuelta de la desconsoladora historia de la espoliacion de nuestra libertad autonómica seria como aceptar aquélla por justa y legítima aunque hubiese sido fatal y lamentable, y en realidad tener por puras antiguallas lo que en nuestras investigaciones hubiéramos hecho público; así el fruto de nuestro estudio aprovechara solo á los eruditos y no á la innumerable multitud de hombres de buena fé que dentro y fuera de Cataluña vuelven ansiosos en este momento los ojos á la rehabilitacion de las antiguas nacionalidades para salvar los pueblos españoles de una vergonzosa decadencia.

Para hacerse cargo de que la constitucion catalana que hemos estudiado es algo mas que una curiosa pero arrinconada antigualla, y que el asunto de este libro es un cuerpo legalmente vivo, un conjunto de derecho suspendido por la fuerza y no completa y verdaderamente derogado, antes bien á su conservacion se ligaron las principales potencias de Europa especialmente Inglaterra, préstese atencion á los siguientes hechos y fundamentos legales:

I.

Felipe V, que hemos visto no derogó los fueros, no podía derogarlos legalmente.

En efecto: á su sabor pudo en 1707 abolir los fueros de los aragoneses y valencianos en nombre de la suprema potestad adquirida por *la conquista*, mas al sujetar á Cataluña en 1714, mal de su grado tal vez, hubo de rechazar las instancias de sus iracundos generales, pues borrar de una plumada la constitucion catalana ó pegarla fuego y esparcir sus cenizas al pié de las brechas de Barcelona, era cosa antes aconsejada que fácil de ser cumplida teniendo muy á la memoria el poder de las naciones de Europa con las cuales habia estipulado en Utrech capitulos como el siguiente:

«Y puesto que los ministros y plenipotenciarios de la potencia que debe retirar
»sus tropas de Cataluña y de dichas islas, han todavía insistido para obtener antes
»de la evacuacion *el consuelo de la ratificacion de privilegios de los catalanes, y de*
»*los súbditos y habitantes de las islas de Mallorca é Ibiza, y que por parte de Fran-*
»*cia y sus aliados se ha remitido esto enteramente á la conclusion de la futura paz,*
»*Su Magestad británica ha hecho reiterada declaracion, empeñando su autoridad*
»*con los mas eficaces oficios, así para esto como para lo que conocerá mas necesario, á*
»*fin de que en el porvenir los catalanes y súbditos, y habitantes de dichas islas puedan*
»*gozar de sus privilegios, con lo que se aquietaron y cesaron sobre este particular*
»dichos ministros plenipotenciarios; tanto mas, que dióles á entender el rey cristia-
»nísimo por medio de sus ministros plenipotenciarios que él á su vez concurreria
»gustoso en mediar para este fin.»¹

Por lo transcrito, Inglaterra comprometióse á obrar cuanto fuese necesario *á fin de que en el porvenir los catalanes y mallorquines* pudiesen gozar de su libertad autonómica.

Como la entera conclusion de estos extremos se dejó para la paz definitiva, es indispensable hojear los capítulos aprobados en los varios tratados que sucedieron al de Utrech para poner en arreglo el equilibrio de Europa, que se perdió por tanto tiempo al hundirse la dinastía austriaca-española á la muerte del malaventurado Carlos II.

En 1713 ajustáronse paces entre Felipe V é Inglaterra, la que no faltó en esta ocasion á lo prometido en Utrech, antes bien procuró asegurar la suerte de los catalanes, si bien halló medio el embajador castellano de salirse del compromiso con la mentirosa argucia que se revela en este capítulo:

«*Como la reina de la Gran Bretaña ha insistido siempre con las mayores instan-*
»*cias, en que los habitantes del Principado de Cataluña de cualesquiera estado ó*

¹ Capítulo IX de las capitulaciones de Utrech año 1712, traducido del folleto *Despertador de Catalunya*, cap. II, que burlando la ardiente persecucion de Felipe V se ha conservado hasta nuestros dias.

»cualidad que sean, no solo tengan lleno y perpétuo olvido de todo cuanto han hecho en la guerra pasada y *gocen salvos sus privilegios antiguos*: El rey católico en atención á dicha reina de la Gran Bretaña, concede á todos los habitantes de Cataluña, no solamente el amnistio deseado, juntamente con la entera posesion de sus bienes y honores, *pero tambien les concede todos los privilegios, que tienen, y gozan los habitantes de las dos Castillas* (que de todos los españoles son los mas caros á su Magestad católica) ó que en adelante podrán tener ó gozar. ¹

Hé aquí la singular manera de garantir los Fueros de Cataluña que halló el embajador de Felipe V, ó sea conceder á los catalanes la legislacion y privilegios de que gozaban los españoles mas amados del monarca, los castellanos; precioso regalo del despotismo; medio que fuera ingenioso si no fuese ilegal de burlar los propósitos de Inglaterra. ² Pues es inútil que advirtamos que habiendo mediado error sustancial por parte de Inglaterra, y por la otra parte contratante calificadísima mala fé y dolo, es de ningun valor ese capítulo; en este concepto solo puede tomarse como espontánea manifestacion por parte de la gran Bretaña de querer confirmar y ratificar la promesa contraida en el congreso de Utrech.

Otras mayores seguridades habia anteriormente dado la nacion inglesa en 1709 y en un tratado que ajustaron en Génova los plenipotenciarios británicos y catalanes, y otras dió aun cuando en los últimos dias en los cuales luchaba desesperadamente Barcelona, presentóse como hemos dicho el Conde de Ferrán embajador de Cataluña á Jorje II y éste prometió su auxilio al infeliz Principado y al reino de Mallorca.

Por esto se comprende como los patricios catalanes con un ardor cuyos curiosos pormenores nos ha conservado la tradicion esperasen de Inglaterra el recobro de la independencia perdida; hasta el punto de contemplar con interés en los primeros años del siglo pasado cruzar por los mares de Cataluña las escuadras británicas y una secreta embajada partiese del Principado para suplicar del trono de la Gran Bretaña el cumplimiento de lo prometido en varios tratados.

La súplica de los desconocidos emisarios se titulaba:

«Record de aliança fet al serenissim Jordi Augusto, rey de la Gran Bretanya.»

Concluía con estas palabras á manera de síntesis del mensaje:

«La gran honra de V. R. M. reflectirà estarnos obligat lo regne de Inglaterra, y incumbir molt al Rey la pública fé de son compliment. Calsevol consultor que persuadesca licita la transgressió de mutuas promesas ab detriment de nostre poble, enganya primerament al rey á qui aconsella que á la integritad de sos contractants ab bona fé. Lo fi de representar publicament á V. R. M. nostre tractat es apellar á vostra justícia y al honor de Inglaterra. Nostre obrar á son temps nos feu acreedors de Inglaterra y de tota la major aliança per la llibertad de Catalunya; y lo present

¹ Capitulo XIII de la paz entre Inglaterra y Felipe V ajustada en Londres el día 14 de Mayo de 1713 por milord Bullingbrook y el marqués de Monteleon.

² La lectura de este capítulo por el cual no quedaban muy seguros los Fueros impulsó á las Cortes catalanas dos meses mas tarde en aquel mismo año 1713 á declarar la guerra á Felipe V. Véase lo que apuntamos en la página 685 de este libro.

»tractat serà en tots temps un publich monument de nostra justícia. Lo que no cumplí
 »aquella mal terminada guerra, ho pot satisfacer un altra, en que V. R. M. s' interes-
 »se; y lo que falta al congres de Utrech, pot lograrse en algun de non, en que sia
 »igualmente arbitre lo poder de Inglaterra y fassa major la gloria que publicarán
 »nostres anals de V. R. M. La divina prospere la persona y govern de V. R. M. com
 »lo pregam per nostra protecció.

«A..... de Faner any de la comuna redempció 1736, DE NOSTRA ESCLAVITUT 22. De
 »vostra sereníssima y real magestat, humils y afectes servidors.

Lo Principat de Catalunya y la Ciutat de Barcelona.»

Mas sea lo que se fuere de estos y otros manejos de los catalanistas del siglo pasado resulta en claro que Felipe V prometió la conservacion de las constituciones y libertades á Cataluña y Mallorca y á su vez Inglaterra *prometió sostener en el porvenir* este compromiso.

II.

A mas de la obligacion de los tratados internacionales el rey D. Felipe primero de la dinastía borbónica, no podia legalmente abolir, derogar ó menoscabar los fueros de Cataluña por algunas bien atendibles razones de derechos.

Admitiendo la legitimidad de dicho monarca, dado que el negarla cerraria toda discusion en este punto, hay que notar, que antes de prestar el juramento, á que estaban tenidos los monarcas de la Corona de Aragon, no podia obrar cosa alguna ora fuese favorable ó contraria á nuestras leyes, en razon de que la autoridad real sin previo juramento, en virtud de una constitucion de Jaime II y otras que quedan explicadas, no podia en ninguna forma ejercerse.

Mayor razon asiste partiendo del hecho de haber jurado en debida forma y firmado el pacto solemne con el Principado en las Córtes de 1702, puesto que desde entonces no pudo faltar á su promesa y juramento destruyendo ó no respetando las libertades de la tierra.

Nos adelantamos á contestar á una observacion que de fijo acudirá al que leyere, ó sea la de que por la insurreccion de Cataluña contra el monarca, quedó éste de todo punto libre y franco de la promesa que un dia le exigieron y afirmó con juramento rodeado de las Córtes. Un distinguido abogado de nuestros dias, otro de los que para dilucidar el tema de este epílogo hemos consultado, ha resuelto esta duda del siguiente modo en el cual admiramos la rectitud y el ingenio:

«La guerra de Cataluña no libró á Felipe V de su promesa. Los contratos no se deshacen por la voluntad de una de las partes, sino por el *mútuo disenso*; y disuelto de este modo el contrato de que hablamos, hubiera tambien perdido D. Felipe la potestad de Rey: quedando una y otra parte desligadas y libres.

«Por otra parte la abolicion no podia ser en ningun modo una *pena legal*, si talse hubiese tenido por merecida y digna de la rebelion del Principado y sus islas, y esto en primer lugar porque no puede atribuirse ó darse la calidad ó carácter de pena al

»acto de eximirse del cumplimiento de un convenio jurado, de una obligación sagrada, precisamente el mismo Rey que debía castigar; ni el contrato entre D. Felipe y la nación catalana era de los establecidos con cláusula penal, ni mucho menos esta hubiera sido la de la derogación de las libertades; y en segundo lugar por que la pena humana legal no es posible que recaiga sobre todo un pueblo, sino individualmente sobre los delinquentes *convictos* de criminalidad ya que es un principio de derecho que el delito *no puede presumirse*.»

Y estas doctrinas, en las cuales se trasluce para el menos experto el fuerte é indisoluble nudo en que se afianzó la monarquía federal y paccionada de la Corona de Aragón, dieron en otras sublevaciones y desavenencias entre los dos contratantes, el Rey y la nación, las naturales soluciones, únicas verdaderamente legales, de los reinados de Juan II y Felipe IV; en ellas procuró alcanzar el trono algunas nuevas atribuciones consentidas mutuamente. Este era el único camino que quedaba al primer Borbon, ó sea la modificación de las cláusulas del contrato por acuerdo mútuo, toda otra cosa fué un *acto de fuerza* sin consecuencias legales.

III.

Aunque este acto de fuerza pudiera suponerse que dió motivo al pretendido *derecho de conquista*, (que no es mas que la interesada y bárbara sanción del resultado de la *fuerza mayor* contra los naturales y verdaderos derechos de los pueblos) y por ende dar por jurídicamente válidos los actos efectivos de derogación de los fueros de Cataluña y Mallorca como fué sobre todos el que tuvo lugar en 1716 con la publicación del *Decreto de Nueva Planta*, hay que saber y proclamar para los que lo ignoran que Felipe V los revocó posteriormente y por dos veces de este modo:

Cuando por instancias de Isabel de Farnesio esposa del monarca, pasó á manos del ministro Alberoni la gobernación de los asuntos públicos de España, alzáronse dándose las manos para sufocar los atrevidos planes del privado, Austria, que aun no habia reconocido la dinastía borbónica en España, la misma Francia, la Gran Bretaña y Holanda. Las potencias reunidas en tan formidable liga firmaron en Londres á los dos días del mes de agosto de 1718 un tratado en cuyo artículo VIII se dijo:

«Además se ha convenido en que en el tratado particular de paz que se ha de hacer entre el emperador (de Austria) y el Rey de España, habrá *una amnistía general para todas las personas* de cualquier estado condicion etc... que hubiesen seguido el partido de la una ó de la otra potencia durante el curso de la última guerra (la de sucesión); por la cual amnistía será permitido á *todas* las dichas personas y á cualquiera de ellas *de volver á la entera posesion y goce* de todos sus bienes, *derechos, privilegios, honores, dignidades é inmunidades*, para gozarlas tan libremente como las gozaban *al principio* de la última guerra, ó al tiempo que las dichas personas se aplicaron al uno ó al otro partido, sin embargo de las confiscaciones, DETERMINA-

»CIONES y sentencias dadas ó pronunciadas durante la guerra, las cuales serán *como nulas y no sucedidas.*»

Alberoni cayó de su privanza llevando consigo el empeño de seguir en los proyectos emprendidos ya que Felipe V se apartó muy pronto de ellos y accedió al tratado de las potencias unidas ó de la cuádruple alianza; firmó la adhesión en Madrid en 1720, precisamente era el 16 del mes de enero en que cumplían 4 años de la firma del Decreto de Nueva Planta que quedaba derogado por el capítulo anteriormente transcrito y que lo aprobó en todas sus partes.

Hay mas: en la paz definitiva de Cambray, en la cual cesaron por completo las pretensiones de la casa austriaca al trono de las Españas, reprodujose íntegramente el capítulo antes copiado correspondiendo al art. IX del tratado, y Felipe V con muy singulares formalidades, que pueden verse al final de los documentos diplomáticos que en dicha ocasion se extendieron, aprobólo en 26 de mayo de 1725.

Bien publicó la junta de confiscaciones de Cataluña las reparaciones que iban á darse á los que con motivo de las pasadas ocurrencias habian sufrido en persona y bienes: algunas en efecto se dieron y se arreglaron otras pendientes; volvieron además algunos expatriados; sin embargo todo fué una sombra de legalidad para simular que el Rey de España cumplia los tratados. Como faltó una potencia que exigiese el cumplimiento por completo y con toda extension, y por otra parte el egoismo de los diplomáticos europeos no necesitaba ya entonces como algunos años antes del brio de los descontentos y oprimidos catalanes, á salvo quedó D. Felipe pasando muy á sus anchas sobre promesas, contratos y juramentos.

IV.

De un modo tan inopinado como políticamente vergonzoso, como fué el voluntario abandono del trono de las Españas por la familia reinante, vióse la nacion catalana libre á un tiempo del absolutismo de los sucesores de Felipe V y separada de la unidad española en 1808.

Bien y la cruenta guerra contra los soldados de Bonaparte, ella, al igual de las demás nacionalidades ibéricas, hubo de acudir al remedio de constituir su gobierno y libertad al propio tiempo que su independencia; en este particular dos caminos habia para emprender, como fueron: el partir de la autoridad constituida, ó acudir á la voluntad del pueblo para que manifestando por medio de unas elecciones la voluntad pública se estableciera la nueva forma de gobierno. Como legalmente estaba el Estado Catalan de hecho completamente libre, como antes de 1714, toda declaración de la voluntad de la nacion catalana habia de llevar forzosamente, ó las renunciaciones de los antiguos derechos ó la confirmacion de los mismos para el porvenir: en una palabra Cataluña entregada á su libre albedrío estaba en el punto de renunciar á su libertad autonómica confundiendo en la nacion española ó reivindicarla para el porvenir.

Siguióse un sistema intermedio ya que ocupado el territorio catalan casi totalmen-

te por las tropas francesas no era dable convocar al pueblo á dar sus votos, de modo que á la autoridad constituida, única política que quedó despues del abandono de los reyes, como fué el Capitan General, verdadero lugarteniente, virey ó *alter nos* de otros tiempos, se unió la de una junta de gobierno espresion de la voluntad popular compuesta de delegados de las demás juntas de Cataluña y por personas de los tres estamentos. En esta forma quedó organizada la funcion ejecutiva del gobierno para dar impulso á la guerra que era la principal y mas apremiante necesidad. Como esta ocasionase muchísimos dispendios y sacrificios prolongándose su duracion de manera que no alcanzaban los recursos de que se habia echado mano en los primeros dias de la lucha, fué preciso organizar por completo un sistema así de gobierno y defensa general como especialmente de administracion tributaria: para este y otros objetos reunióse bajo la presidencia del general O'Donnell el Congreso de Tarragona.

No debemos repetir aquí lo dicho en otro lugar de esta obra (págs. 703, 704 y 705); así en la junta de Gobierno de Cataluña como en el Congreso de Tarragona, únicos verdaderos y legítimos representantes y segun la forma parlamentaria de tres estamentos, de *la Cataluña autonómica*, nuestra patria no renunció á su constitucion histórica y libre, antes por el contrario así la Junta como el Congreso juraron respetar, *hacer respetar y defender los fueros, constituciones y libertades del Principado*.

Teniendo presente estos sucesos bien sean los partidarios de la legitimidad monárquica bien los de la soberanía popular completa que examinen lo sucedido en dicho momento de la historia han de admitir forzosamente que en las Córtes de Cádiz extraordinarias y ordinarias (1810 y 1812) no residió de modo alguno la representacion de *Cataluña como estado autonómico*, ni la constitucion ni otras leyes que de ellas emanaron ninguna fuerza y valor han tenido para derogar nuestras antiguas libertades. Porque aun en términos de querer resolver la cuestion por medio del derecho de la mayoría de votos como expresion de la voluntad del pueblo, ¿quién osará pretender que sumaban menos los que con las armas en la mano estaban al lado de la Junta y Congreso de Cataluña que los que á salvo pretendian representar desde un extremo de la península al pueblo catalan por arrogarse á sí propios este poder en las Córtes extraordinarias y, por unas mal compuestas elecciones, en las ordinarias de Cádiz? De haber sido mal compuestas y peor cumplidas las elecciones de las Córtes ordinarias de 1812 por lo que se refiere al Principado, da harto testimonio el hecho por sí solo de estar mas de la mitad del territorio catalan ocupado en aquella ocasion por las tropas de Napoleon I, contándose las primeras ciudades como Barcelona y Gerona; y hay que añadir que precisamente en estos puntos el elemento *afrancesado* era decididamente partidario de la autonomia de Cataluña como se patentizó en varias leyes y decretos (v. la pág. 705 de este libro) de modo que por opuestos caminos la voluntad de Cataluña á favor de su autonomia se completaba superando notabilísimamente á los que sostenian la anulacion del Estado Catalan dentro de la unidad española en las Córtes de Cádiz.

Cuanto llevamos dicho segun el criterio de la soberanía popular constituyente sube de punto segun los principios de la legalidad escrita. La legislacion posterior á Feli-

pe V expresada en la Novísima Recopilacion dejaba en completo vigor todas las leyes y constituciones antiguas concernientes á celebracion y facultades de las Córtes catalanas, en razon de que todos los fueros no derogados por el decreto de Nueva Planta fueron restablecidos y confirmados en el capítulo 56 del propio decreto (v. las págs. 697 y 710); en este supuesto es obvio recordar la nulidad de las asambleas de Cádiz en cuanto pudieran con sus disposiciones perjudicar á los catalanes, porque segun nuestra legislacion parlamentaria habian de ser nulas unas Córtes convocadas y reunidas *fuera de Cataluña*, sin haber mediado convocacion en *la forma debida*, concurrido sus representantes *sin mandato imperativo* en sus poderes, y *no en nombre de Cataluña* como estado político sino *en nombre de la nacion española* y por otras muchísimas mas circunstancias opuestas á las leyes entonces vigentes en el Principado.

V.

La nacion catalana como tal nacion ó entidad política no ha sido llamada para estatuir ninguna de las sucesivas constituciones que apoyadas en la obra de los legisladores de Cádiz han seguido promulgándose y con sobrada abundancia pues llegan al número de siete; así tampoco ha concurrido con dicho carácter á ninguna de las Córtes españolas congregadas desde que puede darse por sentado sin interrupcion el sistema constitucional unitario, ó sea á contar del fallecimiento de Fernando VII.

En tanto es esto cierto como que en rigor no han asistido en estas Córtes diputados *catalanes*, pues así cabe decirlo cuando segun las leyes constitucionales unitarias fundadas en Cádiz, las personas elegidas en Cataluña no han llevado el nombre de ésta como entidad política ni en el todo ni en sus partes, las comarcas, distritos ó provincias modernas en las cuales el sistema centralizador ha cuarteado nuestro territorio; su representacion, su nombre son y han sido el de diputados de *toda la nacion española*. Otra cosa fuera que como en Austria y otras naciones constituidas federalmente el diputado llevase la voz de la dieta ó legislatura provincial ó cantonal, que le nombró para figurar en la asamblea general y suprema.

Además los sucesos políticos no han dado períodos en que como el de 1808 quedase la nacion catalana entregada á sus destinos y de hecho organizada autónómicamente y por lo mismo en aptitud de poder expresar como en dicha ocasion lo que acerca de sus derechos sentia; si en alguno de los interminables alborotos que los modernos partidos han acarreado pudo por cortos días el país catalan obrar con cierta independencia como estado, no han bajado en un solo punto entonces á las declaraciones autónómicas y forales de la guerra de la Independencia las hechas por las juntas y caudillos de las revueltas, como quedan buenos y casi recientes testimonios.

En la sociedad política llamada hoy España, Cataluña está hoy unida solo por el lazo de la monarquía, y sin representacion como parte social ó estado libre desde el día 11 de setiembre de 1714, escepto el espacio de la guerra de la Independencia; confundida en la unidad (y no la union) del Estado español único, en nada se ha

comprometido respecto á sus fueros y libertades que de derecho subsisten pues nunca ha tenido representacion como entidad política ó persona jurídica y como á tal ha podido obligarse.

VI.

No corre la prescripcion contra todo un pueblo ni en cosas de uso público esta puede alegarse á favor de un acto de fuerza mayor, de un hecho consumado.

Resuena aun en ambas vertientes de los Pirineos orientales, en las llanuras y en la costa que se estienden mas allá de Alicante y en las islas del mar de Cataluña, como signo de la existencia de la nacionalidad la lengua catalana, ni ha desaparecido la antigua y vigorosa raza del territorio que guarda las cenizas de sus nobles antepasados, que aun al rededor del hogar antiquísimo se reune la familia para conservar siempre vivo el misterioso fuego de la patria y los rostros que el resplandor rojizo ilumina revelan las mismas facciones no descompuestas ni bastardeadas, que recuerdan en cuadros y retablos los retratos de los viejos caudillos, los venerandos concellers, los egregios diputados generales y todos los héroes de los dias de nuestra independenciam. Con el mismo nombre patronimico que llevaban los compañeros de D. Jaime el Conquistador al repartirse las tierras recuperadas de los árabes, esperamos que se nos reintegre en la herencia perdida el dia de la justicia, que así llega para los pueblos como para los individuos.

Si España ha de volver en tiempo no lejano á renovar los proyectos y empresas que abandonó al borde del abismo en que la precipitaron en los siglos XVII y XVIII una interminable série de injusticias é iniquidades, y aprovechando la envidiable situacion que ocupa en el mundo ha de ser digna otra vez de emprender el camino que le señalaron en el Mediterráneo los reyes de la corona de Aragon y en el gran Atlántico las naves de Colombo, fuerza será que repasando la historia de su unidad repare los derechos imprescriptibles de sus pueblos oprimidos mutuamente por un funestísimo convencionalismo; unos á otros castellanos y gallegos, catalanes y castellanos, y estos y los vasco-navarros sirviendo primero al despotismo de las dinastías extranjeras y luego al jacobinismo de infames políticos, mutuamente hanse arrebatado los girones de su libertad autonómica fundándose en la injusticia una sociedad Indibrio del mundo civilizado que ha visto sin compasion en los modernos tiempos sus tenaces y fieras guerras civiles como los colosales esfuerzos del dios encadenado y presa de los buitres en la cima del Cáucaso.

LA GOTA CATALANA

INSACULACIÓN.

TAMBIÉN LA CORRUPCIÓN EN CATALUÑA FUE IMPUESTA POR EL REINO DE CASTILLA EN 1714

A lo largo de 40 años he escrito unos 150 artículos sobre temas diversos, en particular del ámbito “política” y del ámbito “salud”, y he redactado dos libros, uno publicado y otro no, sobre “algo” que combina ambos ámbitos... pero este “algo” ahora no viene a cuento.

Sin embargo, hasta hoy nunca había escrito sobre la corrupción. ¿Por qué? Por varias razones:

---porque considero que la corrupción es inherente a la concepción individualista, económica y profana del universo, del mundo y de la vida que tiene la Sociedad Occidental Moderna, y ello en cualquiera de sus numerosas variantes: capitalismo, liberalismo, socialismo, comunismo, fascismo y demás –ismos (cada cual a su vez con múltiples subvariantes)

---porque, en particular, en una sociedad moderna la corrupción es consustancial no sólo a la política (como más se denuncia últimamente) sino a cualquier otro gran ámbito: finanzas, negocios, militar, sanidad, enseñanza, investigación, multinacionales, organismos internacionales, etc.

---porque el monto económico que alcanza la corrupción (por la que tanto escándalo hay a menudo y que, a temporadas, tanto es criticada en los media) en realidad es el chocolate del loro, y “la lucha contra la corrupción” sirve para esconder el astronómicamente mayor volumen que alcanza la estafa económica (y, aún más, la estafa vital) que significa el funcionamiento considerado normal (luego no calificado como corrupto) de todos los actores importantes de la sociedad actual

---y la razón más importante: porque no tenía ningún enfoque cualitativamente distinto a proponer, aparte de pedir/exigir una conducta ética, honrada, responsable, solidaria,..., es decir, alguna de las consabidas (y a su vez entre sí conflictivas) y bienintencionadas (pero ya se sabe que “el infierno está empedrado de buenas intenciones”) variantes de la llamada “educación en valores”.

Pero hace un cierto tiempo que este marco general cambió radicalmente: asistí a un curso de **JORDI MIRAVET**, presidente de **MEMORIAL 1714**, quien explicó una palabra totalmente desconocida para mí, **INSACULACIÓN**, que le llevó a hacer una distinción que inmediatamente intuí decisiva: **corrupción individual versus corrupción social o nacional**. Y por fin ahora me animo a escribir esta nueva **GOTA CATALANA** aunque he encontrado poca información al respecto. Agradezco por adelantado cualquiera que se me haga llegar.

Subrayo que tanto la palabra como la distinción han sido silenciadas igualmente por los líderes nacionalistas españolistas, que obtienen sus privilegios de controlar el Estado Español, como por los líderes nacionalistas catalanistas, que obtienen sus prerrogativas de gestionar la Generalitat.

El porqué de este silencio sale por sí solo a la luz cuando se comienza a saber qué era la insaculación dentro del complejo y completo sistema constitucional catalán (igualmente desconocido porque también es silenciado por unos, los vencedores, lógicamente, y por otros, los vencidos, lamentablemente). Proveniente del procedimiento jurídico romano, la insaculación era un método implantado en el Principado de Cataluña (y en gran parte de la Nación Catalana) de designación de los cargos públicos de responsabilidad en numerosos (¿en todos?) ámbitos de la sociedad, sobre todo en el político. Cuando debía nombrarse un cargo, los nombres de todas las personas que se consideraba cualificadas para poder optar a dicha responsabilidad (y que cumplían una serie de condiciones, como, p. ej., no tener deudas pendientes) eran introducidos (redactados en versos pareados) dentro de un saco (de ahí “insaculación”) y un niño de menos de 10 años extraía públicamente uno de ellos. Aunque la persona así elegida “a ciegas” podía negarse a asumir dicha responsabilidad, pocas veces esto ocurría. No había remuneración alguna y, encima, estaba previamente fijado el tiempo en que debía ejercer el cargo, que solía ser de un año o, en todo caso, de pocos años, y había que esperar un cierto lapso de tiempo antes de poder ser insaculado de nuevo.

Esto explica, por ejemplo, algo que me sorprendió mucho cuando un amigo me lo hizo descubrir: que el número de Artur Mas como Presidente de la Generalitat de Catalunya sea ni más ni menos que el 129. Es algo que considero que el actual Presidente debería decir casi siempre pero que no menciona casi nunca, por lo que hoy en día lo saben poquísimos catalanes y prácticamente ningún “ciudadano español”. Simplemente recordar periódicamente a unos y a otros que Mas es el eslabón 129 en la cadena sucesoria de la Presidencia de la Generalitat de Cataluña instaurada en 1359, subrayaría la larga continuidad de esta institución catalana central y lo malintencionado de la insistencia de la parasitaria camarilla de Madrid (p-cM) en que “Cataluña nunca existió como entidad política propia”. Y aún ilustraría más lo perverso de la insistencia de la p-cM que Mas preguntase a continuación: “Sr. Rajoy, ¿puede decirme, por favor, cuál es su ordinal como Presidente del Estado Español?”.

Y me llamó aún más la atención este número 129 cuando aprendí que la Generalitat fue abolida –por cierto, como fueron destruidas todas las demás instituciones del Estado Catalán independiente- en 1714 y no fue restablecida hasta 1931, con el proceso de cambio que llevó a la II República; es decir, la Generalitat fue extinguida por la p-cM durante 217 años. Luego hubo 129 presidentes de la Generalitat en los periodos 1359-1714 y 1931-2015, es decir, “en tan sólo” $355 + 84 = 439$ años, o sea, en unas casi 18 generaciones (de 25 años cada una). Además, también Franco abolió la Generalitat, pero en este periodo (1938-1977) mantuvo su continuidad y su representatividad institucional en el exilio hasta que el proceso de cambio a la muerte del dictador permitió el regreso de Josep Tarradellas (con su célebre “Ja soc aquí!”) en 1978. En ningún lugar se explicaba cómo se elegían los Presidentes. Jordi Miravet aportó la explicación: por insaculación. Pero no todos.

Cuando vi la lista de los sucesivos Presidentes de la Generalitat (p. ej., en http://es.wikipedia.org/wiki/Presidente_de_la_Generalidad_de_Catalu%C3%B1a) observé que la mayoría ocuparon este cargo durante tres años; unos cuantos, uno o dos años, y unos pocos un periodo superior a tres años. Promedio desde la instauración en 1359 hasta hoy: 3,4 años por President, es decir, un tiempo de ejercicio de cargo menor al período de mandato de cualquier Presidente elegido por votación democrática en cualquier administración o país.

Pero este promedio esconde una diferencia reveladora. El promedio de los 121 primeros Presidentes que hubo entre 1359 y 1714 fue de 2,9 años. Pero el de los ocho últimos tras la reinstauración en 1931, ha sido de 10,5 años, lo que claramente indica que ya no fueron elegidos por insaculación.

Y esto es importante porque Jordi Miravet también me hizo comprender que la insaculación es un antídoto ante la corrupción social, colectiva o nacional. Sólo deja margen para la corrupción individual, que siempre puede encontrar un resquicio. Y puso un ejemplo muy ilustrativo. Durante el sitio de Barcelona (desde el 23 de julio del 1713 al 11 de setiembre de 1714: 414 días, casi 14 meses; al parecer, el sitio más largo que nunca ha sufrido una ciudad europea) se descubrió que uno de los responsables de la defensa desviaba parte de los alimentos que llegaban en ayuda de los sitiados y los vendía a los sitiadores. Cuando se supo, no se condenó ni a muerte ni a prisión al corrupto pues se consideró que el repudio social generalizado era castigo suficiente.

Tras terminar en 1714 la ocupación militar castellano-francesa del Principado de Cataluña y de toda la Nación Catalana, con el Decreto de Nueva Planta de 1716 Felipe-V-de-Castilla-y-Felip-IV-de-Aragón:

A) abolió totalmente la insaculación. A resaltar que ya Felipe-IV-de-Castilla-y-Felip-III-de-Aragón había intentado tergiversar y controlar la insaculación de manera menos brutal: el 3 de enero de 1653 ordenó que sólo podían ser insaculadas aquellas personas que recibiesen su visto bueno, por lo que únicamente saldrían elegidos individuos fieles a su corona. Pero resultó que, a pesar de este filtro previamente efectuado, muchas de las personas que resultaban elegidas por esta insaculación censurada, una vez ocupado el cargo, también se convertían en portavoces de la sociedad catalana y defendían sus reivindicaciones y denunciaban los agravios;

y B) instauró el cualitativamente distinto método castellano de designación de cargos: a dedo por el Rey, y de por vida mientras el propio Rey (o su sucesor) no lo destituyese o relevase poniendo a otro igualmente designado a dedo. Y el titular del cargo así regiamente designado, a su vez escogía también a dedo, y asimismo por tiempo indefinido, a sus colaboradores y subordinados. Parece claro que este método castellano impuesto por Felipe-V-de-Castilla-y-Felip-IV-de-Aragón (y mantenido por sus sucesores) facilita –y en realidad implanta, genera y potencia- la corrupción. Luego que, como reza el título, a los catalanes TAMBIÉN LA CORRUPCIÓN NOS LA IMPUSO EN 1714 EL REINO DE CASTILLA, no es una exageración sino una simple constatación.

Puede afirmarse que desde 1714 la corrupción ha sido para el Estado Español una forma institucional de controlar Cataluña pues se ha inducido la corrupción a fin de tener cogidos por los... dosieres a quienes usufructuaban en Cataluña las migajas de poder que caían de las poltronas de la p-cM como fruto de la perpetuación de la victoria de 1714 y de la consecuente ocupación militar y de todo tipo. No es de extrañar que autores como Joaquim Albareda señalen que “*después de la Guerra de Sucesión la corrupción se extendió como nunca se había visto*”. De hecho, el *Memorial de Greuges* de 1760 entregado a Carlos III lamenta que los cargos públicos que antes se elegían por insaculación y por un año, después de 1714 fuesen designados por decisión real y con carácter vitalicio. Aquí sigue existiendo el factor individual ya que, de alguna manera, queda la opción de ejercer o no la corrupción desde un cargo público, pero es mucho más difícil resistir a las presiones establecidas que empujan a la corrupción nacional rutinaria. En 1714, el Estado-Español-construido-como-extensión-del-Reino-de-Castilla-destruyendo-los-demás-reinos-que-existían-en-Hispania pasó a ser intrínsecamente corruptor... y así se ha mantenido, se mantiene e inevitablemente se mantendrá... mientras exista.

La cosa parece especialmente clara en “la España de las Autonomías”. En particular, y para abordar un caso candente, es casi imposible que “los cuerpos y fuerzas de seguridad del Estado Español” no tuviesen un “dossier Pujol” desde antes de que el (ahora denostado pero que era “ejemplo de político catalán” nombrado en 1984 “Hombre del año” por el diario ABC de Madrid) Molt Honorable ganase las primeras elecciones en 1980. E igualmente improbable que cada vez que había un conflicto entre Madrid y Barcelona, no sucediese que Jordi Pujol viajase a Madrid (*of course!*) y en castellano (doble *of course!*) expusiese sus argumentos hasta que el representante de turno de la p-cM depositaba sobre la mesa de la Moncloa un “dossier familia Pujol” y le preguntaba sonriendo “Muy Honorable Presidente Pujol, ¿verdad que pronto vamos a ponernos de acuerdo?”.

Y también parece claro que sólo cuando Jordi Pujol declaró que la etapa autonomista se había demostrado estéril y estaba agotada, y que la única vía que queda para Cataluña es la independencia, el “dossier Pujol arma de presión” se transformó en el “dossier Pujol arma de destrucción”... por cierto, muy poco eficiente para frenar la movilización popular pro-independencia. Muchos son los que consideran que cuantos más “dosieres corrupción catalana” salgan ahora a la luz, más limpia y fuerte será la Cataluña restituida como país independiente. Y algunos incluso nos alegramos de que la sucia actuación de la p-cM (que probablemente desconoce “insaculación”) contribuya a debilitar la parasitaria-sub-camarilla-de-Barcelona (p-scB, que probablemente no desconoce “insaculación” pero sí la silencia).

Pero a pesar de 300 años de invasión, presión y represión corruptora del Estado Español tras destruir el sistema anticorrupción denominado “insaculación”, es falsa la imagen que muchos medios llamados de comunicación transmiten según la cual el nivel de corrupción en Cataluña (y sobre todo entre quienes quieren la independencia) sea igual o incluso mayor al que impera en la p-cM y en “otras Comunidades”. Tres ejemplos ilustrativos: ---el economista Xavier Sala i Martín argumenta que 1) si en todas partes se es igualmente ladrón, y 2) si los ladrones lo son en proporción a la oportunidad de obtener un posible botín, puesto que Catalunya tiene el 16% de la población del Estado Español y produce el 19,8% de su PIB, lo lógico sería que Cataluña tuviese entre el 16 y el 19,8 por ciento de casos de corrupción, pero en realidad en noviembre del 2014 había abiertas en Cataluña 128 causas que representan “sólo” (y demasiadas son, de todas formas) el 7,5% del total de 1.700 causas abiertas en todo el Estado Español.

---la web <http://www.elindultometro.es> cifra en 10.350 los indultos totales otorgados por el Estado Español entre 1996 y 2013. De ellos, 1.191 son de Cataluña, lo que representa el 11%.

---el estudio “¿Cómo se distribuye la corrupción política en España?” hecho por el Cercle Català de Negocis (CCN, http://www.cncat.cat/wp-content/uploads/2014/09/CCN_Com-es-distribueix-la-corrupció-política-a-Espanya.pdf) indica que Cataluña tiene cinco casos de corrupción por millón de habitantes mientras que el promedio para todo el Estado Español es 14 (el mayor índice corresponde a Baleares con 31, y el de la Comunidad de Madrid es 7), y que Catalunya concentra “sólo” (y, de nuevo, demasiado es, de todas formas) el 2% del importe defraudado en los casos de corrupción más importantes.

No sé si en este comparativamente menor grado de corrupción en Cataluña interviene una cierta subyacente memoria histórica colectiva de la insaculación, aunque me gustaría que así fuese.

Lo que sí sé es que me encantaría que la INSACULACIÓN fuese repuesta como fuente de cualificación, honradez y transparencia de los responsables, en todos los ámbitos, de la Cataluña independiente.

MASSA CORRUPCIÓ A CATALUNYA, PERÒ A L'“ESTADO ESPAÑOL” N'HI HA MÉS DE TRES VEGADES MÉS

Hi ha tres webs diferents (no son catalanes ni catalanistes) que recullen casos comprovats de corrupció a tot l'estat espanyol:

A) http://wiki.15m.cc/wiki/Lista_de_políticos_condenados

Aquí es pot comprovar que els casos en partits catalans que sumen el 70% dels vots a Catalunya, només són el 4,6% dels casos a nivell estatal enlloc de l'11,2% que li correspondria per aquest 70% del 16% de la població de l'estat.

B) http://wiki.nolessvotes.org/wiki/Corrupt%C3%B3dromo#Otros_mapas

Hi ha l'apartat de “Casos más importantes” on hi ha 47 casos dels quals 4 són a Catalunya (entre tots els partits). Això és el 8,5% del total (Catalunya té el 16% d'habitants).

A la llista total de casos “a nivel local o regional”, hi ha una llista de 314 casos, dels quals 8 són a Catalunya. Només el 2,55%

C) <http://goo.gl/maps/0gHF>

A aquest mapa hi ha annexa una llista amb 306 casos, dels quals 18 són a Catalunya, el 5,9%. Si comptem casos per milió d'habitants, tindrem que per cada cas a Catalunya hi ha 3,11 casos a l'“Estado Español”.

Com a conclusió és que Catalunya s'ha impregnat de l'ADN corrupte de l'Estat, però no ha quallat tant, ja que l'índex de corrupció és 3 vegades inferior que a l'estat. Si ens poguéssim fer les lleis, seriem menys tolerants amb la corrupció.

Però la percepció és molt diferent ja que els mitjans de l'Estat i la majoria de mitjans de Catalunya s'acarnissen molt més en els casos catalans. Fixeu-vos també que els casos que surten ara a Catalunya són de fa anys o dècades. Cas ITV: 4 anys. Cas Clotilde: 6 anys. Cas Palau: 8 anys. Cas Adigsa: 10 anys. Cas Pujol: 25 anys.

Una infografia del Cercle Català de Negocis, facilita una visió ràpida:

http://www.ccncat.cat/wp-content/uploads/2014/09/CCN-infografia_completa.pdf

NOTA afegida per En Lluís Botinas el dia 150901: La meua explicació al fet que a Catalunya hi hagi menys corrupció és la pràctica que hi va haver-hi durant temps (¿tres segles? A precisar) i fins 1714 d'escollir molts dels càrrecs (a precisar també en quins àmbits i en quina extensió) mitjançant el procediment anomenat **INSACULACIÓ**. Vegeu <https://lagotacatalana.wordpress.com/las-primera-gotas/gota-3/> Agraeixo l'enviament de qualsevol informació, documentació, crítica, etc., complementària a **Lluís Botinas** <lagotacatalana@gmail.com>

PREGUNTA ALS QUE MANEN A MADRID I ALS QUE VOLEN MANAR-HI, I TAMBÉ ALS SEUS REPRESENTANTS I ALIATS AQUÍ:

PER QUÈ NO CELEBREN L'11 DE SETEMBRE?

Convido a formular aquesta pregunta públicament, i per tots els canals, als actuals i als potencials detentors de poder en “el Reino de España”. Caldria aprofitar que aquests dies estan a prop degut al seu desembarcament amb motiu de les eleccions “autonòmiques”. Lògicament, també cal formular la mateixa pregunta als seus representants, partidaris del “NO”. I igualment als seus aliats, partidaris del “Dret a decidir? Sí, està clar, no faltaria més, i a més volem que sigui EN TOT!!! Però no ara i no NOMÉS EN AIXÒ sinó... després... ja veurem... no se sap quan. Però, tranquils, que si Déu... i Pedro i Pablo volen... i fent una reforma de la “Constitución del 78”... i en “un referèndum pactado con el Estado Español”... més endavant, sí, aleshores ja decidirem. Resumint: Dret a decidir, sí... però, ves per on, ara... ¡NO!”.

Justificació de la pregunta: Després de quatre anys consecutius de manifestacions massives a Barcelona per la Diada de l'11 de setembre, gairebé tots “los ciudadanos del Estado Español” saben que Catalunya commemora la derrota el 1714 del seu exèrcit i dels seus gremis armats. I gairebé tots els catalans sabem per qui vam ser vençuts, i que, com a conseqüència, Catalunya va desaparèixer dels mapes.

Si nosaltres vam perdre és perquè d'altres van guanyar. Qui?

Si els vencedors celebressin públicament i oberta la seva victòria, tots els “ciudadanos españoles” sabrien que les tropes castellanes, aliades amb les franceses, van vèncer després d'un setge de Barcelona que va durar ni més ni menys que 414 dies.

“Las autoridades españolas” celebren cada any el 12 d'octubre (1492) malgrat que no conserven cap territori dels usurpats i relacionats amb aquesta data, i en canvi silencien totalment un 11 de setembre (1714) del qual arrenca la seva actual situació privilegiada.

Si cada any “el gobierno de Madrid/Estado-Español” celebrés oficialment arreu la victòria de l'11 de setembre, tothom entendria que el que els catalans volem és senzillament recuperar la nostra llibertat 301 anys després que ens fos arrabassada. I facilitaria que molts no-catalans donessin suport o respectessin el nostre actual procés a la independència, mitjà imprescindible per a recuperar la llibertat.

Explica això el mutisme de l'“Estado Español”?

Barcelona, 22-9-2015

Lluís Botinas lagotacatalana@gmail.com

<https://lagotacatalana.wordpress.com/>

RECUPERAR LA LLIBERTAT

REORIENTAR EL PROCÉS PER A REFORÇAR-LO I GUANYAR (a dins, entre els “estadoespanyoles” o no-catalans, i a fora, internacionalment) I PER A NO PASSAR DEL GENOCIDI AL SUÏCIDI

ESQUEMA (desenvolupat a continuació en una pàgina i mitja... i a ampliar en un llibret)

A) PREVIS

B) Posar en el centre: RECUPERAR LA NOSTRE LLIBERTAT

C) Punts clau: RECOBRAR LLIBERTAT – BLOQUEJAR GENOCIDI – EVITAR SUÏCIDI

D) Aquesta ORIENTACIÓ permet:

D-1) respondre contundentment: els dos temes claus d'atac contra el procés, les dues acusacions més importants contra l'Artur Mas, i una trampa per a tots els catalans

D-2) restablir la continuïtat de la nostre Història

D-3) detectar i acabar amb les conseqüències de 301 anys de Síndrome d'Estocolm o de no ser lliures

D-4) comprendre que la Constitució de Catalunya, DE NOU Estat d'Europa, no pot ser Dret Castellà escrit en català (a més, en un català cada cop més dialecte del castellà: lèxic, estructura de les frases, dites)

i D-5) construir una SOCIETAT (no només Catalana, que ja és un canvi qualitatiu sinó) EN LA QUE PAGUI LA PENA VIURE-HI implica molts més canvis qualitatius (alguns, ràpids i gratuïts).

E) EPÍLEG

* * *

A) PREVIS: 1) Cal tenir clar que estem on estem perquè l'“Estado Español” no pot moure tancs ni avions (per tant, no poden executar allò de “Hay que bombardear Barcelona cada 50 años” –en realitat, menys-); i 2) Em mou la veritat, la recerca de la veritat, l'aproximació a la veritat al màxim possible, i això en tots els camps. Per tant, també en tot el relacionat amb Catalunya i amb el seu actual procés.

B) Posar en el centre: RECUPERAR LA NOSTRE LLIBERTAT

Parlar (casi) únicament d'INDEPENDÈNCIA provoca una confusió de gravíssimes conseqüències: dona a entendre que “Cuatro provincias españolas, descontentas por el trato fiscal recibido, quieren marcharse rompiendo su Estado matriz: el democrático y antiquísimo Reino de España”. Però no som uns iguals de sempre que ara se'n van, sinó uns diferents fins 1714 que volem recuperar la llibertat. Això deixa clar que no és només una qüestió política ni, encara menys, econòmica, sinó vital i de dignitat: volem ser el que som: **un poble qualitativament diferent** al castellà... si encara ens en recordem, després de 301 anys de sotmetiment! És il·lustratiu imaginar-se què li passaria a un castellà que de sobte visqués 12 hores com vivim els catalans avui: o embogiria o es suïcidava o començaria a matar o, el mínim-mínim-mínim, seria independentista.

C) Punts clau: RECOBRAR LLIBERTAT–BLOQUEJAR GENOCIDI–EVITAR SUÏCIDI

ARA **NO** SOM LLIURES (en contra del que Artur Mas i d'altres van dir en campanya) i malgrat que quasi tothom ho faci veure cada dia. Els catalans vam ser el poble MÉS LLIURE durant cinc o més segles, i **VOLEM RECUPERAR LA LLIBERTAT** que ens va ser arrabassada fa 301 anys. La pregunta decisiva a fer arreu per a que tothom entengui de què va la cosa: **“Els que manen a Madrid/Estado-Español: PER QUÈ NO CELEBREN L'11 DE SETEMBRE?”**. El “Reino de Castilla” (amb l'imprescindible ajut del de França) va destruir l'Estat Català el 1714 i amb això va començar a construir l'“Estado Español” mitjançant un **GENOCIDI** contra la Nació Catalana que no ha aconseguit el nostre EXTERMINI (genocidi preparat des d'un segle o més abans, i que avui també amaga casi tothom). Cal tenir clar que l'“ESTADO ESPAÑOL” **ÉS DOS COPS IL·LEGAL DE NAIXEMENT**: perquè destrueix la Monarquia composta de 1479-1714, i perquè es basa en “el derecho de conquista”. Corol·laris: l'“ESTADO ESPAÑOL” **ÉS IRREFORMABLE i NO SAP QUÈ ÉS PIETAT**. Però caldrà impedir que evitar el genocidi castellà no porti al nostre propi **SUÏCIDI**: que el nou Govern Català reforci la forma de vida destructiva que fa que, p. ex., ja siguem el poble més estèril.

D) Aquesta ORIENTACIÓ permet:

D.1.-respondre contundentment: els dos temes claus d'atac contra

A) el procés: 'CATALUÑA NUNCA FUE' i 'MARCHARSE ROMPIENDO SIGLOS DE UNIÓN'

A.1) Si "Cataluña nunca existió como entidad política independiente", per què ens van haver de vèncer militarment i imposar una repressió brutal? I això **NO** dins de la "Guerra de Sucesión" sinó **DESPRÉS**, en la **Guerra dels Catalans** per conservar la llibertat. Si vam ser els darrers en caure és perquè érem els més forts.

A.2) Nosaltres no marxem ni ens separem ni ens en anem, sinó que continuem on érem; els que se'n tenen que anar són els que van ocupar-nos. I la "unión entre el Estado Español y Cataluña" és la unió que hi ha entre un penyal que cau i el pagès que esclafa, i estem encara "juntos" com junts estan els presoners i els guardians que els mantenen presos. I que qui vulgui continuar sent opressor i tenir-nos sotmesos, que ho digui obertament (però res de "todos libres e iguales"); i que quedi clar quan parlen en castellà (al Parlament, per ex.) que actuen com a vencedors que apliquen la seva força genocida i reforcen la por que ens han infós.

B) també els dos temes claus d'atac contra Artur Mas: CORRUPCIÓ i RETALLADES

B.1.-CORRUPCIÓ: el "Reino de Castilla" la va introduir el 1714 ja que A CATALUNYA NO HI HAVIA CORRUPCIÓ SOCIAL perquè la insaculació n'era un antídoto (per això és el 129è!!!). La corrupció social és la forma de govern del "Estado Español" des de 1714, com ja ho era del "Reino de Castilla" i assimilats.

B.2.-RETALLADES: imposades per l'espoli fiscal. Insistir: cada dia surt un AVE amb 21 a 42 milions €.

C) i una trampa per tots els catalans: "EL RESPETO A LA LEGISLACIÓN VIGENTE, en especial a la Constitución de 1978 que estableció el mejor periodo de libertad y el mayor autogobierno que Cataluña nunca ha conocido". En realitat, "la legislación del Reino de España" no és legal a Catalunya. A més de perquè l'"Estado Español" és doblement il·legal, perquè la Constitució de 1978 és il·legal en sí mateixa ja que "Els contractes signats sota amenaça o coacció (((en aquest cas, sobretot militar))) són viciats d'origen i nuls de ple dret ". Però encara hi ha una raó qualitativa més: a Catalunya només són legals les lleis aprovades per les Corts Catalanes; per tant, només és legal el Dret Català i no cap dret d'una potència enemiga invasora.

D.2.- restablir la continuïtat de la nostre Història: és un greu error formular "Catalunya **nou** estat d'Europa" enlloc de "Catalunya **DE** nou estat d'Europa" ja que vam ser el primer i el més poderós durant segles.

D.3.- detectar i acabar amb les conseqüències de 301 anys de Síndrome d'Estocolm o de no ser lliures

3.1.- conèixer i recuperar no només la nostre vertadera Història sinó **ELS CONTINGUTS PROPIS DEL PRINCIPAT DE CATALUNYA I DE LA NACIÓ CATALANA**.

3.2.- El **Dret Català** i les **nostres Formes de Govern** (tan a nosaltres mateixos com a les nombroses nacions de l'Imperi Universal Català, el primer imperi mundial europeu) eren **qualitativament diferents** dels castellans.

D.4.- comprendre que la Constitució de Catalunya DE NOU Estat d'Europa no pot ser Dret Castellà escrit en català (com són les actuals propostes) sinó la **DEVOLUCIÓ** de les **Constitucions Catalanes aprovades a les Corts de 1706... actualitzades en els punts i aspectes que calgui** (com feia cada generació). I amb una **Introducció** on s'expliqui que les **Constitucions Catalanes es basen en, i defensen, la concatenació VIDA-LLIBERTAT-VERITAT-PLURALITAT-DIFERÈNCIA-PACTE/CONSENS**

D.5.- construir una SOCIETAT (no només Catalana, que ja és un canvi qualitatiu, sinó) **EN LA QUE PAGUI LA PENA VIURE implica molts més canvis qualitius** (no seguir la inèrcia destructiva actual) ---és qualitativament buit això de "Una Catalunya millor" o "Una Catalunya més lliure, més neta, més justa". ---si no abordem profundament **A QUINA SOCIETAT VIURE?**, els nous Governos de Catalunya **acabaran amb els catalans** en dues generacions (quan els castellans no han aconseguit fer-ho en 12 generacions). ---són **SILENCIATS (i sovint perseguits) molts recursos gratuïts o barats que millorarien ràpidament la vida-i-salut de la població**, i en canvi, es promociona una forma de vida que és font de malaltia i de mala mort (de fet, cada dia s'està torturant a molts catalans en els hospitals i en altres espais de la vida "normal"). Ho reflectiria completar **INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS amb EXCLUSIVAMENT OFICIALISTES, I PERSECUTOR DE QUAALSEVOL ALTRES ESTUDIS... PER CATALANS QUE SIGUIN!**

E) EPÍLEG: Quina sort per Artur Mas que sigui **CAÇA MAJOR!** Jo (i d'altres) només soc (som) **Caça Menor...** i pot ser que Artur Mas estigui entre els caçadors. En tot cas, impulso incondicionalment la llibertat/independència de Catalunya. Però cal preparar ara **com gestionar els enfrontaments post-independència**.

LA GOTA CATALANA

Una raó qualitativa més per a la Independència de Catalunya

L'Espanya castellana o, millor, l'Espanya madrilenya o, encara millor, l'Espanya de la endogàmica camarilla politico-funcionarial-usurero-jurídico-militar-eclesiàstica de Madrid, es va constituir usurpant en tots els àmbits els fets realitzats per la Nació Catalana durant segles (set? vuit? més?).

Al costat de la Inquisició es va anar construint un gran aparell de traducció, censura, pressió, falsificació de fets i de personatges i famílies, edicions fictícies fetes per a escriure "la Història", retoc de pintures i de mapes, apropiació de símbols i banderes, tortura, etc., que es va anar aplicant a les obres, autors i fets del moment (la primera llei de censura detectada és de 1502), cap endavant i també cap endarrere (la primera obra que s'ha trobat ja traduïda del català al castellà és "El cantar del Mio Cid", "Mio Cid" per cert nat a València i per res a Burgos) i a tots els àmbits (polític, militar, nàutic, científic, intel·lectual, artístic, espiritual,...).

Gràcies al **Institut Nova Historia** (www.inh.cat) i a l'equip agrupat entorn al filòleg **Jordi Bilbeny** (i als esforços d'altres centres i investigadors des de fa dècades), s'està concretant la resposta a la perplexitat que, tant a texts de fa segles com a texts de fa pocs anys, manifesten alguns autors castellans en termes d'aquest tipus: "Sorprende cómo en poco tiempo el Reino más pobre de Europa se convirtió en una potencia mundial admirada en el orbe entero". La resposta que està sortint a la llum és que en aquell "poco tiempo", "el Reino más pobre de Europa" es va apropiari de l'imperi que havia anat construint pas a pas la Nació Catalana durant segles, i en el que, efectivament, no es ponía el sol...

L'associació **Plural-21** (www.plural-21.org) ha organitzat pels investigadors de l'INH quatre **Cicles** sobre aquest enorme procés de falsificació de la Història, i d'usurpació de l'obra, de la Nació Catalana. El **I Cicle** (17 febrer a 24 març 2011) va constar de sis conferències d'en **Jordi Bilbeny** sobre "**Història i censura**" (hi ha un DVD). El **II Cicle** (22 setembre a 22 desembre 2011) va abordar en 14 conferències aspectes diferents que demostren "**La conquesta catalana d'Amèrica**". El **III Cicle** (4 octubre de 2012 a 21 març 2013), de 24 conferències (estàn penjades al Web de Plural-21), va començar a donar la "**Panoràmica d'una falsificació de segles, en els cinc continents i en tots els àmbits**". I el **IV Cicle** (6 febrer a 27 març 2014) va ser una **Panoràmica-II** que va ampliar amb 8 conferències (Web Plural-21) el conjunt d'"**ELEMENTS PER A UNA VERITABLE HISTÒRIA DE LA NACIÓ CATALANA**". P. ex.:

*"**Erasmus de Rotterdam**" era Ferran Colom, fill de Cristòfor Colom amb la seva segona muller, la princesa Felipa de Coïmbra

*L'escut d'armes de "**Leonardo da Vinci**" eren tres pals vermells sobre groc, i al fons del retrat de "La Gioconda" hi ha les muntanyes de Montserrat i a l'esquerra els meandres del riu Llobregat

*"**Santa Teresa de Jesús**" era una Cardona, i va ser 41 anys la priora del Monestir de Pedralbes

*L' "**Emperador Carlos V**" va viure i morir al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra, a Badalona

*Aproximadament un 80% de la literatura del "**Siglo de Oro**" està traduïda del català, començant per "**El Quijote**"; i cal tenir present que **Tirant lo Blanc** va ser un "Clásico castellano" durant 362 anys:

des del 1511 en que es publicà en castellà fins trobar-se el primer original en català a Itàlia el 1873

*Etc., etc., etc.

Davant dels que en prou feines s'atreveixen a reconèixer que "**Cristóbal Colón**" era català, està sortint a la llum la coherència intrínseca que exigeix que la falsificació d'un personatge d'aquesta importància històrica **forçosament té que** anar acompanyada de la tergiversació de tot el seu entorn, i que l'apropriació d'una empresa tan influent com "**el descubrimiento de América**" **té que** formar part d'una usurpació moltíssim més gran. I aleshores resulta històricament lògic que durant 200 o més anys, "**España**" era la Nació Catalana, i "**el español**" (per cert, per què no "español?") era el català. I que ni la **ñ** és castellana, doncs hi ha documents catalans en que nn s'abrevia posant una titlla sobre una n.

Ajuda això a comprendre la visceral "incomprensió" de la "camarilla-de-Madrid" cap a Catalunya?

Qui vulgui aprofundir, trobarà articles, llibres, DVDs,... a www.inh.cat, www.plural-21.org, etc.

DIADA DE CATALUNYA

Barcelona, 11 de Setembre de 2014

4 de juliol de 1776

Declaració d'Independència dels EUA

01 juliol 2014

Miquel Manubens

A continuació, el text de la Declaració d'Independència dels Estats Units d'Amèrica. Només hem canviat Gran Bretanya per Espanya, Amèrica per Catalunya, i colònies per províncies. Es un text del 4 de juliol de 1776, però es bastant actual en el nostre cas.

Quan en el curs dels esdeveniments humans es fa necessari per a un poble dissoldre els vincles que l'han lligat a un altre i prendre entre les nacions de la terra el lloc separat i igual que les lleis de la naturalesa i el Déu d'aquesta naturalesa li donen dret, un just respecte al judici de la humanitat exigeix que es declarin les causes que l'impulsen a la separació.

Sostenim com a evidents aquestes veritats: que tots els homes són creats iguals; que són dotats pel seu Creador de **CERTS DRETS INALIENABLES; QUE ENTRE AQUESTS DRETS HI HA EL DRET A LA VIDA, A LA LLIBERTAT I A LA RECERCA DE LA FELICITAT**; que per garantir aquests drets s'institueixen entre els homes els governs, els

quals obtenen els seus poders legítims del consentiment dels governats; que **quan s'esdevingui que una forma de govern es faci destructora d'aquests principis, el poble té dret a reformar-la o abolir-la i instituir un nou govern que es fonamenti en els esmentats principis, tot organitzant els seus poders de la forma que segons el seu judici ofereixi les més grans possibilitats d'aconseguir la seva seguretat i felicitat.**

La prudència, és clar, aconsellarà que no es canviï per motius lleus i transitoris governs establerts d'antic; i, en efecte, l'experiència ha demostrat que la humanitat està més disposada a patir, mentre els mals siguin tolerables, que a fer justícia abolint les formes a que està acostumada. Però **quan una llarga sèrie d'abusos i usurpacions, dirigida invariablement al mateix objectiu, demostra el disseny de sotmetre al poble a un despotisme absolut, és el seu dret, és el seu deure, derrocar aquest govern i establir nous resguards per la seva futura seguretat.**

Tal ha estat el sofriment d'aquestes "*provincies*"; tal és ara la necessitat que les obliga a reformar el seu anterior sistema de govern. La història de l'actual Regne d'*Espanya* és una història de repetits greuges i usurpacions, encaminats tots ells cap a l'establiment d'una tirania absoluta sobre aquestes "*provincies*". Per provar això, sotmetem els fets al judici d'un món imparcial.

(...)

En cada etapa d'aquestes opressions, **hem demanat justícia en els termes més humils: a les nostres repetides peticions se'ns ha contestat només amb repetits greuges.** Un Príncep, el caràcter del qual, queda assenyalat en cadascun dels actes que defineixen a un tirà, no és digne de ser el governant d'un poble lliure.

Tampoc hem deixat de dirigir-nos als nostres germans *espanyols*. Els hem previngut de temps en temps, de les temptatives del seu poder legislatiu per englobar-nos en una jurisdicció injustificable. Els hem recordat les circumstàncies de la nostra nacionalitat i raure on som. Hem apel·lat al seu innat sentit de justícia i magnanimitat, i els hem conjurat, pels vincles del nostre parentesc a repudiar aquestes usurpacions, les quals interrompren inevitablement les nostres relacions i correspondència. També ells han estat sords a la veu de la justícia i de la consanguinitat.

Hem, doncs, de convenir en la necessitat que estableix la nostra separació i considerar-los, com considerem les altres col·lectivitats humanes: enemics en la guerra i amics en la pau.

Per tant, els Representants dels Estats Units de *Catalunya*, convocats en Corts Generals, apel·lant al Jutge Suprem del món per la rectitud de les nostres intencions, en nom i per la l'autoritat del bon poble d'aquestes abans "*provincies*", solemnement fem públic i declarem: Que aquestes Nacions Unides, són, i han de ser per dret, Estats Lliures i Independents; que queden lliures de tota lleialtat a la Corona *Espanyola*, i que tota vinculació política entre elles i l'Estat d'*Espanya* queda i ha de quedar totalment dissolta; i que, com Estats Lliures o Independents, tenen ple dret per fer la guerra, concertar la pau, concertar aliances, establir el comerç i efectuar els actes i providències a que tenen dret els Estats Independents.

I en suport d'aquesta Declaració, amb absoluta confiança en al protecció de la Divina Providència, hi invertim la nostra vida, la nostra hisenda i el nostre sagrat honor.

Les Constitucions catalanes

«I si en comptes de redactar una constitució recuperem i actualitzem la tradició constitucional catalana suprimida el 1714?»

[Germà Capdevila](#) | 27/10/2015 a les 00:00h

De la jornada històrica d'ahir, amb la posada en marxa del nou Parlament, hi ha un detall que em va cridar especialment l'atenció. Va ser aquell moment en què la nova presidenta Forcadell va aixecar la reproducció de la portada de la compilació de les Constitucions catalanes del segle XVI. Un fet d'un alt poder simbòlic, que recorda que som un país amb una voluntat de ser que es remunta a molts segles enrere, amb un ordenament jurídic propi que es va anar desenvolupant des de les Assemblees de Pau i Treva al segle XI i es va veure estroncat a partir del decret de Nova Planta.

L'oportunitat de fer un país nou ens obliga a fer un esforç per evitar errors propis i aliens del passat. Potser no seria una mala opció abandonar la idea de redactar una constitució rígida que repliqui el patró espanyol, que d'antuvi ens sembla el més natural (una Carta Magna com a Espanya, França o Itàlia), i recuperar la tradició jurídica catalana de les Constitucions, més semblant al model britànic, sense una constitució única codificada, però amb un conjunt de normes de rang superior –les Constitucions– que són flexibles i es van adaptant i modificant amb l'evolució de la societat.

De fet, és el que els catalans hem fet sempre fins a la conquesta borbònica, que va esborrar l'ordenament jurídic propi per imposar un de nou de matriu castellana. L'any 2005, l'enyorat Francesc Ferrer i Gironès escrivia que "no endebades els catalans varen ser els primer d'Europa a organitzar la Pau i Treva per mantenir la seguretat, els primers europeus a tenir Parlament (abans que el de Westminster); els catalans, segons tots els autors, són els primers a aportar a la civilització europea la llibertat, els catalans són els primers d'Europa a organitzar un sindicat de pagesos, els catalans mai no van tenir un rei absolut, era un príncep paccionat, la nissaga catalana no era hereditària, etc. Tots aquests principis s'incorporen a les Constitucions de Catalunya. I aquestes relacions de poder entre la "sobirania" i els "ciutadans" tan vàlides eren al segle XVIII com ara, atès que el concepte de llibertat no ha variat gens, quan es tracta de valorar les relacions entre el "poder" i el "ciudadà".

A més a més, la recuperació i actualització de les Constitucions catalanes oferiria un missatge molt potent al món. Establiríem una relació de continuïtat amb l'Estat català suprimit el 1714 i recuperaríem unes normes fonamentals gairebé mil·lenàries (algunes de ben vigents, com les que estableixen del dret de reparació o la sobirania de la llei), que demostrarien que l'autogovern i la sobirania de Catalunya no són un caprici producte de la crisi o del maltractament fiscal o cultural, sinó un dret inalienable amb arrels que s'endinsen en la història mateixa d'Europa.

Manipular un salmó en circumstàncies sospitoses

«Les Constitucions Catalanes haurien de recuperar-se en una Catalunya independent, per mostrar al món una tradició política i jurídica secular anterior fins i tot a la britànica»

[Germà Capdevila](#) | 17/12/2015

A la Gran Bretanya és il·legal "manipular un salmó en circumstàncies sospitoses", segons estableix textualment una llei. L'ordenament jurídic britànic és una acumulació voluminosa de més de set segles ininterromputs, a partir de la carta magna signada a contracor pel rei Joan sense Terra.

Per això existeix una comissió oficial, l'única missió de la qual és examinar la legislació per depurar i eliminar lleis que ja han perdut la seva utilitat. Una norma del segle XIV, per exemple, declara que tota balena o esturió trobat a les costes britànica automàticament passa a ser propietat de la Corona. El 2004, la reina va declinar fer-se amb un esturió capturat a la badia de Swansea, que va anar a parar al Museu d'Història Natural. Altres lleis curioses declaren il·legal parar un taxi al carrer si hom té la pesta negra, o disparar un canó a menys de 300 metres d'una casa habitada. També és delictes muntar un cavall en estat d'ebrietat i des de 1313 és punible entrar al Parlament amb armadura.

Catalunya pot exhibir una tradició jurídica i legislativa fins i tot més antiga que la britànica, a partir de les normes emanades de les Assemblees de Pau i Treva i el sistema paccionat que se'n va derivar, amb l'avantatge addicional que aquí les lleis es compilaven en Constitucions ben ordenades. Igual que en el cas britànic, hi ha Constitucions Catalanes que ja no tindria sentit aplicar, però alhora hi ha lleis fonamentals que la futura República Catalana hauria de recuperar per mostrar al món que la nostra vocació democràtica és de les més antigues i arrelades del continent.

"Si d'aquí en avant, per algun empleiat publich fos fet dany ó perjudici á quelcun ciutadà de Catalunya serà immediatament reparat" ordena una llei emanada de les Corts celebrades a Montsó el 1289. La propietat privada quedava protegida a Catalunya per les Corts de Barcelona de 1283: *"Ni el Rei ni els seus Oficials poden despullar á algú de quelcuna cosa que posseeixi sense coneixement de causa i ferma sentència donada"*. Moltes dècades abans de la Carta Magna anglesa, les Assemblees de Pau i Treva havien establert que "la llar catalana és inviolable".

Fóra bo que el sistema jurídic de la nova República restablís la vigència de les Constitucions Catalanes, truncades per la conquesta borbònica. Demostraríem al món que no som un país nou, sinó que tornem a ocupar el lloc que ens correspon entre les nacions europees. Com en el cas britànic, ja establiríem una comissió per depurar les Constitucions que ja ho són aplicables, però exhibiríem amb orgull un sistema legal mil·lenari.

COMENTARIS

Benvinguda la reivindicació

Anònim, 17/12/2015 a les 01:15

Totalment d'acord, i és que tres segles d'esclavatge ens han fet molt de mal i molt d'autoodi, cada cop que reivindico, això mateix, em surten amb tota mena de desqualificacions i de ser un essencialista il·luminat i que tot allò ja és història i que no podem anar amb constitucions antigues.

Però en veritat penso que és la millor manera per fer entendre (i ho saben) a nivell internacional, que nosaltres no som res de nou, que restablím un país que va ser ocupat (i per tant som colònia) i a més això ens donaria un avantatge a l'hora de negociar passius i actius amb l'estat espanyol, si no ens trobarem que haurem de pagar per coses que eren nostres i ara son de titularitat estatal, però que van ser apropiades i espoliades i no pas comprades.

Amb l'avantatge que no quedaríem encotillats en unes constitucions (que ja veurem com sortiran) que les mostres que circulen, semblen més fetes per agradar als demés que pensant en nosaltres, com si anisem demanat si podem ser lliures, en lloc de ser unes constitucions que ens refermin, tal com eren les antigues, que a més de marcar el corpus jurídic, marcava la nostra voluntat de ser.

Molt be, ja va sent hora que des de els mitjans, és faci per obrir aquest debat

Totalment d'acord!

Oriol de Mollerussa, 17/12/2015 a les 07:37

Ho subscric al cent per cent.

així es: Consulteu Constituïnt.cat

Anònim, 17/12/2015 a les 08:08

La nova constitució catalana arriba

Visca la República!

Recolzo la proposta

Anònim, 17/12/2015 a les 08:23

Recolzo totalment la proposta. De fet, no aprofitar aquest trumfo seria de rucs.

Només una cosa.

Pere sense por, 17/12/2015 a les 09:55

V I S C A C A T A L U N Y A L L I U R E !!!

Ara i sempre!

M'hi apunto

Anònim, 17/12/2015 a les 11:57

Una Constitució arrelada a les nostres tradicions, adequada al nostre temps. Fem-la ja amb una llei electoral que la possibiliti i la faci popular a la gent, per damunt dels actuals partits, doncs si deixem a ells com a àrbits, no la farem i si la fem la farem traïnt la nostra tradició

Exacte

Miquel Soler, 17/12/2015 a les 12:01

Sí, senyor, totalment d'acord. Llàstima que tants segles sota domini castellà/espanyol han creat una sèrie de complexos estúpids. A banda d'això, hauria de ser clar per a tothom que primer cal proclamar la independència, abans de votar una proposta constitucional. No pots tenir una constitució sino ets un estat independent. I també hauria de quedar clar que una cosa és el referèndum d'independència i una altra molt diferent el referèndum per a aprovar -o no!- la proposta de constitució. Fusionar les dues coses és una estupidesa i una pressa de pèl. A més a més, per a aspirar al reconeixement internacional el que val és un referèndum d'independència. Que votem o no una constitució se'ls refot.

BEN D'ACORD

Carles V, 17/12/2015 a les 12:31

Magnífica proposta. 100% d'acord. No, 110% d'acord!

Reitero

Anònim, 17/12/2015 a les 12:39

Ja ho vaig dir en un altre article on comentaves això i ara t'ho repeteixo. Totalment d'acord.

No recordo si ja ho vaig dir però mantinc que la Constitució dels EUA va rebre aquest nom i no Carta Magna, com li correspondria per tradició anglosaxona, perquè els pares de la pàtria van prendre el nom de les Constitucions Catalanes, únic ordenament jurídic que rebia aquesta denominació en aquella època. Pensem, a més, que en el moment de la seva promulgació, 1789, feia tan sols 73 anys que havia sigut derogada la nostra.

No és constituïnt.cat

Josep de Capmany, 17/12/2015 a les 13:22

És CONSTITUCIO.CAT

Aplicar les Constitucions de 1714 ja que són vigents

Lluís Botinas, 17/12/2015 a les 15:49

ULL! Les Constitucions Catalanes NO han sigut mai derogades. El "Decreto de Nueva Planta" NO les va derogar (en contra del que també jo havia cregut fins fa poc). I a més, Felipe-V-de-Castilla va derogar el "Decreto de Nueva Planta" quan va signar el Tractat de Viena de 1725 a canvi que Carles renunciés definitivament a tota aspiració a la "Monarquía Hispánica". Coroleu i Pella ho expliquen molt bé a l'"Epílogo" de "*Los Fueros de Cataluña*" (<https://lagotacatalana.files.wordpress.com/2015/09/1878-epc3adlogo-de-los-fueros-de-cataluc3b1a-coroleu-i-pella-12pg.pdf>), genial reformulació moderna de les Constitucions Catalanes feta el 1878 on queda molt clara l'actualitat de les nostres Constitucions de 1714. Conclusió que poso a consideració: ja que les Constitucions Catalanes són vigents, cal aplicar-les. I APLICAR-LES DES D'ARA. Els projectes del jutge Santiago Vidal (a qui, en tot cas, cal defensar de la repressió de l'"Estado-Español") i d'altres són Dret Castellà escrit en català i, per tant, aprovar una Constitució d'aquest estil significaria un suïcidi nacional.

Tornar a les Constitucions de l'avior, no. La Constitució de l'Estat català independent, sí!

Blai, 17/12/2015 a les 17:50

Les Constitucions, les llibertats, els furs, els privilegis eren els noms de l'autonomia que ens quedà quan vam perdre la independència-sobirania el 1479. Però tan bon punt la recuperem, ja no caldran les Constitucions de la vellúria, car tindrem LA Constitució de l'Estat nacional català independent i republicà.

La independència és el fruit d'una secessió reeixida.

No a les terceres vies. No a la "devolució" confederadora, no a la interdependència, no als falsos estats, no a l'estat "lliure" (autònom), no a la sobirania "compartida" perquè fóra fiscalitzada i intervinguda.

Catalunya va ser un Estat independent fins el 10 de setembre de 1714. I volem RECUPERAR LA LLIBERTAT

Lluís Botinas, 18/12/2015 a les 11:55

No, Blai, em sembla que l'invent de l'"autonomia" és molt recent (a precisar). També jo em creia la pel·lícula que ens han explicat sobre els "Reyes Católicos". Cal anar recuperant l'autèntica història de la Nació Catalana.

El Principat de Catalunya va tenir dret, constitucions, formes de govern (insaculació, etc.), moneda, exèrcit, ambaixadors,..., propis fins l'11 de Setembre de 1714, i és decisiu saber que eren QUALITATIVAMENT diferents dels castellans. Un exemple: qui ja era Rei de Castella només era susceptible de ser acceptat com a candidat a ser Rei de Catalunya si prèviament jurava respectar i complir les Constitucions Catalanes; i cas de trencar aquest jurament, deixava de ser considerat Rei del Principat (com va passar amb Felipe-V-de-Castilla, que només va ser Felip-IV-de-Catalunya entre 1702 i 1705). Un altre exemple: a la dita "Guerra de Sucesión", els ambaixadors catalans pacten amb Anglaterra mentre els ambaixadors castellans pactaven amb França. I un altre exemple potser encara més important: el Dret Català era de baix cap a munt, dels costums de la gent cap a les Corts, mentre que el Dret Castellà era de dalt cap a baix, "del Rey al pueblo"; expressions del tipus "El Rey es la ley" o "¿Qué es ley? Lo que manda el Rey" eren ABSOLUTAMENT IMPENSABLES al Principat... i a tota la Nació Catalana.

Considero que les conclusions adequades són: 1) fins el 10 de setembre de 1714, el Principat de Catalunya va ser un estat independent; 2) l'"Estado Español" es comença a construir sobre l'anorreament de l'Estat Català després de 1714; 3) per tant, és absolutament fals que "El Reino de España tiene más de cinco siglos de historia" ja que no és la continuació de la "Monarquía Compuesta" constituïda el 1479 sinó la seva destrucció; 4) ja només per aquesta raó, l'"Estado Español" és il·legal de naixement; 5) també és il·legal perquè es fonamenta en "el derecho de conquista", no reconegut enlloc com a font de dret; 6) és un greu error parlar nosaltres de "secessió", "separació", "segregació", "marxem", "sortim", etc.; els que se'n tenen que anar són els invasors de fa tres segles, que continuen ocupant la Nació Catalana; 7) també és un greu error anomenar-los "Unionistas" enlloc de "Perpetuadores del sometimiento y del genocidio"; 8) es tracta de RECUPERAR LA LLIBERTAT, i la independència és un mitjà per aconseguir-ho; 9) Catalunya no serà "un NOU estat d'Europa" sinó "DE nou, un estat d'Europa"; 9)...

El llibre "*DELENDA EST HISPANIA. Tot allò que Espanya ens amaga sobre la independència de Catalunya*" (Albert Pont, 2012, Viena Edicions) proporciona molts elements en aquest sentit.